

UCHWAŁA NR XXXVII/250/17
RADY GMINY OLSZEWO-BORKI
z dnia 30 sierpnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki
na lata 2017 - 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016r., poz. 446 ze zm.) w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 1023 ze zm.) Rada Gminy Olszewo-Borki uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017 - 2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszewo-Borki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Paweł Dębski

Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/250/17
Rady Gminy Olszewo-Borki
z dn. 30 sierpnia 2017 roku

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Wykonawca:	Zamawiający:
Pomorska Grupa Konsultingowa PGK SA ul. Unii Lubelskiej 4c 85-059 Bydgoszcz	Gmina Olszewo-Borki 07-415 Olszewo-Borki ul. Wł. Broniewskiego 13

Olszewo-Borki
Czerwiec 2017 r.

Spis treści

DEFINICJE	5
WSTĘP	7
1 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI.....	10
1.1 Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi	10
1.2 Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi	13
1.3 Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	19
2 WSTĘPNA DIAGNOZA GMINY OLSZEWO-BORKI	22
2.1 Rys historyczny, położenie geograficzne i podział administracyjny	22
2.2 Sfera społeczna	24
2.3 Sfera gospodarcza.....	31
2.4 Sfera środowiskowa.....	31
2.4.1 Przyroda i formy jej ochrony na terenie gminy Olszewo-Borki	31
2.5 Sfera funkcjonalno-przestrzenna oraz techniczna	32
2.5.1 Dostęp do podstawowych mediów.....	32
2.5.2 Infrastruktura drogowa	33
2.5.3 Ochrona zabytków.....	34
2.6 Przestrzeń zdegradowana	35
3 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	35
3.1 Wyznaczenie diagnozowanych jednostek	36
3.2 Analiza wskaźnikowa	39
3.2.1 Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych	40
3.2.2 Analiza miejscowości, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach.	49
3.3 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego – podsumowanie	51
4 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI.....	54
5 SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI.....	57
5.1 Opis obszaru rewitalizacji	57
5.1.1 Grabówek	57
5.1.2 Nożewo.....	59
5.1.3 Rżaniec	61
5.1.4 Zabiele Wielkie	64
5.2 Sfera społeczna	67
5.2.1 Powierzchnia, ludność.....	67
5.2.2 Wskaźniki demograficzne	68
5.2.3 Wskaźniki rynku pracy.....	70
5.2.4 Skala pomocy społecznej	72

5.2.5	Poziom edukacji	74
5.2.6	Poziom przestępczości	77
5.3	Sfera gospodarcza.....	79
5.4	Sfera środowiskowa.....	81
5.5	Sfera funkcjonalno- techniczna	83
5.5.1	Infrastruktura przestrzenna.....	83
5.5.2	Dostępność do infrastruktury społecznej	85
5.6	Przestrzeń zdegradowana	87
5.7	Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji.....	88
5.7.1	Kluczowe zjawiska zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji	89
6	WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO REWITALIZACJI	91
7	CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	93
7.1	Cel główny GPR Gminy Olszewo-Borki	93
7.2	Cele szczegółowe GPR Gminy Olszewo-Borki	93
7.2.1	Kwantyfikacja celów rewitalizacji	100
8	LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH.....	101
9	MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH.....	124
9.1	Komplementarność przestrzenna między projektami/przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze rewitalizacji oraz poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.....	124
9.2	Komplementarność problemowa pomiędzy projektami/przedsięwzięciami i lokalnymi programami/strategiami na obszarze rewitalizacji	125
9.3	Komplementarność instytucjonalno-proceduralna w zakresie instytucji, procedur funduszy na obszarze rewitalizacji	125
9.4	Komplementarność finansowa	126
9.5	Komplementarność międzyokresowa.....	126
10	MECHANIZM WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI.....	129
11	SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	131
12	SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GPR	134
13	SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ MODYFIKACJI PROGRAMU	136
14	WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN I OPINII	138
14.1	Ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji	138
14.2	Gminny Program Rewitalizacji a ochrona zabytków	139
14.3	Gminny Program Rewitalizacji a ochrona przyrody.....	139
14.4	Gminny Program Rewitalizacji a obszary szczególnie zagrożone powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych	139
15	Wykaz zmian w uchwałach.....	140

16	Wykaz niezbędnych opinii	140
	Załączniki:	142
	Załącznik nr 1 – Ogłoszenie oraz wzór ankiety	142
	Załącznik nr 2 –Ogłoszenie oraz wzór formularza konsultacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	150
	Załącznik nr 3 – Ogłoszenie oraz wzór fiszki projektowej	154
	Załącznik nr 4 – Wyniki badań ankietowych i konsultacji społecznych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	157
	Załącznik nr 5 –Konsultacje społeczne dotyczące powołania Komitetu Rewitalizacji	165
	Załącznik nr 6 –Konsultacje społeczne dotyczące projektu GPR.....	168
17	Spis tabel	170
18	Spis rysunków	171
19	Spis fotografii	171
20	Spis map	171

DEFINICJE

- 1) **Interesariusze rewitalizacji** – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wiczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.
- 2) **Rewitalizacja** – stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.
- 3) **Stan kryzysowy** – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:
  - a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw)
  - b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);
  - c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
  - d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów
  - e) budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska). Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.
- 4) **Obszar zdegradowany** – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.
- 5) **Obszar rewitalizacji** – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w pkt 3, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych (tzw. **przestrzeń zdegradowana**) takich jak tereny poprzemysłowe (w tym po portowe i po wydobywcze), powojkowe lub po kolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.
- 6) **Przestrzeń zdegradowana** – to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty.
- 7) W szczególności do „przestrzeni zdegradowanych” należy zaliczyć: budynki (także budynki towarzyszące zasadniczej funkcji – np. w przypadku terenów przemysłowych lub gospodarstw rolnych

także budynki zajmowane przez administrację, bazy pojazdów, itp.), place manewrowe, place składowe, tereny obsługi komunikacyjnej, tereny wyrobisk, tereny składowisk, budynki dworcowe, urządzenia stacyjne, rampy załadownicze, obiekty magazynowo - składowe (przy terenach przemysłowych, rolnych lub komunikacyjnych).

- 8) Do kategorii przestrzeni zdegradowanych zalicza się także tereny i urządzenia infrastruktury technicznej służącej obsłudze ww. terenów, jeśli są z nimi integralnie związane (to znaczy po zaprzestaniu zasadniczej działalności nie zostały zaadaptowane na inne cele) – np. zakładowe ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, przepompownie ścieków, składowiska odpadów, urządzenia zasilania w energię, w tym w energię elektryczną, stacje redukcyjne gazu, itp. Do kategorii przestrzeni zdegradowanych związanych z pełnionymi wcześniej działalnościami rolniczymi nie zalicza się użytków rolnych, a jedynie tereny zajmowane przez zabudowę (w tym służącą hodowli), zagospodarowanie towarzyszące i infrastrukturę obsługi tych terenów.
- 9) **Program rewitalizacji** – uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) lub art. 14 ust.1 ustawy o rewitalizacji, wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- 10) **Projekt rewitalizacyjny** – projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy wdrożeniowej, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiorczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.
- 11) **Przedsięwzięcie rewitalizacyjne** – projekt lub grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartym lub wynikającym z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji.

WSTĘP

Przyjęta w niniejszym opracowaniu procedura delimitacji spełnia wymogi Ustawy o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r. Wykorzystano także wydane w sierpniu 2016 r. przez Ministra Rozwoju „*Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*” oraz wydaną na ich podstawie „*Instrukcję dotyczącą przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ład przestrzennego*”.

Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona łączyć działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno- funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”.

Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna, obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Delimitacja obszaru zdegradowanego i wskazanie obszaru rewitalizacji w Gminie Olszewo Borki składa się z kilku następujących po sobie etapów:

- A. Etap I polega na wyznaczeniu diagnozowanych jednostek (zamieszkałych), które określa się jako najmniejsze niepodzielne na kolejnych etapach postępowania obszary gminy, dla których możliwe jest pozyskanie danych dotyczących **w szczególności zjawisk społecznych** (art. 9 ustawy), a także gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Zgodnie z Wytycznymi dla wszystkich jednostek przeprowadzono diagnozę na okoliczność wystąpienia w jednostce stanu kryzysowego. Diagnozę występowania stanu kryzysowego w gminie można dokonać w podziale na miejscowości lub w podziale na sołectwa, w zależności od tego, który podział zostanie przez podmiot sporządzający uznany za bardziej właściwy do przeprowadzenia analizy sytuacji w gminie. Do niniejszej analizy przyjęto **podział wg miejscowości (wsi)**. Podział ten opiera się na szeregu zdefiniowanych czynników, został on skonsultowany i zaakceptowany przez Władze Gminy.
- B. W kolejnym etapie pozyskano niezbędne dane statystyczne oraz przeprowadzono analizę wskaźnikową wyznaczonych uprzednio jednostek (wsi). Analiza dotyczyła przede wszystkim **sfery społecznej**, jednak zgodnie z zapisami ustawy zebrano również informacje dotyczące negatywnych zjawisk w sferach:
  - gospodarczej,
  - środowiskowej,
  - przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Analizę dla sfery społecznej przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźników adekwatnych dla obszarów wiejskich. Podobnie dostosowano wskaźniki w pozostałych sferach.

- C. Kolejnym etapem jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Za obszar zdegradowany uznano te jednostki, w których w wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz zidentyfikowano problemy w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Obszar zdegradowany może stanowić jedną lub kilka miejscowości spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- a) na terenie miejscowości identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami spośród tych, które określone zostały przy zastosowaniu wytypowanych do analizy wskaźników stanu kryzysowego adekwatnych do obszarów wiejskich i jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy.
- b) na terenie miejscowości znajdują się przestrzenie zdegradowane lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego.

Spośród zdegradowanych obszarów wybrano **obszar rewitalizacji**.

Obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i 30% ludności gminy, zgodnie z Wytocznymi do powierzchni obszaru rewitalizacji zaliczono **rzeczywistą powierzchnię, na której planowana jest interwencja w ramach programu rewitalizacji** (a nie powierzchnię geodezyjną miejscowości). Jednocześnie do ludności obszaru rewitalizacji zaliczono osoby mieszkające na terenie wskazanym jako obszar rewitalizacji.

- D. Dalszy etap wyznaczenia **obszaru rewitalizacji** zależy przede wszystkim od zamierzonego **celu rewitalizacji**. Gmina musi więc wybrać i **spełnić przynajmniej jeden z 4** poniższych zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego lub jego części i tym samym zdecydować się na określony kierunek/kierunki działań rewitalizacyjnych, przy czym dla poszczególnych obszarów rewitalizacji w gminie mogą być różne lub te same cele rewitalizacji, w zależności od stanu kryzysowego jaki zostanie na takim obszarze zidentyfikowany i jego potrzeb. Ponadto na danym obszarze rewitalizacji może być realizowany jeden lub kilka celów rewitalizacji, pod warunkiem spełnienia kryteriów, wskazanych dla wszystkich przyjętych dla niego celów rewitalizacji.

a. Cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione zostaną następujące warunki:

- występuje przestrzeń zdegradowana, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego,
- na terenie miejscowości i w bliskim jej sąsiedztwie brak publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej, np. publicznej infrastruktury: sportu; rekreacji lub domu kultury, biblioteki, świetlicy wiejskiej (lub ich placówki filialnej).
- Należy tu jednocześnie wskazać, że obiekty i urządzenia należące do jednej z tych 3 kategorii (której brak) mogą być realizowane nie tylko wówczas, gdy nie ma żadnej infrastruktury aktywizacji społecznej, ale także wtedy, gdy są dostępne obiekty i urządzenia należące do którejkolwiek z dwóch pozostałych kategorii.

b. Cel rewitalizacji: przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej.

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- występują przestrzenie zdegradowane, które mogą być zaadaptowane do celów rozwoju gospodarczego,
- na terenie gminy są zarejestrowane osoby bezrobotne,

c. Cel rewitalizacji: rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.

Za obszary rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego),
- lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących

d. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Za obszar rewitalizacji można uznać miejscowości, w których jednocześnie spełnione są warunki:

- miejscowość wykazuje wyższy od przeciętnej w gminie wskaźnik osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej lub znajduje się wśród trzech miejscowości w gminie o największej bezwzględnej liczbie osób objętych sytuacją kryzysową,
- lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących.

1 POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

1.1 Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami krajowymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Narodowy Plan Rewitalizacji 2022 – założenia</p>	<p>Myślą przewodnią Narodowego Planu Rewitalizacji ma być zapewnienie mu możliwie powszechnego charakteru tak, aby jak najszersze grono obywateli i podmiotów mogło się utożsamić z ideą naprawy środowiska i włączać się lub podejmować z własnej inicjatywy działania w tym zakresie.</p> <p>Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym celem.</p>
<p>Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji</p>	<p>Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji został przygotowany zgodnie z zapisami ustawy, która stanowi główną podstawę prawną do jego opracowania.</p>
<p>Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</p>	<p>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju to dokument określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Głównym celem dokumentu jest wytyczenie i charakterystyka działań skierowanych ku poprawie jakości życia Polaków i rozwoju Polski na tle Unii Europejskiej.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacja jest zgodny z następującymi celami Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju:</p> <p>Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, a w szczególności kierunek interwencji podnoszenia jakości edukacji poprzez zorientowanie na efekty uczenia się.</p> <p>Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, a w szczególności kierunki interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienia realnego wsparcia rodzin wielodzietnych zabezpieczającego je przed ryzykiem wykluczenia społecznego jak również - wpisanie się w kierunek stworzenia modelu zmierzającego do aktywności intelektualnej, społecznej i zawodowej osób starszych opartego na ich potencjalów i zapobieganiu wykluczeniu społecznemu, - kierunek wzrostu poziomu aktywności fizycznej społeczeństwa poprzez poprawę warunków umożliwiających jej uprawianie na każdym etapie życia. <p>Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, w szczególności kierunek interwencji stworzenia warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększeniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie - miasta.</p> <p>Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju, w szczególności kierunek interwencji modernizacji infrastruktury oraz rozszerzanie ról społecznych instytucji kultury, w tym bibliotek i ośrodków kultury.</p>
<p>Strategia Europa 2020</p>	<p>Strategia „Europa 2020” jest kontynuacją Strategii Lizbońskiej, która określała program reform Unii Europejskiej przez ostatnie dziesięciolecie. Strategia opiera się na dotychczasowych osiągnięciach partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy oraz określa nowe kierunki działań</p>

	<p>w celu sprostania nowym wyzwaniom</p> <p>Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie powiązane ze sobą priorytety, do których należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; - rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; - rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. <p>W ich ramach określone zostały następujące cele nadrzędne, które są wzajemnie powiązane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskaźnik zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym (20-64 lat) powinien wynosić 75%; - należy osiągnąć cele „20/20/20” w zakresie klimatu i energii (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki); - liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno zdobywać wyższe wykształcenie; - liczbę osób zagrożonych ubóstwem należy zmniejszyć o 20. <p>GPR Gminy Olszewo-Borki zbieżny jest z powyższymi priorytetami, czego wyrazem jest realizacja poniższych celów głównych rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej, • Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej, • Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej <p>W związku z powyższym realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki przyczyni się głównie do realizacji Priorytetu III. Zaplanowane w jego ramach działania są spójne z założeniami Strategii Europa 2020 oraz wpływają na efektywniejszą ich realizację.</p>
<p>Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020</p>	<p>Krajowy Program Reform skupia się na tych działaniach, które mają na celu odrabianie zaległości rozwojowych oraz budowie nowych przewag konkurencyjnych, w trzech obszarach priorytetowych: 1. Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego; 2. Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego; 3. Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.</p> <p>GPR w swoich zamierzeniach wpisuje się w cele Krajowego Programu Reform, ponieważ idea rozwoju obszaru opiera się na zrównoważonym rozwoju, budowaniu gospodarki opartej na wiedzy oraz ograniczeniu negatywnych wskaźników społecznych</p>
<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020</p>	<p>Strategia Rozwoju Kraju 2020 stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które powinny przyczynić się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Strategia integruje wokół celów strategicznych wszystkie podmioty publiczne, a także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. Wskazuje konieczne reformy ograniczające lub eliminujące bariery rozwoju społeczno-gospodarczego, orientacyjny harmonogram ich realizacji oraz sposób finansowania działań.</p> <p>Dokument wyznacza najważniejsze zadania państwa, których realizacja przyczyni się do szybszego i bardziej zrównoważonego rozwoju kraju</p>

	<p>i poprawy jakości życia ludności poprzez wzmocnienie potencjałów gospodarczych, instytucjonalnych i społecznych. Główne działania obejmują trzy obszary: sprawne i efektywne państwo, konkurencyjną gospodarkę oraz spójność społeczną i terytorialną.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki wpisuje się w następujące obszary i cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego, • Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego, • Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych
<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie</p>	<p>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny, odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim.</p> <p>Głównym celem dokumentu jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z Celem 2 Strategii: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p> <p>GPR zakłada także wzmocnienie infrastruktury społecznej gminy Olszewo-Borki poprzez zapewnieniu spójności społecznej co oznacza, że wpisuje się w cele rozwojowe KSRR na lata 2010-2020.</p>
<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</p>	<p>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju jest najważniejszym dokumentem strategicznym w kwestii zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawiera cele i kierunki działań służące takiemu planowaniu przestrzennemu, które pozwoli na wzrost społeczno-gospodarczy państwa.</p> <p>Zgodnie z dokumentem, rdzeniem krajowego systemu gospodarczego i ważnym elementem systemu europejskiego stanie się współzależny otwarty układ obszarów funkcjonalnych najważniejszych polskich miast, zintegrowanych w przestrzeni krajowej i międzynarodowej. Jednocześnie na rozwoju największych miast skorzystają mniejsze ośrodki i obszary wiejskie. Oznacza to, że podstawową cechą Polski 2030r. będzie spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z następującymi celami określonymi w dokumencie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystywanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów, • Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski, • Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.
	<p>Celem opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju Wytucznych jest</p>

<p>Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014- 2020</p>	<p>ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele i procesy rewitalizacji. Wytyczne określają, jak należy rozumieć pojęcie rewitalizacji w odniesieniu do działań współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS w perspektywie finansowej 2014-2020, wskazują instrumenty realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz zapewniają ich spójność oraz kompleksowość.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</p>	<p>Wytyczne służą zapewnieniu niezbędnego poziomu koordynacji działań podejmowanych w całym kraju z wykorzystaniem środków EFS w Celu Tematycznym (CT) 9 Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją. Wyznaczają jednolite warunki i procedury wdrażania wsparcia w celu zapewnienia jednolitych standardów usług oferowanych przy udziale środków EFS osobom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz innym adresatom wsparcia w CT 9.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p>

1.2 Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020</p>	<p>Najistotniejszym w RPO WM jest społeczny aspekt rewitalizacji, dlatego punktem wyjścia dla programowania procesów rewitalizacyjnych z RPO WM jest przede wszystkim zaplanowanie działań ukierunkowanych na zmniejszenie lub likwidację negatywnych zjawisk społecznych, występujących na danym obszarze, finansowanych ze środków EFS.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Olszewo-Borki, wpisuje się przede wszystkim w założenia Osi Priorytetowych VI i VIII oraz poniższe cele tematyczne:</p> <p>Cel tematyczny 06 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami w tym:</p> <p>Priorytet 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie wzrostu regionalnego potencjału turystycznego poprzez ochronę obiektów zabytkowych (Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami 2012-2015, Strategia rozwoju kultury w województwie mazowieckim na lata 2013-2020); • Zwiększenie dostępności do zasobów kultury poprzez ich rozwój i efektywne wykorzystanie (SRWM, Strategia rozwoju kultury w województwie mazowieckim na lata 2013-2020). <p>Cel tematyczny 08 - Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników, w tym:</p>

	<p>Priorytet 8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p> <p>Cel tematyczny 09 - Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.</p> <p>w tym:</p> <p>Priorytet 9a: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych</p> <p>Priorytet 9b: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie dostępu do podstawowych usług publicznych i wspieranie kompleksowych programów i mechanizmów rewitalizacyjnych, również w formule PPP, w celu tworzenia atrakcyjnych warunków do pracy i życia (<i>SRWM, SPA 2020</i>). • Tworzenie i realizacja programów rewitalizacyjnych, jak też wdrożenie polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę i planowanie zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową (<i>SRWM, SPA 2020</i>). • Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym, • Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze <p>Priorytet 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie szans na włączenie społeczne osób wykluczonych • Zapobieganie zjawisku ubóstwa poprzez wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem • Zwiększenie skuteczności działań w zakresie aktywnej integracji <p>Cel tematyczny 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie, w tym:</p> <p>Priorytet 10i: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnienie edukacji przedszkolnej, • Wspieranie kształcenia ogólnego <p>Realizacja tych celów w ramach kilku osi wynika z powiązania ze sobą interwencji w sferze społeczno-gospodarczej regionu oraz komplementarności przewidzianych w nich działań. Ograniczając się do jednej z tych dziedzin, planowane działania nie będą przynosiły zamierzonych efektów oraz nie zapewnią ich trwałości.</p> <p>Efektym tego będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także wzrost potencjału gospodarczego i wzrost aktywności społecznej na obszarach problemowych.</p>
	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą wspierane w RPO WM przede

<p>Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020</p>	<p>wszystkim w ramach działań/poddziałań:</p> <p>Działanie 3.1 Poprawa rozwoju MŚ na Mazowszu</p> <p>PI 3a - promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm,</p> <p>Działanie 4.2 Efektywność energetyczna</p> <p>PI 4c- wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym,</p> <p>Działanie 4.3. Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza</p> <p>PI 4e - promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,</p> <p>Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe</p> <p>PI 6c - zachowanie, ochronę, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego m.in. działania przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności regionu, będą sprzyjać podnoszeniu regionalnego potencjału turystycznego, co z kolei przeloży się na pobudzenie wzrostu gospodarczego gminy i regionu,</p> <p>Działanie 6.1. Infrastruktura ochrony zdrowia</p> <p>PI 9a - inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych,</p> <p>Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych</p> <p>PI 9b - wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich m.in.: ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych, przeciwdziałanie marginalizacji obszarów kryzysowych, na których nasilają się niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne a degradacji ulega stan i zagospodarowanie przestrzeni, nadanie obszarom zidentyfikowanym w programach rewitalizacji nowych funkcji, lub przywrócenie poprzednich, w wyniku zaplanowanych i skoordynowanych działań interwencyjnych i naprawczych. Działanie to w całości skoncentrowane jest na wsparcie obszarów rewitalizacyjnych. Interwencje w ramach tego działania jest komplementarna z innymi, w tym w szczególności działaniami: 3.1 (PI 3a), 4.2 (PI 4c), 5.3 (6c), 9.1 (9i), 9.2 (PI 9iv). W jej ramach możliwe jest także częściowe pokrywanie się zakresem projektów w obszarze gospodarki, termomodernizacji, mieszkalnictwa, kultury oraz dróg i terenów wiejskich.</p>
--	---

	<p>Działanie 9.1 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>PI 9i - Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności</p> <p>Zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz ograniczenie możliwości znalezienia się w zasięgu zjawiska ubóstwa nowych osób.</p> <p>Działanie 9.2 Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej</p> <p>PI 9iv - Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.</p> <p>Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności usług środowiskowych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej,</p> <p>Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej</p> <p>PI 9v - Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych</p> <p>W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.</p> <p>Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży</p> <p>PI 10i - Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia</p>
<p>Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do roku 2030 – Innowacyjne Mazowsze</p>	<p>Politykę rozwoju, wyrażoną w strategii, skoncentrowano przede wszystkim wokół działań zorientowanych na strategiczne dziedziny, decydujące o konkurencyjności województwa mazowieckiego. W SRWM zostały zidentyfikowane problemy zgodnie z celami zapisanymi w <i>Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego</i>, tj. z celem 2. <i>Budowa spójności terytorialnej i przeciwdziałania marginalizacji obszarów problemowych</i> oraz z celem 1. <i>Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów</i>.</p> <p>Celem nadrzędnym rozwoju Mazowsza jest <i>Wzrost konkurencyjności gospodarki i równoważenie rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie jako podstawa poprawy jakości życia mieszkańców</i>.</p> <p>W oparciu o cel nadrzędny zostały wyznaczone cele strategiczne. Są nimi:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) <i>budowa społeczeństwa informacyjnego i poprawa jakości życia mieszkańców,</i> (2) <i>zwiększenie konkurencyjności regionu,</i> (3) <i>poprawa spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej regionu w warunkach zrównoważonego rozwoju</i> <p>Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. Świadczą o tym priorytety, z którymi zgodność wykazuje Gminny Program</p>

	<p>Rewitalizacji: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunki działań: rozbudzenie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich. Modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.</p> <p>SRWM koncentruje się więc na zidentyfikowaniu obszarów problemowych stanowiących barierę rozwoju regionu. Dla tych zidentyfikowanych obszarów SRWM zakłada skierowanie interwencji na rzecz restrukturyzacji i rewitalizacji obszarów tracących funkcje społeczne i gospodarcze. W strategii wskazano, iż obszary te, jako niedoinwestowane pod względem infrastrukturalnym, mają słabą dostępność do usług społecznych i publicznych i niewielki potencjał rozwojowy.</p> <p>W strategii znajdują się zapisy bezpośrednio wskazujące, iż w ramach obszaru problemowego, m.in. subregionu ostrołęckiego, należy prowadzić politykę, która skutkować będzie podniesieniem jakości życia i polepszeniem warunków prowadzenia działalności gospodarczej oraz wykształceniem zdolności absorpcyjnych obszaru.</p> <p>Realizacja GPR przyczyni się osiągnięcia celu strategicznego <i>Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii poprzez działania w kierunkach:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich; • Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług; • Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna; • Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego <p>Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji zapewni więc wzrost aktywności w sferze gospodarczej, społecznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.</p> <p>Niniejszy GPR swoją tematyką i założonymi celami wpisuje się w zidentyfikowane w Strategii kierunki rozwoju.</p>
<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego</p>	<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego ustala następujące kierunki działań dla rozwoju, które m.in. mają wzmacniać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania na rzecz aktywizacji gospodarczej, • przygotowywanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych, w tym na tzw. przestrzeniach zdegradowanych, • rewitalizację obiektów zabytkowych oraz ich adaptację na potrzeby turystyki i kultury, • rewitalizację zdegradowanych obszarów,

	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój infrastruktury turystycznej w oparciu o walory kulturowe i przyrodnicze, • poprawę powiązań komunikacyjnych miast powiatowych z ich otoczeniem, <p>Przedsięwzięcia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji gminy Olszewo-Borki wpisują się w powyższe kierunki działań.</p>
<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego do roku 2020</p>	<p>Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego jest „<i>Włączenie społeczne i przeciwdziałanie ubóstwu dla poprawy jakości życia mieszkańców Mazowsza</i>”.</p> <p>Celem strategicznym SPSWM jest „<i>Wzmocnienie kapitału ludzkiego do aktywności, samodzielności i integracji społecznej</i>”.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji jest zgodny z częścią diagnostyczną Strategii (rozdz. III – Problemy Społeczne Mazowsza), w szczególności w zakresie zidentyfikowanych problemów społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezrobocia, • bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, • ubóstwa <p>Gminny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność zarówno z misją jak i celem strategicznym dokumentu.</p> <p>Realizacja GPR przyczyni się bowiem m.in. do:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrostu poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrostu poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrostu poziomu aktywności w życiu społecznym.
<p>Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Ostrołęckiego</p>	<p><i>PRL Powiatu Ostrołęckiego</i> wskazuje na 6 obszarów strategicznych rozwoju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • infrastruktura techniczna, • przedsiębiorczość, • edukacja, • kultura i turystyka, • pomoc społeczna, • rolnictwo i ochrona środowiska. <p>Określone w GPR cele i kierunki działań są zbieżne z następującymi celami głównymi PRL:</p> <p>Cel główny: 2. Rozwój przedsiębiorczości,</p> <p>2.1. Stworzenie warunków do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. 2.2. Ograniczenie bezrobocia i tworzenie możliwości uruchamiania alternatywnych źródeł zarobkowania poza rolnictwem.,</p> <p>Cel główny 4: Zachowanie dziedzictwa kulturowego Kurpiów oraz rozwój turystyki wiejskiej,</p> <p>4.1. Ochrona i promocja wszystkich przejawów oryginalnej kultury ludowej Kurpiów Puszczy Zielonej. 4.3 Tworzenie malej infrastruktury turystycznej. 4.6 Turystyczne zagospodarowanie walorów przyrodniczych powiatu</p> <p>Cel główny 5:</p>

	<p>Skuteczna polityka prospołeczna i rynku pracy.</p> <p>2.1 Likwidacja biedy i ubóstwa oraz zmniejszanie patologii społecznych.</p> <p>2.2 Polityka prorodzinna,</p> <p>2.3 Reintegracja zawodowa i społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>2.4 Stworzenie systemu promocji zatrudnienia bezrobotnych zakwalifikowanych do grup ryzyka.</p>
<p>Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego.</p>	<p>Zasady regionalne definiują pojęcia związane z rewitalizacją oraz określają sposób tworzenia programu rewitalizacji, w tym zwłaszcza zasady jego opracowywania w nowej perspektywie finansowej: kompleksowości, komplementarności, koncentracji, partnerstwa i partycypacji. Wskazują również: sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, obligatoryjne elementy programu rewitalizacji oraz oczekiwane efekty procesów rewitalizacji, prowadzonych w województwie mazowieckim.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji został opracowany w oparciu o Instrukcje i wykazuje zgodność z regułami opracowania programów rewitalizacji zawartymi w dokumencie.</p>

1.3 Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
<p>Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Olszewo-Borki na lata 2016-2030</p>	<p>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki wpisuje się w określoną w SRS-G wizję rozwoju gminy, która brzmi:</p> <p><i>„Gmina Olszewo-Borki w roku 2030 gminą przyjazną i bezpieczną dla mieszkańców z rozwiniętą infrastrukturą oraz bogatą ofertą kulturalną i sportowo rekreacyjną. Atrakcyjną dla turystów i przedsiębiorców stosującą zasady zrównoważonego rozwoju”</i></p> <p>GPR jest zgodny z częścią diagnostyczną SRS-G.</p> <p>W Strategii wyznaczono 4 obszary priorytetowe:</p> <p>Obszar I- Gospodarka</p> <p>Obszar II- Kapitał społeczny</p> <p>Obszar III – Usługi publiczne</p> <p>Obszar IV – Zarządzanie rozwojem gminy</p> <p>Dla każdego z głównych obszarów rozwoju opracowano cel strategiczny, który został uszczegółowiony celami operacyjnymi. Wyznaczono również kierunki działań.</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w szczególności w cele strategiczne:</p> <p>- w obszarze I:</p> <p>Cel strategiczny: KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA KAPITALE INTELEKTUALNYM ORAZ AKTYWNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW,</p>

	<p>Cel operacyjny 1: Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców,</p> <p>Cel operacyjny 2: Budowa infrastruktury gospodarczej - w obszarze II:</p> <p>Cel strategiczny: AKTYWNI I WYKSZTAŁCENI, ZINTEGROWANI MIESZKAŃCY GMINY OLSZEWO-BORKI,</p> <p>Cel operacyjny 1: Nowoczesny i spójny kapitał społeczny</p> <p>Cel operacyjny 2: Wysoki poziom wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy</p> <p>Cel operacyjny 3: Budowanie lokalnej więzi społecznej - w obszarze III:</p> <p>Cel strategiczny: ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY ORAZ WYSOKA DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH,</p> <p>Cel operacyjny 1: Rozwijanie systemów infrastruktury technicznej,</p> <p>Cel operacyjny 2: Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz wykorzystanie OZE w rozwoju gminy</p> <p>Cel operacyjny 3: Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym,</p> <p>Cel operacyjny 4: Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej skierowanej do różnych grup odbiorców,</p> <p>Cel operacyjny 5: Rozwój turystyki i skuteczny system promocji turystycznej,</p> <p>- w obszarze IV:</p> <p>Cel strategiczny: EFEKTYWNY, PARTNERSKI I SPRAWNY SYSTEM ZARZĄDZANIA SEKTOREM USŁUG PUBLICZNYCH</p> <p>Cel operacyjny 1: Sprawny system zarządzania i administracji oraz skuteczna promocja,</p> <p>Cel operacyjny 2: Kształtowanie i rozwój aktywności obywatelskiej,</p>
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Olszewo-Borki na lata 2016-2020</p>	<p>Cele Planu gospodarki niskoemisyjnej wpisują się w cele przyjęte na poziomie Unii Europejskiej w zakresie transformacji gospodarki europejskiej w kierunku niskoemisyjnym. Wyznaczone cele szczegółowe na poziomie lokalnym dla gminy wpisują się w cel strategiczny.</p> <p>Realizacja GPR przyczyni się do poprawy sytuacji na zidentyfikowanych w rozdziale 5 PGN obszarach problemowych, tj.: niskiej emisji i efektywności energetycznej budynków.</p> <p>Celem strategicznym PGN gminy Olszewo-Borki do 2020 roku jest:</p> <p>Poprawa stanu powietrza atmosferycznego przy zrównoważonym i efektywnym wykorzystaniu nośników energii poprzez wsparcie gospodarki niskoemisyjnej na terenie Gminy,</p> <p>Celami głównymi planowanych działań są: redukcja emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenie udziału zużycia energii z odnawialnych źródeł w ogólnym zużyciu energii</p> <p>Gminny Program Rewitalizacji przyczyni się do realizacji powyższych celów.</p>

<p>Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Olszewo-Borki – 2006 r.</p>	<p>MPZP uchwalono w dniu 30 czerwca 2006 r na podstawie uchwały RG nr XXX/193/2006.</p> <p>MPZP określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ład przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej. W Planie przyjęto kierunki zagospodarowania przestrzennego zgodnie z zasadami przestrzegania ład przestrzennego w gminie, ochrony środowiska i przyrody, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz kształtowania przestrzeni publicznej i komunikacji.</p> <p>Zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne mieszczą się w ramach i zasadach określonych w MPZP.</p>
<p>Zmiana Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Olszewo-Borki zatwierdzonego uchwałą Nr II/8/02 Rady Gminy Olszewo –Borki z dnia 27 grudnia 2002r. TEKST JEDNOLITY CZĘŚĆ II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO Czerwiec 2010 r.</p>	<p>GPR przyczyni się do rozwiązania wskazanych w rozdz. II Zmiany Studium problemów rozwojowych gminy Olszewo-Borki wpisując się w określone w rozdz. III wiodące cele rozwojowe.</p> <p>Zakładane w Zmianie Studium kierunki rozwoju są w dużej części kontynuacją wcześniejszej polityki przestrzennej określonej w Studium, której dalszą kontynuacją jest GPR, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój turystyki na terenach o dużych walorach przyrodniczych w północnej części gminy, m.in. poprzez utworzenie obszarów zabudowy letniskowej oraz wytyczenie szlaków pieszych i rowerowych, - utworzenie terenów sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej, sportu i rekreacji, - działania zmierzające do pełnej obsługi terenów zabudowanych przez infrastrukturę techniczną, - wyznaczenie terenów przeznaczonych pod obiekty i urządzenia obsługi komunikacji samochodowej, - tworzenie harmonijnych form zagospodarowania na terenach zabudowanych, - działania zmierzające do poprawy stanu dróg gminy, - działania zmierzające do ochrony walorów przyrodniczych i kulturowych gminy
<p>Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Olszewo-Borki</p>	<p>Uchwała nr XXXV/231/17 RG Olszewo-Borki z dnia 28 czerwca 2017r. W Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszewo-Borki zamieszczono 21 obiektów i obszarów zabytkowych oraz 158 stanowisk archeologicznych. Zamieszczenie zabytków w Gminnej Ewidencji daje podstawę prawną do ich ochrony we wszystkich dokumentach planistycznych.</p>

2 WSTĘPNA DIAGNOZA GMINY OLSZEWO-BORKI

2.1 Rys historyczny, położenie geograficzne i podział administracyjny

Historia gminy Olszewo-Borki jest ściśle związana z historią miejscowości gminnej o tej nazwie. Pierwsze wzmianki dotyczące Olszewa-Borek pochodzą z końca XIV wieku. W tym okresie książęta mazowieccy prowadzili ożywioną działalność osadniczą, sprowadzając ludność z głębi Mazowsza. Wśród osadników przeważała drobna szlachta, która osiedlała się pojedynczo lub całymi rodzinami.

Ziemie obejmujące lub bezpośrednio stykające się ze wsią Olszewo-Borki u schyłku XIV wieku zostały przez księcia Janusza Starszego w całości nadane lub sprzedane szlachcie. Tak powstały wsie Drężewo, Olszewo i Kruki. Nadania te są pierwszą udokumentowaną wzmianką o mieszkańcach Olszewa. Nazwa miejscowości wywodzi się od rodu Olszewskich, którzy byli wówczas właścicielami wsi. Ród ten był blisko spokrewniony z rodem Drążewskich z pobliskiego Drążewa.

Ważnym momentem w rozwoju Ostrołęki, Olszewa-Borek i okolicznych wsi było przyłączenie ziem księstwa Mazowieckiego do korony - Królestwa Polskiego w roku 1529. W tym czasie nastąpił szybki rozwój gospodarczy starostwa ostrołęckiego i ziem wchodzących w jego skład.

Lata Potopu Szwedzkiego, Rozbiorów Polski, Powstania Kościuszkowskiego i Pierwszej Wojny Światowej doprowadziły tereny obecnej gminy do upadku gospodarczego. Bitwy stoczone w rejonie Olszewa-Borek, Drążewa i Ostrołęki w latach 1807, 1830, 1914 i 1915 oraz przebiegająca wzdłuż rzeki Narew linia frontu dopełniła dzieła zniszczenia.

W okresie międzywojennym Olszewo-Borki i okoliczne wsie były terenami typowo rolniczymi. W latach 1923-24 podjęto próbę zlokalizowania poważnej inwestycji na terenie wsi Olszewo-Borki. Projektowano usytuowanie nowej elektrowni miejskiej na rzece Omulew w miejscu dawnego młynu wodnego. Wobec szalejącej inflacji i braku funduszy budowę elektrowni odłożono i nie powrócono już do niej nigdy. Przepadła wraz z nią szansa na szybki rozwój regionu.

W okresie II Wojny światowej, jesienią 1939 roku w lasach obok wsi Żebry Chudek, Niemcy dokonali zbiorowego mordy ponad 1000 osób podejrzanych o działalność polityczną. Była to ludność z Poznańskiego i Pomorza, którą przywieziono pociągami z głębi kraju. W 1944 roku, Niemcy chcąc zatrzeć ślady mordy, odkopali zwłoki i wywieźli w nieznanym kierunku. Obecnie znajduje się tam Miejsce Pamięci Narodowej.

Po wojnie miejscowość Olszewo-Borki stała się siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej. Reformy administracyjne w kolejnych latach przyczyniły się do rozwoju miejscowości gminnej, która stała się podmiejską osadą liczącą w ramach całego obszaru ewidencyjnego miejscowości ponad 2000 mieszkańców.

Gmina Olszewo-Borki, to gmina wiejska położona w województwie mazowieckim, w powiecie ostrołęckim. Gmina Olszewo-Borki leży w północno-wschodniej części Niziny Północno-Mazowieckiej. Część wschodnia gminy należy do mezoregionu Doliny Dolnej Narwi, a środkowa i zachodnia do Równiny Kurpiowskiej.

W układzie administracyjnym gmina Olszewo-Borki położona jest w województwie mazowieckim, w zachodniej części powiatu ostrołęckiego. Powierzchnia gminy wynosi 196,74 km², co stanowi 9,4% powierzchni powiatu ostrołęckiego. Ok. 45% powierzchni gminy stanowią lasy.

Gęstość zaludnienia wynosi 53 osoby/ km², podczas gdy w całym powiecie ostrołęckim wynosi ona 42 osób/km².

Od wschodu gmina graniczy z miastem powiatowym Ostrołęką, od południowego wschodu, przez rzekę Narew z gminą Rzekuń, od północnego zachodu z gminą Baranowo, od północy z gminą Lelis, od południa z gminą Krasnosielc, Sypniewo i Młynarze (pow. Maków Mazowiecki).

Gmina Olszewo-Borki usytuowana jest na terenie równinnym, między zlewiskami rzek Narew i Omulew.

Wody lądowe zajmują powierzchnię 2,040 km², co stanowi ok. 1 % powierzchni gminy.

Mapa 1 Położenie gminy Olszewo-Borki na tle powiatu ostrołęckiego

2.2 Sfera społeczna

W 2015 roku Gminę Olszewo-Borki zamieszkiwało 10 356 osób, co stanowiło 0,2% populacji województwa mazowieckiego oraz 8,3% powiatu ostrołęckiego.

Tab. 1 Struktura ludności Gminy Olszewo Borki na tle regionu

LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE OLSZEWO-BORKI na tle powiatu ostrołęckiego i województwa mazowieckiego						
Olszewo-Borki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność ogółem	10 022	10 098	10 114	10 239	10 274	10 356
z tego:						
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	2 386	2 366	2 326	2 293	2 254	2 236
Ludność w wieku produkcyjnym	6 442	6 521	6 538	6 645	6 671	6 734
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1 194	1 211	1 250	1 301	1 349	1 386
Liczba ludności w wieku poprodukc. w ludn. og.	11,9%	12,0%	12,4%	12,7%	13,1%	13,4%
Powiat ostrołęcki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność ogółem	87 510	87 623	87 830	88 116	88 413	88 378
z tego:						
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	20 523	20 057	19 519	19 085	18 831	18 493
Ludność w wieku produkcyjnym	54 027	54 624	55 308	55 855	56 137	56 219
Ludność w wieku poprodukcyjnym	12 960	12 942	13 003	13 176	13 445	13 666
Liczba ludności w wieku poprodukc. w ludn. og.	14,8%	14,8%	14,8%	15,0%	15,2%	15,5%
Województwo mazowieckie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność ogółem	5 267 072	5 285 604	5 301 760	5 316 840	5 334 511	5 349 114
z tego:						
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	987 386	984 537	983 722	984 077	988 011	994 402
Ludność w wieku produkcyjnym	3 346 992	3 343 429	3 333 922	3 319 937	3 304 741	3 282 698
Ludność w wieku poprodukcyjnym	932 694	957 638	984 116	1 012 826	1 041 759	1 072 014
Liczba ludności w wieku poprodukc. w ludn. og.	17,7%	18,1%	18,6%	19,0%	19,5%	20,0%

Źródło: [swaid.stat.gov.pl/BDL/Dane dla jednostek podziału terytorialnego](http://swaid.stat.gov.pl/BDL/Dane%20dla%20jednostek%20podziału%20terytorialnego);

Podobnie jak w całym województwie mazowieckim w ostatnich latach notuje się w Gminie Olszewo-Borki istotny wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o procesie starzenia się ludności gminy. Jest to jednak ponadlokalny trend, a udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w gminie na przestrzeni lat 2010-2015 jest istotnie niższy niż w całym regionie w każdym roku z badanego okresu.

Mimo lepszych wskaźników niż średnia powiatowa oraz województwa, problem starzenia jest jednak szczególnie widoczny (znacznie przekraczający średnią powiatową) w niektórych miejscowościach gminy.

Przyrost naturalny w Olszewo-Borki w roku 2015 był dodatni i wyniósł 3,2 na 1000 ludności.

Poziom bezrobocia w Gminie Olszewo-Borki jest zdecydowanie wyższy, niż notowany w skali całego województwa jak i w odniesieniu wyłącznie do powiatu. Na koniec roku 2015 udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł **aż 10,0%**, podczas gdy dla całego województwa

mazowieckiego wskaźnik ten wyniósł zaledwie 6,6%, a w całym powiecie ostrołęckim wskaźnik ten też był istotnie niższy niż w Gminie Olszewo-Borki i wynosił 8,9%. Mimo notowanego w ostatnich 2-ach latach spadku, **bezrobocie stanowi w gminie bardzo wysoki problem.**

Tab. 2 Struktura bezrobocia w gminie Olszewo-Borki na tle regionu.

SYTUACJA NA RYNKU PRACY W GMINIE OLSZEWO-BORKI na tle powiatu ostrołęckiego i województwa mazowieckiego						
Olszewo-Borki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość bezrobotnych ogółem	725	804	808	841	769	672
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produk.	11,3%	12,3%	12,4%	12,7%	11,5%	10,0%
Powiat ostrołęcki	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość bezrobotnych ogółem	5 496	5 790	6 084	6 158	5 628	4 998
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produk.	10,2%	10,6%	11,0%	11,0%	10,0%	8,9%
Województwo mazowieckie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ilość bezrobotnych ogółem	238 341	246 739	271 927	283 196	249 777	216 527
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produk.	7,1%	7,4%	8,2%	8,5%	7,6%	6,6%

Źródło: swaid.stat.gov.pl/BDL/Dane dla jednostek podziału terytorialnego; UG

Charakterystycznym wyznacznikiem położenia ekonomicznego mieszkańców gminy jest skala **pomocy społecznej** świadczonej dla jej mieszkańców.

Jednostką organizacyjną gminy Olszewo-Borki świadcząca usługi w zakresie pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszewie Borkach.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb i stara się umożliwić im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W 2015 roku na terenie gminy z pomocy społecznej korzystało 1 118 osób. Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem gminy wynosił aż **10,8%**, co negatywnie wyróżnia Gminę Olszewo Borki na tle regionu.

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej, to gospodarstwa, które otrzymały pomoc materialną lub rzeczową za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. nr 175 z późn. zm.). Warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie jednego z problemów wymienionych w ustawie. W przypadku świadczeń pieniężnych podstawowym warunkiem ich przyznania jest kryterium dochodowe.

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych, które otrzymały pomoc materialną lub w formie usług bez względu na to kto i jakie świadczenia otrzymał.

Do jednych z najważniejszych instytucji wspierających rodziny z terenu gminy Olszewo- Borki jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszewie-Borkach. Główną przyczyną przyznania pomocy w gminie jest ubóstwo.

Tab. 3 Samowystarczalności ekonomicznej ludności na tle regionu

WSKAŹNIKI SAMOWYSTARCZALNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI W GMINIE OLSZEWO-BORKI na tle powiatu ostrołęckiego i województwa mazowieckiego						
Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Olszewo-Borki						
Ilość osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	1 651	1 300	1 342	1 379	1 188	1 118
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	16,47%	12,87%	13,27%	13,47%	11,56%	10,80%
Powiat ostrołęcki						
Ilość osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	13 383	12 906	12 430	12 339	11 108	10 098
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	15,29%	14,73%	14,15%	14,00%	12,56%	11,43%
Województwo mazowieckie						
Ilość osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	400 547	366 007	361 257	370 810	345 979	322 563
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	7,60%	6,92%	6,81%	6,97%	6,49%	6,03%

Źródło: UG/Maz. Centrum Polit. Społ. _Ocena zasobów pomocy społecznej

System oświatowy w gminie Olszewo-Borki tworzą:

- szkoły podstawowe prowadzone przez jst:
  - Publiczna Szkoła Podstawowa z Przedszkolem w Nowej Wsi,
  - Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Antoniach,
  - Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Olszewie-Borkach,
  - Szkoła Podstawowa w Grabówku,
  - Szkoła Podstawowa w Przystani.
- szkoły podstawowe prowadzone przez inne podmioty:
  - Szkoła Podstawowa w Rzańcu prowadzona przez Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych i Ekonomicznych im. Karola Adamieckiego Oddział w Ostrołęce,
  - Niepubliczna Podstawowa Szkoła Specjalna w Zabelu Wielkim

oraz

- gimnazja:
  - Gimnazjum im Papieża Jana Pawła II w Olszewie-Borkach,
  - Gimnazjum im Kamila Krzysztofa Baczyńskiego w Nowej Wsi,

Poziom kształcenia w powyższych placówkach obrazują wyniki testów szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego na tle średnich wyników w regionie.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Tab. 4 Wyniki testów szóstoklasisty oraz wyniki egzaminów gimnazjalnych na tle regionu

Gimnazjum/obszar		Wynik egzaminu gimnazjalnego			
Gimnazjum im Papieża Jana Pawła II		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	63	56	57	59
Język polski	%	66,8%	64,5%	64,9%	65,5%
Matematyka	%	47,3%	50,1%	48,6%	48,6%
Gimnazjum im Kamila Krzysztofa Baczyńskiego		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2013/14	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	46	31	32	36
Język polski	%	63,7%	57,4%	71,3%	64,1%
Matematyka	%	56,4%	52,7%	52,4%	54,2%
RAZEM GIMNAZJA OLSZEWO-BORKI		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2013/14	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	109	87	89	95
Język polski	%	65,5%	62,0%	67,2%	65,0%
Matematyka	%	51,1%	51,0%	50,0%	50,7%
Powiat ostrołęcki		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2013/14	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	1 053	1 009	964	1 009
Język polski	%	65,1%	57,8%	65,4%	62,8%
Matematyka	%	44,9%	44,3%	45,7%	45,0%
Województwo mazowieckie		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2013/14	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	49 083	48 138	48 110	48 444
Język polski	%	70,0%	64,7%	72,6%	69,1%
Matematyka	%	50,2%	51,2%	52,1%	51,2%
Szkoła podstawowa/obszar		Wynik sprawdzianu 6-klasisty			
Publiczna Szkoła Podstawowa z Przedszkolem w Nowej Wsi		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	16	24	19	20
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%
Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Antoniach		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	12	12	10	11
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	66,5%	55,8%	55,3%	59,4%
Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Olszewie Borkach		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	64	65	59	63
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%
Szkoła Podstawowa SIGiE w Rzańcu		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	2	1	2	2
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	66,8%	37,0%	28,0%	45,3%
Szkoła Podstawowa w Grabówku		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	4	7	1	4
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	73,3%	69,0%	78,0%	71,2%
Szkoła Podstawowa w Przystani		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	4	3	8	5
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	64,5%	62,7%	55,0%	59,1%
RAZEM GMINA OLSZEWO-BORKI		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2013/14	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	102	112	99	104
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	62,0%	63,1%	55,8%	60,4%

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Powiat ostrołęcki		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2013/14	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	937	968	891	932
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	59,3%	59,3%	57,5%	58,7%
Województwo mazowieckie		rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2013/14	średnia z 3-ch lat
Ilość uczniów	os	47 390	49 141	49 937	48 823
Sprawdzian - (cz. 1 - j. polski, matematyka)	%	67,5%	69,8%	66,1%	67,8%

Źródło: OKE Warszawa

poniżej śr.
woj.

poniżej śr.
powiat.

System edukacyjny tworzą również miejsca wychowania przedszkolnego. Poziom wychowania przedszkolnego w Gminie Olszewo-Borki na tle regionu przedstawia poniższa tabela.

Tab. 5 Opieka przedszkolna w gminie na tle regionu

OPIEKA PRZEDSZKOLNA W GMINIE OLSZEWO-BORKI na tle powiatu ostrołęckiego i województwa mazowieckiego							
Wyszczególnienie	Jm	ROK					
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Olszewo-Borki							
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	38,6%	56,5%	44,0%	50,9%	62,7%	62,4%
Powiat ostrołęcki - obszary wiejskie							
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	25,3%	48,9%	38,1%	53,0%	58,6%	60,9%
Województwo mazowieckie - obszary wiejskie							
Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym	%	39,9%	50,7%	51,8%	57,0%	63,0%	68,4%

Źródło: strateg.stat.gov.pl/edukacja i wychowanie

Poziom opieki przedszkolnej wyrażony odsetkiem dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym pozytywnie wyróżnia Gminę Olszewo-Borki na tle regionu. Z przedstawionej powyżej analizy wynika, że gmina na tle powiatu wypada zdecydowanie lepiej i zauważalny jest trend rosnący. Jest to zadawalający wynik świadczący o tym, że istnieje coraz większe zainteresowanie edukacją dzieci przedszkolnych. Wychowanie przedszkolne prowadzone jest w dwóch placówkach, dla których organem prowadzącym jest gmina (Olszewo-Borki i Nowa Wieś) oraz w niepublicznych placówkach wychowania przedszkolnego tj. Radosny Zakątek w Olszewie-Borkach i Niepubliczny Punkt Przedszkolny dla dzieci z Autyzmem w Zabieli Wielkim.

Na terenie gminy Olszewo-Borki funkcjonują obiekty kulturalne. Gminna Biblioteka Publiczna w Olszewie-Borkach jest głównym miejscem animacji kulturalnej w gminie oraz jej filia w Nowej Wsi. Działania GBP wspierane są przez kierownictwa i grono pedagogiczne szkół gminnych. Biblioteka posiada też łącznie 12 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Działalność GBP wykracza poza typową dla tego typu jednostki działalność czytelnictwem o typową ofertę kulturalną, jak np.: zajęcia plastyczne, projekcje filmowe, wystawy i konkursy. Przy GBP w Olszewie-Borkach istotną rolę animatora kultury spełnia zlokalizowana tam świetlica wiejska.

Na terenie gminy Olszewo-Borki obiektem kulturalnym jest również obszar zabytkowy, dworsko-parkowy w Przystani, pełniący funkcje kulturalne i wypoczynkowe. Oprócz budynku dworku wraz z tarasem w skład kompleksu wchodzi m.in.: boisko wielofunkcyjne, plac zabaw, elementy siłowni zewnętrznej, wiata

grillowa oraz zrewaloryzowany fragment parku podworskiego. Na terenie gminy Olszewo-Borki działają jeszcze 3 świetlice wiejskie w miejscowościach: Kordowo, Rataje, Żebry Stara Wieś.

Należy uznać, że z uwagi na brak Gminnego Ośrodka Kultury, oferta kulturalna dla mieszkańców gminy ma ograniczony zakres zarówno w sensie lokalizacyjnym jak i merytorycznym.

W powyższej sytuacji głównym animatorem działań w sferze kultury jest na obszarze gminy Biblioteka Publiczna w Olszewie–Borkach wraz z jej filią w Nowej Wsi. W roku 2016 GBP inicjowała i realizowała m.in. następujące imprezy kulturalne: konkursy muzyczne, plastyczne, recytatorskie, narodowe czytanie, imprezy mikołajkowe.

Na tle regionu poziom czytelnictwa w Gminie Olszewo-Borki, będącej gminą wiejską, należy uznać za zadawalający.

Tab. 6 Poziom czytelnictwa na tle regionu

WSKAŹNIK POZIOMU CZYTELNICTWA w Gminie Olszewo-Borki na tle powiatu ostrołęckiego i województwa mazowieckiego						
Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Olszewo-Borki						
Ilość bibliotek/punktów bibliotecznych	3	3	2	2	2	2
Ilość czytelników w roku	977	998	983	976	939	1 049
Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	97	99	97	95	91	101
Powiat ostrołęcki						
Ilość bibliotek/punktów bibliotecznych	31	31	30	30	30	30
Ilość czytelników w roku	9 022	8 764	8 742	8 626	8 376	8 661
Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	103	100	100	98	95	98
Województwo mazowieckie						
Ilość bibliotek/punktów bibliotecznych	1 122	1 118	1 094	1 088	1 100	1 075
Ilość czytelników w roku	954 827	954 124	963 521	967 756	960 344	947 534
Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	181	181	182	182	180	177

Źródło: na podstawie BDL, kat. Kultura i sztuka (swaid.stat.gov.pl)

W zakresie dostępu do ochrony zdrowia na terenie gminy funkcjonuje dwie przychodnie zdrowia NZOZ w Olszewie-Borkach oraz w Nowej Wsi. W gminie funkcjonuje 1 punkt apteczny. Gmina realizuje również Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Tab. 7 Dostępność do usług ochrony zdrowia na tle regionu

WSKAŹNIKI DOSTĘPU DO OCHRONY ZDROWIA GMINY OLSZEWO-BORKI na tle regionu						
Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Olszewo-Borki						
Ilość aptek/ punktów aptecznych	0	1	1	1	1	1
Ilość mieszkańców na jedną aptekę/punkt apteczny	0	10 098	10 114	10 239	10 274	10 356
Przychodnie ogółem	2	2	2	2	2	2
Ilość mieszkańców na 1 przychodnię zdrowia	5 011	5 049	5 057	5 120	5 137	5 178

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Powiat ostrołęcki						
Ilość aptek/ punktów aptecznych	19	16	18	19	23	22
Ilość mieszkańców na jedną aptekę/punkt apteczny	4 606	5 476	4 879	4 638	3 844	4 017
Przychodnie ogółem	23	26	25	26	27	27
Ilość mieszkańców na 1 przychodnię zdrowia	3 805	3 370	3 513	3 389	3 275	3 273
Województwo mazowieckie						
Ilość aptek/ punktów aptecznych	1 634	1 639	1 731	1 802	1 845	1 882
Ilość mieszkańców na jedną aptekę/punkt apteczny	3 223	3 225	3 063	2 951	2 891	2 842
Przychodnie ogółem	1 990	2 456	2 497	2 544	2 623	2 741
Ilość mieszkańców na 1 przychodnię zdrowia	2 647	2 152	2 123	2 090	2 034	1 952

Źródło: na podstawie Ambulatoryjna opieka zdrowotna (swaid.stat.gov.pl)

Zadania bezpieczeństwa publicznego mieszkańców gminy Olszewo-Borki realizowane są przez Komendę Miejską Policji w Ostrołęce. Na terenie gminy nie ma posterunku Policji. W gminie Olszewo-Borki działa 7 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej.

Tab. 8 Bezpieczeństwo publiczne w gminie na tle regionu

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE W GMINIE OLSZEWO-BORKI na tle regionu					
Wyszczególnienie	Jm	2012	2013	2014	2015
Gmina Olszewo-Borki					
Przestępstwa ogółem	szt	439	155	102	102
w tym: kryminalne	szt	229	74	53	57
w tym: przeciwko mieniu	szt	151	50	37	36
Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców	szt/1000 m	43,4	15,1	9,9	9,8
w tym: kryminalne	szt/1000 m	22,8	7,3	5,2	5,6
w tym: przeciwko mieniu	szt/1000 m	14,9	4,9	3,6	3,5
Powiat ostrołęcki					
Przestępstwa ogółem	szt	3 815	1 333	882	873
w tym: kryminalne	szt	1 986	636	460	489
w tym: przeciwko mieniu	szt	1 309	427	319	304
Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców	szt/1000 m	43,6	15,2	10,0	9,9
w tym: kryminalne	szt/1000 m	22,7	7,3	5,2	5,5
w tym: przeciwko mieniu	szt/1000 m	15,0	4,9	3,6	3,4
Województwo mazowieckie					
Przestępstwa ogółem	szt	142 841	139 707	117 625	112 453
w tym: kryminalne	szt	103 381	96 607	85 645	78 866
w tym: przeciwko mieniu	szt	81 127	77 543	69 013	66 097
Wskaźnik przestępstw na 1000 mieszkańców	szt/1000 m	26,9	26,3	22,0	21,0
w tym: kryminalne	szt/1000 m	19,6	18,3	16,2	14,8
w tym: przeciwko mieniu	szt/1000 m	15,3	14,6	12,9	12,4

Źródło: www.polska.wliczbach.pl

Poziom przestępczości w Gminie Olszewo-Borki nie stanowi zasadniczego problemu społecznego. Jest on średnio ponad 2-krotnie niższy, niż w województwie mazowieckim oraz na porównywalnym poziomie jak średnia powiatowa. Jedynie niepokoić może wzrost w 2015 roku udziału przestępstw kryminalnych o ponad 10%, podczas gdy w skali województwa zanotowano ponad 9-procentowy spadek. W niektórych miejscowościach wskaźnik przestępczości jednak wyraźnie przewyższa średnią powiatową.

2.3 Sfera gospodarcza

Na koniec 2015 r. na terenie Gminy Olszewo-Borki działało łącznie 648 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, co stanowi 6,3% ludności gminy. Jest to istotnie wyższy udział aniżeli w całym powiecie ostrołęckim. Aktywność gospodarczą mieszkańców określa również, a może przede wszystkim skala nowo rejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W tym obszarze wskaźniki dla gminy wypadają również pozytywnie nie tylko na tle powiatu, ale również na tle całego województwa mazowieckiego.

Tab. 9 Działalność gospodarcza na tle regionu

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ W GMINIE OLSZEWO-BORKI na tle regionu						
Wskaźnik	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gmina Olszewo-Borki						
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	543	558	582	607	633	648
Nowozarejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	77	77	67	94	89	79
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą/1000 ludności	54	55	58	59	62	63
Nowozarejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą/1000 ludności	8	8	7	9	9	8
Powiat ostrołęcki						
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	3 571	3 681	3 889	4 098	4 330	4 407
Nowozarejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	552	534	516	592	636	530
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą/1000 ludności	41	42	44	47	49	50
Nowozarejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą/1000 ludności	6	6	6	7	7	6
Województwo mazowieckie						
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	486 952	472 147	482 381	493 319	496 480	503 036
Nowozarejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	54 761	45 901	45 083	48 290	47 297	47 859
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą/1000 ludności	92	89	91	93	93	94
Nowozarejestrowane osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą/1000 ludności	10	9	9	9	9	9

Źródło: BDL

2.4 Sfera środowiskowa

2.4.1 Przyroda i formy jej ochrony na terenie gminy Olszewo-Borki

Do form ochrony przyrody zalicza się: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy znajdują się niewielkie, lecz istotne fragmenty dwóch obszarów zaliczonych do sieci Natura 2000.

A. Dolina Dolnej Narwi

Kod obszaru   PLB 140014
 Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:   obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)
 Powierzchnia: 26 527,9 ha
 Status formalny: Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska

B. Doliny Omulwi i Płodownicy

Kod obszaru   PLB 140005
 Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:   obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)
 Powierzchnia: 34 386,7 ha
 Status formalny: Obszar wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska

Tereny gminy Olszewo-Borki nie stanowią obszaru chronionego krajobrazu. Jednakże w niewielkiej odległości od terenów Gminy przebiega granica „Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi”.

Gmina Olszewo-Borki charakteryzuje się dużym udziałem gruntów ornych w całości powierzchni Gminy, jednakże pod względem przydatności rolniczej dominują gleby słabe i bardzo słabe zaliczane do kompleksu żynnego bardzo słabego. Gleby te stanowią 53% gruntów ornych na terenie gminy. Są one piaszczyste, ubogie w składniki pokarmowe i bardzo suche, zaliczane do klasy bonitacyjnej VI i VIZ. Użytkowanie tych gleb jest mało efektywne.

2.5 Sfera funkcjonalno-przestrzenna oraz techniczna

2.5.1 Dostęp do podstawowych mediów

W gminie Olszewo-Borki stopień zwodociągowania na koniec 2015 roku wynosił 51,4%, co na tle zarówno obszarów wiejskich województwa i powiatu stanowi wynik niezadawalający. Poziom skanalizowania gminy wyniósł na koniec 2015 roku 36,3%. Na tle obszarów wiejskich województwa oraz powiatu jest to wyróżniający wskaźnik, albowiem poziom skanalizowania obszarów wiejskich w województwie na koniec 2015 roku wyniósł zaledwie 28,1% a dla powiatu ostrołęckiego 24,9%

Tab. 10 Dostępność sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na tle regionu

STOPIEŃ DOSTĘPNOŚCI SIECI WODOCIĄGOWEJ I KANALIZACJI SANITARNEJ W GMINIE OLSZEWO-BORKI na tle powiatu ostrołęckiego i województwa mazowieckiego							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Wskaźnik zwodociągowania (liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej do ogółu mieszkańców)	Woj. Maz. - ob. wiejskie	69,7%	70,5%	71,0%	71,5%	82,4%	83,1%
	Powiat ostrołęcki - ob. wiejskie	48,3%	48,9%	48,8%	50,4%	69,5%	70,8%
	Gmina Olszewo- Borki	50,3%	52,1%	41,9%	44,4%	49,3%	51,4%
Wskaźnik skanalizowania (liczba ludności korzystającej z kanalizacji sanitarnej do ogółu mieszkańców)	Woj. Maz. - ob. wiejskie	17,8%	20,5%	21,8%	23,2%	26,5%	28,1%
	Powiat ostrołęcki - ob. wiejskie	15,0%	18,1%	19,8%	21,7%	23,8%	24,9%
	Gmina Olszewo- Borki	41,6%	44,1%	34,7%	35,6%	35,8%	36,3%

źródło: BDL/Strateg.stat.gov.pl

Obszar gminy Olszewo-Borki uważa się za **zgazyfikowany w stopniu średnim**. Na terenie gminy Olszewo-Borki zlokalizowana jest następująca infrastruktura gazowa eksploatowana przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Warszawa Zakład Gazowniczy Białystok Rejon Dystrybucji Gazu Ostrołęka:

długość czynnej sieci ogółem w m	34 529
z tego: długość czynnej sieci przesyłowej w m	5 700
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	28 829
- czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	327
- odbiorcy gazu	336

W Gminie **brak jest zbiorczych systemów ciepłowniczych**. Na terenie gminy funkcjonują małe, lokalne kotłownie wykorzystujące głównie węgiel, biomasę, rzadziej gaz ziemny. Generalnie ogrzewanie obiektów oparte jest na bazie rozwiązań indywidualnych, takich jak piece lub wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania. Część mieszkańców używa drewna (biomasy), nie posiadają oni jednak specjalnych pieców przystosowanych do spalania biomasy.

W większości budynków mieszkalnych funkcjonują urządzenia grzewcze o przestarzałej konstrukcji jak kotły komorowe tradycyjne, bez regulacji i kontroli ilości podawanego paliwa do spalania, o sprawności wynoszącej ok. 50%. W starych nieefektywnych urządzeniach grzewczych spala się niskiej jakości węgiel oraz biomasę (drewno lub trociny)

Na terenie gminy występują też ciepłownie lokalne obsługujące głównie budynki użyteczności publicznej (UG, szkoły, GBP) oraz niektóre podmioty gospodarcze.

2.5.2 Infrastruktura drogowa

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne zapewniają dwie drogi krajowe: Nr 61 relacji Warszawa – Ostrołęka – Augustów przebiegająca we wschodniej części gminy wzdłuż rzeki Narwi i Nr 53 relacji Olsztyn – Szczytno – Ostrołęka, przebiegająca w północno- wschodniej części gminy.

Pierwsza z dróg krajowych jest jednym z kilku tranzytowych szlaków łączących wschód i zachód Europy i prowadzi w kierunku państw nadbałtyckich. Komunikację z terenami sąsiednich gmin oraz powiązania wewnętrzne uzupełniają dwie drogi wojewódzkie, sieć dróg powiatowych i dróg gminnych.

Gmina jest skomunikowana za pomocą dróg gminnych i powiatowych.

Łączna **długość dróg na terenie gminy wynosi 270,4 km**, z tego 87,9 km ma nawierzchnię twardą a 182,5 km to drogi gruntowe.

W przewozach osób głównymi środkami transportu są prywatne samochody osobowe mieszkańców. Miejscowości: Olszewo-Borki i Zabiele skomunikowane są z miastem Ostrołęka, dzięki liniom autobusowym, obsługiwanym przez Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Ostrołęce; na trasie linii Ostrołęka-Olszewo-Borki-Ostrołęka kursują nowoczesne, niskopodłogowe autobusy miejskie z napędem elektrycznym oraz autobusy przystosowane do zasilania ekologicznymi biopaliwami. Przez tereny Gminy przebiegają także trasy autobusów międzymiastowych, obsługiwane przez MOBILIS Sp. z o.o. w Ostrołęce oraz prywatna linia autobusowa „ESKAPADA”. Dojazdy dzieci i młodzieży do szkół zapewnia w głównej mierze gmina, która posiada 1 gimbus.

W gminie Olszewo-Borki istnieje znacząca już sieć ścieżek rowerowych, których funkcje w zakresie komunikacji wewnętrznej, rekreacji a przede wszystkim bezpieczeństwa w ruchu drogowym są coraz powszechniej doceniane w skali całego kraju.

Tab. 11 Elementy sfery funkcjonalno-przestrzennej na tle regionu

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA - ścieżki rowerowe						
Wyszczególnienie	Jm	2011	2012	2013	2014	2015
		Gmina Olszewo-Borki				
Długość ścieżek rowerowych	km	4,8	10,2	10,2	10,2	11,9
Długość ścieżek rowerowych/1 mieszkańca	m/os	0,5	1,0	1,0	1,0	1,1
Powiat ostrołęcki						
Długość ścieżek rowerowych	km	28,1	56,7	24,4	32,2	38,3
Długość ścieżek rowerowych/1 mieszkańca	m/os	0,3	0,6	0,3	0,4	0,4
Województwo mazowieckie						
Długość ścieżek rowerowych	km	755,8	875,4	912,6	1 108,3	1 279,1
Długość ścieżek rowerowych/1 mieszkańca	m/os	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2

Źródło: [swaid.stat.gov.pl/BDL/Dane dla jednostek podziału terytorialnego](http://swaid.stat.gov.pl/BDL/Dane%20dla%20jednostek%20podzialu%20terytorialnego);

2.5.3 Ochrona zabytków

Zabytki na terenie gminy Olszewo-Borki wpisane do rejestru zabytków, prowadzonego przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – Delegatura w Ostrołęce:

- Nowa Wieś Zachodnia Plebania z przełomu XIX/XX w. A-489 z 02.11 1982r.
- Przystań Dwór z 1928 r. A - 511 z 14.09.1989 r.
- Przystań park z XIX w A- 511 z 27.01.1984 r.

21 obiektów i obszarów zabytkowych oraz 158 stanowisk archeologicznych, w tym powyższe obiekty, Uchwałą Rady Gminy Nr XXXV/231/17 z dnia 28.06.2017r. zostały objęte Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami. Zamieszczenie zabytków w Gminnej Ewidencji daje podstawę prawną do ich ochrony we wszystkich dokumentach planistycznych.

2.6 Przestrzeń zdegradowana

Na terenie gminy Olszewo-Borki zidentyfikowano następujące przestrzenie zdegradowane.

Tab. 12 Przestrzeń zdegradowana

IDENTYFIKACJA PRZESTRZENI ZDEGRADOWANEJ W GMINIE OLSZEWO-BORKI					
Opis przestrzeni zdegradowanej	Powierzchnia przestrzeni zdegradowanej - km ²	Miejscowość		Udział powierzchni zdegradowanej %	
		Nazwa miejscowości	powierzchnia km ²	miejscowości	gminy
Budynek byłego OZ - dz. Nr 249	0,0045	Olszewo-Borki	3,606	0,12%	0,002%
Nieczynna stacja uzdatniania wody, dz. 285/24	0,000052	Olszewo-Borki	3,606	0,001%	0,000%
Budynek po zlewni mleka, dz. 451/1	0,001098	Białobrzeg Blizszy	6,794	0,016%	0,001%
Budynek po zlewni mleka, dz. 246	0,02007	Dobrołęka	5,475	0,367%	0,010%
Budynek byłego dworca PKP, dz. 627/4	0,002868	Zabiele Wielkie	4,836	0,059%	0,001%
Droga przejęta po PKP, dz. 35/26	0,019104	Olszewo-Borki	3,606	0,530%	0,010%
Budynek byłej szkoły. Dz. 177/1	0,0011	Grabówek	4,725	0,023%	0,001%
Budynek byłej szkoły wraz z przyległym terenem, dz. 224/4	0,004606	Nożewo	5,161	0,089%	0,002%
Budynek byłej szkoły wraz z przyległym terenem, dz. 174	0,0073	Wyszel	2,642	0,276%	0,004%
Budynek szkoły podstawowej, dz. 250/4	0,010115	Olszewo-Borki	3,606	0,281%	0,005%
Budynek po sklepie wraz z przyległym terenem, dz. 204/2	0,0149	Nakły	6,593	0,226%	0,008%
Budynek po szkole i bibliotece, dz. 98, 99	0,0024	Rżaniec	22,88	0,010%	0,001%
Razem przestrzeń zdegradowana	0,088				0,045%

Zródło: UG Olszewo-Borki

3 WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zgodnie z przyjętymi definicjami: stanu kryzysowego, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazane zostały sfery i negatywne zjawiska, które powinny być podstawą do identyfikacji danego obszaru jako obszaru zdegradowanego, a dalej obszaru rewitalizacji. Powyższe cechy – leżące u podstaw identyfikacji sytuacji problemowych – traktowane są jako ramy interwencji, zgodnie z zasadą, że interwencja powinna być ukierunkowana na likwidację lub ograniczenie sytuacji problemowej.

Ze względu na specyfikę obszarów wiejskich oraz dostępność danych niezbędne było więc dostosowanie sposobu wyznaczenia obszaru zdegradowanego do tego typu jednostki osadniczej. Przy doborze wskaźników do analizy wzięto pod uwagę fakt, że na obszarach wiejskich występują tylko wybrane kategorie problemów, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju. Ze względu na sposób pozyskiwania i publikowania danych statystycznych, możliwość monitorowania niektórych zagadnień jest dla obszarów wiejskich bardzo ograniczona. Należało uwzględnić fakt, że niektóre spośród aspektów

określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą charakterystyczną obszarów wiejskich, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Naturalne jest, że obsługa w tym zakresie odbywa się w sąsiednich ośrodkach wyższego rzędu (stąd na przykład nie zawsze na obszarach wiejskich za sytuację niewłaściwą uważa się brak określonych rodzajów usług – nie są one przejawem sytuacji kryzysowej). Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich – zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) następujących aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach wiejskich jakimi są obszary Gminy Olszewo-Borki odbywać się będzie poprzez wskazanie miejscowości wykazujących stan kryzysowy (za obszar zdegradowany uważa się całą miejscowość, w której stwierdzono występowanie stanu kryzysowego). Natomiast wskazanie obszaru rewitalizacji będzie zależne od wybranego **celu rewitalizacji**. (Przynajmniej jednego z wymienionych w pkt D części „Wstęp”).

Dla wszystkich miejscowości gminy przeprowadzono diagnozę, mającą na celu identyfikację występowania stanu kryzysowego.

3.1 Wyznaczenie diagnozowanych jednostek.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w gminie wiejskiej odbywa się poprzez podział jej obszaru na miejscowości (wsie), a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników społecznych, których wartości są porównywane do **średniej dla gminy**. W wyjątkowej sytuacji, gdy mimo lepszego poziomu wskaźników gminy na tle regionu wskaźniki społeczne niektórych miejscowości są jednak wyraźnie niekorzystne, porównane są do średniej regionu.

Identyfikacja obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz występowania problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej poprzedzona jest wyznaczeniem diagnozowanych jednostek, zgodnie z art. 9.1. ustawy o rewitalizacji.

Specyfiką wyznaczania obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na terenach wiejskich jest:

- rozproszenie obszarów zdegradowanych
- trudność ze wskazaniem miejsca nawarstwiania się problemów społecznych i negatywnych zjawisk

Konsekwencją tej specyfiki jest konieczność badań **na poziomie miejscowości**.

W ramach każdej z analizowanych miejscowości występują – chociaż w zróżnicowanym natężeniu – wykazujące podobieństwo czynniki dotyczące stopnia zabudowania, form użytkowania gruntów, cech przestrzeni. Jednostka Olszewo-Borki wyróżnia się z pozostałych czynnikiem funkcji, z uwagi na skoncentrowanie w niej jednostek publicznych.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Tab. 13 Podział gminy na jednostki administracyjne

lp	Nazwa obszaru		2015		2016		2016	
	Sołectwo	Wieś	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia km2	% powierzchni gminy
1	Antonie	Antonie	793	7,6%	785	7,5%	5,768	2,9%
2	Białobrzeg Bliższy	Białobrzeg Bliższy	335	3,2%	343	3,3%	6,794	3,5%
3	Białobrzeg Dalszy	Białobrzeg Dalszy	158	1,5%	157	1,5%	6,349	3,2%
4	Chojniki	Chojniki	192	1,9%	196	1,9%	3,970	2,0%
5	Dobrolęka	Dobrolęka	218	2,1%	218	2,1%	5,475	2,8%
6	Dreżewo	Dreżewo	402	3,9%	409	3,9%	1,523	0,8%
7	Działyń	Działyń	55	0,5%	56	0,5%	1,832	0,9%
8		Skrzypek	25	0,2%	25	0,2%		
9	Grabnik	Grabnik	169	1,6%	180	1,7%	2,565	1,3%
10	Grabowo	Grabowo	184	1,8%	188	1,8%	2,470	1,3%
11	Grabówek	Grabówek	218	2,1%	219	2,1%	4,725	2,4%
12		Mostówek	59	0,6%	60	0,6%	1,510	0,8%
13	Grądzik	(*)	44	0,4%	43	0,4%		0,0%
14	Kordowo	Kordowo	272	2,6%	273	2,6%	4,400	2,2%
15	Kruki	Kruki	438	4,2%	448	4,3%	3,061	1,6%
16	Łazy	Łazy	358	3,5%	371	3,5%	4,968	2,5%
17		Siarki	35	0,3%	35	0,3%	0,632	0,3%
18	Mostowo	Mostowo	129	1,2%	126	1,2%	5,831	3,0%
19	Nakły	Nakły	290	2,8%	293	2,8%	6,593	3,4%
20	Nowa Wieś	Nowa Wieś	897	8,6%	896	8,6%	7,493	3,8%
21	Nożewo	Nożewo	191	1,8%	195	1,9%	5,161	2,6%
22	Olszewo-Borki	Olszewo-Borki	2048	19,7%	2056	19,7%	3,606	1,8%
23	Przystań	Przystań	98	0,9%	109	1,0%	5,822	3,0%
24	Rataje	Rataje	128	1,2%	127	1,2%	2,582	1,3%
25	Rżaniec	Rżaniec	340	3,3%	335	3,2%	22,880	11,6%
26	Stepna-Michalki	Stepna-Michalki	100	1,0%	99	0,9%	5,812	3,0%
27	Stepna Stara	Stepna Stara	132	1,3%	136	1,3%	6,397	3,3%
28	Wyszel	Wyszel	123	1,2%	122	1,2%	2,642	1,3%
29	Zabiele-Piliki	Zabiele-Piliki	153	1,5%	157	1,5%	12,062	6,1%
30	Zabiele Wielkie	Zabiele Wielkie	172	1,7%	170	1,6%	4,836	2,5%
31	Zabrodzie	Zabrodzie	706	6,8%	723	6,9%	3,219	1,6%
32	Żebry-Chudek	Żebry-Chudek	201	1,9%	201	1,9%	7,443	3,8%
33	Żebry-Ostrowy I	Żebry-Ostrowy	116	1,1%	115	1,1%	5,475	2,8%
34	Żebry-Ostrowy II			0,0%		0,0%		
35	Żebry-Perosy	Żebry-Perosy	102	1,0%	103	1,0%	4,631	2,4%
36	Żebry-Sławki	Żebry-Sławki	78	0,8%	77	0,7%	3,323	1,7%
37	Żebry-Stara Wieś	Żebry-Stara Wieś	108	1,0%	106	1,0%	5,433	2,8%

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

38	Żebry-Wierzchlas	Żebry-Wierzchlas	110	1,1%	110	1,1%	8,982	4,6%
39	Żebry-Żabin	Żebry-Żabin	42	0,4%	42	0,4%	3,717	1,9%
40	Żerań Duży	Żerań Duży	37	0,4%	37	0,4%	1,483	0,8%
41	Żerań Mały	Żerań Mały	120	1,2%	122	1,2%	5,244	2,7%
GMINA OLSZEWO-BORKI			10 376	100,0%	10 463	100,0%	196,709	100,0%

(*) Sołectwo wydzielone z części wsi Stepna Michalki, Stepna Stara

Źródło: Urząd Gminy wg stanu na dzień 31.12.2016

Jednostką strukturalną największą pod względem liczby ludności jest obszar miejscowości Olszewo-Borki, a najmniejszą obszar miejscowości Skrzypek. Największą powierzchnię zajmuje miejscowość Rżaniec: 11,6% . Obszar gminy podzielony jest na 38 sołectw. Obszar większości sołectw pokrywa się z obszarem wsi o tych samych nazwach. Natomiast w skład trzech sołectw wchodzi więcej niż jedna wieś. I tak:

- Sołectwo Działyń składa się z obszaru dwóch wsi: Działyń i Skrzypek,
- Sołectwo Grabówek także składa się z obszaru dwóch wsi: Grabówek i Mostówek,
- Sołectwo Łazy składa się z obszarów wsi: Łazy i Siarki.
- Sołectwo Grądzik nie stanowi odrębnych miejscowości i jest wydzielone z części wsi Stepna Michalki i Stepna Stara

Największą miejscowością pod względem ludności jest Olszewo-Borki, w której zamieszkuje 19,7% ogółu ludności gminy.

Mapa 2 Podział administracyjny gminy Olszewo-Borki.

Źródło: Geo-System

3.2 Analiza wskaźnikowa.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego to wyznaczenie takiego obszaru gminy, na którym nasilone są **negatywne zjawiska społeczne**, takie jak:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- przestępczość,
- niski poziom edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczający poziom uczestnictwa lokalnej społeczności w życiu publicznym i kulturalnym.

Ponadto wymagane jest, aby na obszarze zdegradowanym wystąpiło **co najmniej jedno** z niżej wymienionych negatywnych zjawisk:

- gospodarczych, np. niski poziom przedsiębiorczości,
- środowiskowych, np. wysoki stopień zanieczyszczenia środowiska (wód powierzchniowych) w wyniku braku lub niskiego poziomu kanalizacji sanitarnej,
- przestrzenno-funkcjonalnych, np. niski poziom budownictwa mieszkaniowego,
- niewystarczająca ilościowo lub jakościowo sieć dróg publicznych,
- technicznych, np. niski stopień lub brak uzbrojenia budynków mieszkalnych w podstawowe instalacje (gaz, woda, elektryczność, kanalizacja, Internet)
- brak lub niedostatek infrastruktury służącej społeczności lokalnej

Dla zidentyfikowania stanu kryzysowego na analizowanych obszarach posłużono się wskaźnikami adekwatnymi dla obszarów wiejskich w poszczególnych sferach. Lista wskaźników do ujawnienia stanu kryzysowego pokazana jest w poniższej tabeli:

Tab. 14 Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego

Sfera	Cechy szczególne sfery	Opis wskaźnika
Społeczna	<i>Zaawansowanie procesu starzenia się ludności</i>	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
	<i>Problemy rynku pracy</i>	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
		Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
	<i>Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych</i>	Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
	<i>Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym</i>	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (na podstawie wyników sprawdzianu szóstoklasistów i egzaminu gimnazjalnego)
	<i>Zagrożenie przestępczością</i>	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców
Gospodarcza	<i>Klimat aktywności gospodarczej</i>	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Przestrzenno-funkcjonalna	<i>Przestrzeń zdegradowana</i>	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonej analizy do obszaru zdegradowanego zostały zaliczone te miejscowości, które spełniły **jednocześnie poniższe kryteria**:

- na terenie miejscowości identyfikuje się **co najmniej 2 problemy społeczne** mierzone wybranymi do analizy wskaźnikami spośród tych, które określone zostały na liście wskaźników stanu kryzysowego w tabeli 14; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości **mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy**,
- na terenie miejscowości znajdują się **przestrzenie zdegradowane** lub gmina może zaproponować inne kryterium reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko), o których mowa przy definicji stanu kryzysowego skwantyfikowaną wskaźnikiem adekwatnym dla danej sfery z tabeli 14.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostanie poddane konsultacjom społecznym trwającym minimum 30 dni. W czasie ich trwania interesariusze rewitalizacji (tj. mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inni użytkownicy danego obszaru) będą nie tylko informowani o wynikach przeprowadzonej diagnozy, ale również włączani w czynne uczestnictwo w procesie wyznaczenia obszarów wymagających rewitalizacji.

Analizie poddano wszystkie miejscowości. Celem analizy było stwierdzenie, czy w gminie występuje stan kryzysowy oraz jakiego obszaru dotyczy.

3.2.1 Analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych.

Punktem wyjścia do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie była analiza występowania problemów społecznych. W tym celu przeanalizowano następujące wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego podanej z tabeli 14 „Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego”.

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
- Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
- Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
- Czy miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia. (Kryterium szczegółowe zaliczenia szkoły do placówki o niskim poziomie kształcenia to w przypadku szkół podstawowych stwierdzenie czy przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów w danej szkole za ostatnie 3 lata jest niższy do średniej gminnej,
- Wskaźnik przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców.

Spośród wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji na obszarach wiejskich – nie muszą być zjawiskami patologicznymi, wymagającymi interwencji w kierunku naprawy stanu. Cechą charakterystyczną obszarów wiejskich, ściśle powiązaną z hierarchicznością ośrodków (za którą idzie zależność niektórych obszarów niewyposażonych od sąsiednich ośrodków

wyposażonych), jest niedorozwój pewnych aspektów życia społeczno-gospodarczego. Naturalne jest, że obsługa w tym zakresie odbywa się w sąsiednich ośrodkach wyższego rzędu (stąd na przykład nie zawsze na obszarach wiejskich za sytuację niewłaściwą uważa się brak określonych rodzajów usług – nie są one przejawem sytuacji kryzysowej). Ponadto należało także uwzględnić fakt, że na obszarach wiejskich – zwłaszcza w skali części gmin, pojedynczych miejscowości lub części miejscowości – w praktyce nie jest możliwe monitorowanie w sposób statystyczny (za pomocą obiektywnych, porównywalnych w czasie i przestrzeni wskaźników) wszystkich aspektów określonych przy definicji stanu kryzysowego jako przyczyny uzasadniające prowadzenie rewitalizacji: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom

edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Tak więc na obszarach wiejskich występują tylko wybrane kategorie, określone przy definicji stanu kryzysowego, które mają charakter problemu rozwoju.

Niezależnie od wskaźników z sfery społecznej oraz identyfikacji przestrzeni zdegradowanej na danym obszarze badaniu poddano wskaźnik ze sfery gospodarczej:

- wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym)

3.2.1.1 Zaawansowanie procesu starzenia się ludności.

Poniżej przedstawiono analizę struktury wiekowej mieszkańców poszczególnych miejscowości gminy.

Analizie poddano stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, przy założeniu, że przez:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym rozumie się osoby w wieku do 17 lat
- Ludność w wieku produkcyjnym rozumie się osoby w wieku 18-65 lat
- Ludność w wieku poprodukcyjnym rozumie się osoby w wieku pow. 65 lat

Tab. 15 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, wg miejscowości

<i>Stan na dzień:</i> 31.12.2016						
Miejscowość	SFERA SPOŁECZNA					
	Ludność ogółem	Zaawansowany proces starzenia się ludności			Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	Identyfikacja stanu kryzysowego
		z tego:				
		w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym	%	
	osób					
Antonie	785	191	532	62	7,9%	
Białobrzeg Bliższy	343	77	225	41	12,0%	
Białobrzeg Dalszy	157	32	101	24	15,3%	
Chojniki	196	36	129	31	15,8%	stan kryzysowy
Dobrołęka	218	49	144	25	11,5%	
Drężewo	409	75	281	53	13,0%	
Działyń	56	12	34	10	17,9%	stan kryzysowy
Skrzypek	25	3	10	12	48,0%	stan kryzysowy
Grabnik	180	34	122	24	13,3%	
Grabowo	188	28	139	21	11,2%	
Grabówek	219	37	140	42	19,2%	stan kryzysowy
Mostówek	60	15	39	6	10,0%	
Kordowo	273	58	179	36	13,2%	
Kruki	448	104	301	43	9,6%	
Łazy	371	89	231	51	13,7%	
Siarki	35	7	22	6	17,1%	stan kryzysowy
Mostowo	126	22	86	18	14,3%	
Nakły	293	82	184	27	9,2%	
Nowa Wieś	896	209	592	95	10,6%	
Nożewo	195	34	128	33	16,9%	stan kryzysowy
Olszewo-Borki	2056	422	1405	229	11,1%	
Przystań	109	26	65	18	16,5%	stan kryzysowy
Rataje	127	31	74	22	17,3%	stan kryzysowy
Rżaniec	335	51	228	56	16,7%	stan kryzysowy
Stepna-Michałki	142	34	87	21	14,8%	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Stepna Stara	136	26	86	24	17,6%	stan kryzysowy
Wyszel	122	29	71	22	18,0%	stan kryzysowy
Zabiele-Piliki	157	23	107	27	17,2%	stan kryzysowy
Zabiele Wielkie	170	26	114	30	17,6%	stan kryzysowy
Zabrodzie	723	139	510	74	10,2%	
Żebry-Chudek	201	36	138	27	13,4%	
Żebry-Ostrowy	115	37	64	14	12,2%	
Żebry-Perosy	103	27	58	18	17,5%	stan kryzysowy
Żebry-Sławki	77	22	43	12	15,6%	stan kryzysowy
Żebry-Stara Wieś	106	23	67	16	15,1%	
Żebry-Wierzchlas	110	27	62	21	19,1%	stan kryzysowy
Żebry-Żabin	42	9	25	8	19,0%	stan kryzysowy
Żerań Duży	37	7	24	6	16,2%	stan kryzysowy
Żerań Mały	122	27	79	16	13,1%	
GMINA OLSZEWO-BORKI	10 463	2 216	6 926	1 321	12,6%	
Źródło: Urząd Gminy Olszewo-Borki	Liczba ludności w wieku poproduk. w ludn. og. Pow. Ostrołęcki				15,5%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszewo-Borki

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców w gminie Olszewo-Borki na dzień 31.12.2016 wynosi 12,6% i jest znacznie poniżej średniej dla powiatu ostrołęckiego. Dlatego też uznano, że w gminie jako całości problem starzenia ludności na tle powiatu jest zdecydowanie niższy. Jednak w szeregu miejscowości zjawisko to jest szczególnie widoczne.

Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w miejscowościach wskazanych w tabeli 15 jako „**stan kryzysowy**”.

3.2.1.2 Problemy na rynku pracy.

Tab. 16 Wskaźniki dotyczące rynku pracy w poszczególnych miejscowościach gminy

Stan na dzień:

31.12.2016

SFERA SPOLECZNA

Problemy rynku pracy

Miejscowość	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym	Identyfikacja stanu kryzysowego	
						bezrobocie ogółem	długotrwałe bezrobocie
osób			%				
Antonie	532	43	18	8,1%	3,4%		
Białobrzeg Bliższy	225	18	9	8,0%	4,0%		
Białobrzeg Dalszy	101	6	2	5,9%	2,0%		
Chojniki	129	12	10	9,3%	7,8%		stan kryzysowy
Dobrolęka	144	12	4	8,3%	2,8%		
Dreżewo	281	15	9	5,3%	3,2%		
Działyń	34	4	1	11,8%	2,9%	stan kryzysowy	
Skrzypek	10	1	1	10,0%	10,0%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Grabnik	122	21	7	17,2%	5,7%	stan kryzysowy	stan

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

							kryzysowy
Grabowo	139	13	6	9,4%	4,3%		
Grabówek	140	8	5	5,7%	3,6%		
Mostówek	39	3	1	7,7%	2,6%		
Kordowo	179	17	10	9,5%	5,6%		stan kryzysowy
Kruki	301	45	13	15,0%	4,3%	stan kryzysowy	
Łazy	231	21	9	9,1%	3,9%		
Siarki	22	2	2	9,1%	9,1%		stan kryzysowy
Mostowo	86	10	8	11,6%	9,3%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Nakły	184	15	6	8,2%	3,3%		
Nowa Wieś	592	68	40	11,5%	6,8%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Nożewo	128	10	4	7,8%	3,1%		
Olszewo-Borki	1405	118	58	8,4%	4,1%		
Przystań	65	10	6	15,4%	9,2%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Rataje	74	6	3	8,1%	4,1%		
Rżaniec	228	34	15	14,9%	6,6%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Stepna-Michałki	87	14	7	16,1%	8,0%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Stepna Stara	86	12	2	14,0%	2,3%	stan kryzysowy	
Wyszel	71	5	1	7,0%	1,4%		
Zabiele-Piłki	107	17	9	15,9%	8,4%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Zabiele Wielkie	114	1	1	0,9%	0,9%		
Zabrodzie	510	61	22	12,0%	4,3%	stan kryzysowy	
Żebry-Chudek	138	14	7	10,1%	5,1%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Żebry-Ostrowy	64	5	3	7,8%	4,7%		stan kryzysowy
Żebry-Perosy	58	2	2	3,4%	3,4%		
Żebry-Sławki	43	7	2	16,3%	4,7%	stan kryzysowy	stan kryzysowy
Żebry-Stara Wieś	67	7	2	10,4%	3,0%	stan kryzysowy	
Żebry-Wierzchlas	62	7	2	11,3%	3,2%	stan kryzysowy	
Żebry-Żabin	25	1	1	4,0%	4,0%		
Żerań Duży	24	0	0	0,0%	0,0%		
Żerań Mały	79	2	1	2,5%	1,3%		
GMINA Olszewo-Borki	6 926	667	309	9,6%	4,5%		

Źródło: Urząd Gminy Olszewo-Borki

Wskaźnik udziału bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w gminie na dzień 31.12.2016 wynosi 9,6 %.

Wskaźnik udziału bezrobotnych pozostających bez pracy 12 m-cy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym wynosi dla gminy 4,5%.

Wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w miejscowościach wskazanych w tabeli 16 jako „**stan kryzysowy**”.

3.2.1.3 Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych.

Zadania społeczne w zakresie pomocy społecznej mieszkańcom gminy Olszewo-Borki realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszewie-Borkach.

Dla zdiagnozowania problemów społecznych w powyższej sferze oraz wskazania ewentualnych obszarów ubóstwa w Gminie Olszewo-Borki przeanalizowano w każdej miejscowości udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem.

Tab. 17 Wskaźnik samowystarczalności ekonomicznej ludności wg miejscowości

Stan na dzień: 31.12.2016 31.12.2016

SFERA SPOŁECZNA	Samowystarczalność ekonomiczna ludności			Identyfikacja stanu kryzysowego
	Ludność ogółem	Liczba osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskow ej pomocy społecznej w ludności ogółem	
Miejscowość	osób		%	
Antonie	785	8	1,0%	
Białobrzeg Bliższy	343	11	3,2%	stan kryzysowy
Białobrzeg Dalszy	157	4	2,5%	stan kryzysowy
Chojniki	196	5	2,6%	stan kryzysowy
Dobrotęka	218	10	4,6%	stan kryzysowy
Dreżewo	409	8	2,0%	
Działyń	56	6	10,7%	stan kryzysowy
Skrzypek	25	1	4,0%	stan kryzysowy
Grabnik	180	8	4,4%	stan kryzysowy
Grabowo	188	2	1,1%	
Grabówek	219	12	5,5%	stan kryzysowy
Mostówek	60	3	5,0%	stan kryzysowy
Kordowo	273	7	2,6%	stan kryzysowy
Kruki	448	8	1,8%	
Łazy	371	11	3,0%	stan kryzysowy
Siarki	35	1	2,9%	stan kryzysowy
Mostowo	126	4	3,2%	stan kryzysowy
Nakły	293	4	1,4%	
Nowa Wieś	896	18	2,0%	
Nożewo	195	2	1,0%	
Olszewo-Borki	2056	20	1,0%	
Przystań	109	7	6,4%	stan kryzysowy
Rataje	127	7	5,5%	stan kryzysowy
Rżaniec	335	16	4,8%	stan kryzysowy
Stepna-Michalki	142	5	3,5%	stan kryzysowy
Stepna Stara	136	5	3,7%	stan kryzysowy
Wyszel	122	3	2,5%	stan kryzysowy
Zabiele-Piliki	157	5	3,2%	stan kryzysowy
Zabiele Wielkie	170	5	2,9%	stan kryzysowy
Zabrodzie	723	4	0,6%	
Żebry-Chudek	201	5	2,5%	stan kryzysowy
Żebry-Ostrowy	115	4	3,5%	stan kryzysowy
Żebry-Perosy	103	2	1,9%	
Żebry-Sławki	77	2	2,6%	stan kryzysowy

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Żebry-Stara Wieś	106	3	2,8%	stan kryzysowy
Żebry-Wierzchlas	110	8	7,3%	stan kryzysowy
Żebry-Zabin	42	1	2,4%	stan kryzysowy
Zerań Duży	37	2	5,4%	stan kryzysowy
Zerań Mały	122	4	3,3%	stan kryzysowy
GINNA OLSZEWO-BORKI	10 463	241	2,3%	

Zródło: Urząd Gminy Olszewo-Borki/GOPS

Udział osób, którzy otrzymali świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej w aktualnej liczbie ludności ogółem dla gminy wynosi za rok 2016 2,3%, wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla gminy występują w miejscowościach wskazanych w tabeli 17 jako „**stan kryzysowy**”.

3.2.1.4 Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym oraz aktywność edukacyjna młodzieży w wieku 13-18 lat.

W gminie wiejskiej większość miejscowości obsługiwanych jest przez jednostki edukacyjne z zewnętrznych obszarów administracyjnych. Rejonem obsługi szkół podstawowych w miejscowościach:

- Nowa Wieś,
- Antonie,
- Grabówek,
- Olszewo-Borki,
- Przysań,
- Rżaniec.

Wśród nich są miejscowości wykazane w tabeli 18.

Wyniki testów szóstoklasisty w poszczególnych szkołach porównano ze średnimi wynikami w gminie.

Tab. 18 Wyniki testów szóstoklasisty za lata 2013-2016 wg miejscowości należących do rejonu obsługi szkół podstawowych

SFERA SPOŁECZNA	Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym				Identyfikacja stanu kryzysowego
	Wyniki testu szóstoklasisty				
	rok 2013/14	rok 2014/15	rok 2015/16	średni za lata 2013-2016	
Miejscowość	%				
Antonie	66,5%	55,8%	55,3%	59,4%	stan kryzysowy
Białobrzeg Bliższy	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Białobrzeg Dalszy	64,5%	62,7%	55,0%	59,1%	stan kryzysowy
Chojniki	64,5%	62,7%	55,0%	59,1%	stan kryzysowy
Dobrolęka	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Drężewo	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Działyń	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Skrzypek	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Grabnik	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Grabowo	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Grabówek	73,3%	69,0%	78,0%	71,2%	
Mostówek	73,3%	69,0%	78,0%	71,2%	
Kordowo	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Kruki	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Łazy	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Siarki	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Mostowo	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Nakły	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Nowa Wieś	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Nożewo	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Olszewo-Borki	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Przystań	64,5%	62,7%	55,0%	59,1%	stan kryzysowy
Rataje	73,3%	69,0%	78,0%	71,2%	
Rzaniec	66,8%	37,0%	28,0%	45,3%	stan kryzysowy
Stepna-Michałki	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Stepna Stara	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Wyszel	64,5%	62,7%	55,0%	59,1%	stan kryzysowy
Zabiele-Piliki	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Zabiele Wielkie	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Zabrodzie	66,5%	55,8%	55,3%	59,4%	stan kryzysowy
Żebry-Chudek	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Żebry-Ostrowy	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Żebry-Perosy	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Żebry-Sławki	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Żebry-Stara Wieś	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Żebry-Wierzchlas	55,3%	57,0%	54,6%	55,8%	stan kryzysowy
Żebry-Żabin	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Żerań Duży	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
Żerań Mały	62,5%	66,6%	56,9%	62,2%	
GMINA OLSZEWO-BORKI	62,0%	63,1%	55,8%	60,4%	
Powiat ostrołęcki	59,3%	59,3%	57,5%	58,7%	
Województwo mazowieckie	67,5%	69,8%	66,1%	67,8%	

Źródło: UG/OKE Warszawa

Średni wynik dla Gminy Olszewo-Borki z ostatnich trzech lat to 60,4%. W miejscowościachznaczonych w tabeli 18 jako „**stan kryzysowy**” zanotowano wynik niższy, niż średnia gminna.

3.2.1.5 Zagrożenie przestępczością.

Z uwagi na to, że jak ustalono w rozdziale I, przestępczość nie stanowi palącego problemu społecznego w skali całej gminy analizę ewentualnego stanu kryzysowego w poszczególnych jednostkach administracyjnych przeprowadzono szczególnie pod kątem liczby przestępstw kryminalnych na tle średniej gminy.

Z uwagi na zanotowany w skali gminy w 2015 roku wzrost udziału przestępstw kryminalnych ocenie poddano udział przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców. W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki przestępczości o charakterze kryminalnym w miejscowościach gminy na tle średniej gminnej.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Tab. 19 Wskaźniki przestępczości kryminalnej wg miejscowości

Stan na dzień:

31.12.2016

rok 2016

SFERA SPOŁECZNA	Zagrożenie przestępczością			Identyfikacja stanu kryzysowego
	Ludność ogółem	Liczba przestępstw kryminalnych	Udział przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców	
Miejscowość	osób			
Antonie	785	3	3,8	
Białobrzeg Bliższy	343	2	5,8	
Białobrzeg Dalszy	157	1	6,4	stan kryzysowy
Chojniki	196	1	5,1	
Dobrotęka	218	1	4,6	
Drężewo	409	4	9,8	stan kryzysowy
Działyń	56	0	0,0	
Skrzypek	25	0	0,0	
Grabnik	180	0	0,0	
Grabowo	188	2	10,6	stan kryzysowy
Grabówek	219	0	0,0	
Mostówek	60	0	0,0	
Kordowo	273	4	14,7	stan kryzysowy
Kruki	448	5	11,2	stan kryzysowy
Łazy	371	2	5,4	
Siarki	35	0	0,0	
Mostowo	126	0	0,0	
Nakły	293	2	6,8	stan kryzysowy
Nowa Wieś	896	16	17,9	stan kryzysowy
Nożewo	195	2	10,3	stan kryzysowy
Olszewo-Borki	2056	6	2,9	
Przystań	109	2	18,3	stan kryzysowy
Rataje	127	1	7,9	stan kryzysowy
Rżaniec	335	2	6,0	
Stepna-Michałki	142	2	14,1	stan kryzysowy
Stepna Stara	136	0	0,0	
Wyszel	122	0	0,0	
Zabiele-Piliki	157	0	0,0	
Zabiele Wielkie	170	1	5,9	
Zabrodzie	723	0	0,0	
Żebry-Chudek	201	0	0,0	
Żebry-Ostrowy	115	2	17,4	stan kryzysowy
Żebry-Perosy	103	0	0,0	
Żebry-Sławki	77	1	13,0	stan kryzysowy
Żebry-Stara Wieś	106	0	0,0	
Żebry-Wierzchlas	110	0	0,0	
Żebry-Żabin	42	0	0,0	
Żerań Duży	37	0	0,0	
Żerań Mały	122	1	8,2	stan kryzysowy
GMINA OLSZEWO-BORKI	10 463	63	6,0	

Zródło: UG Olszewo-Borki

3.2.1.6 Podsumowanie analizy wskaźnikowej w sferze problemów społecznych.

W wyniku przeprowadzonej analizy wskaźnikowej zdiagnozowano następujące problemy społeczne:

- **Problem 1. Starzenie się społeczeństwa**
- **Problem 2. Wysokie bezrobocie**
- **Problem 3. Długotrwałe bezrobocie**

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

- **Problem 4. Niski poziom samodzielności ekonomicznej mieszkańców**
- **Problem 5. Niski poziom kształcenia na poziomie podstawowym.**
- **Problem 6. Wysoki poziom przestępczości kryminalnej.**

Rozkład występowania problemów społecznych w poszczególnych miejscowościach gminy Olszewo-Borki przedstawia poniższa tabela.

Tab. 20 Rozkład problemów sfery społecznej w miejscowościach gminy Olszewo-Borki.

Miejscowość	ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY							SUMA ZDIAGNOZO WANYCH PROBLEMÓ W
	Problem 1. Starzenie się społeczeństwa	Rynek pracy	z tego:		Problem 4. Niski poziom samodziel ności ekonomicz nej mieszkańc ów	Problem 5. Niska skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym	Problem 6. Duży udział przestępstw kryminalnych	
			Problem 2. Wysokie bezrobocie	Problem 3. Długotrwał e bezrobocie				
Antonie	0	0	0	0	0	1	0	1
Białobrzeg Bliższy	0	0	0	0	1	0	0	1
Białobrzeg Dalszy	0	0	0	0	1	1	1	3
Chojniki	1	1	0	1	1	1	0	4
Dobrołęka	0	0	0	0	1	0	0	1
Dreżewo	0	0	0	0	0	0	1	1
Działyń	1	1	1	0	1	1	0	4
Skrzypek	1	1	1	1	1	1	0	4
Grabnik	0	1	1	1	1	1	0	3
Grabowo	0	0	0	0	0	0	1	1
Grabówek	1	0	0	0	1	0	0	2
Mostówek	0	0	0	0	1	0	0	1
Kordowo	0	1	0	1	1	0	1	3
Kruki	0	1	1	0	0	0	1	2
Łazy	0	0	0	0	1	0	0	1
Siarki	1	1	0	1	1	0	0	3
Mostowo	0	1	1	1	1	1	0	3
Nakły	0	0	0	0	0	0	1	1
Nowa Wieś	0	1	1	1	0	1	1	3
Nożewo	1	0	0	0	0	0	1	2
Olszewo-Borki	0	0	0	0	0	0	0	0
Przystań	1	1	1	1	1	1	1	5
Rataje	1	0	0	0	1	0	1	3
Rżaniec	1	1	1	1	1	1	0	4
Stepna-Michałki	0	1	1	1	1	0	1	3
Stepna Stara	1	1	1	0	1	0	0	3
Wyszel	1	0	0	0	1	1	0	3
Zabiele-Piliki	1	1	1	1	1	1	0	4
Zabiele Wielkie	1	0	0	0	1	1	0	3
Zabrodzie	0	1	1	0	0	1	0	2
Żebry-Chudek	0	1	1	1	1	1	0	3
Żebry-Ostrowy	0	1	0	1	1	0	1	3
Żebry-Perosy	1	0	0	0	0	0	0	1
Żebry-Sławki	1	1	1	1	1	0	1	4
Żebry-Stara Wieś	0	1	1	0	1	0	0	2
Żebry-Wierzchlas	1	1	1	0	1	1	0	4
Żebry-Żabin	1	0	0	0	1	0	0	2
Żerań Duży	1	0	0	0	1	0	0	2
Żerań Mały	0	0	0	0	1	0	1	2

Źródło: Opracowanie własne

Tak więc w/w miejscowości, w których zdiagnozowano **co najmniej 2 problemy społeczne** poddano dalszej analizie pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach.

3.2.2 Analiza miejscowości, w których zdiagnozowano problemy społeczne, pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach.

3.2.2.1 Przestrzeń zdegradowana.

Zgodnie z treścią pkt 6) w części „Definicje” **Przestrzeń zdegradowana** – to obecnie nieużytkowane tereny i obiekty, na których realizowano działalności: przemysłowe, wojskowe, eksploatację kopalni, transportowe, rolnicze, infrastruktury komunalnej (związanej z gospodarką wodno-ściekową, odpadami, zaopatrzeniem w energię). Specyficznym rodzajem „przestrzeni zdegradowanych” są także tereny i obiekty, w których rozpoczęto realizację zagospodarowania i jej nie zakończono – formalnie nie doszło więc do rozpoczęcia działalności, ale teren jest zajęty przez nieużytkowane obiekty.

W szczególności do „przestrzeni zdegradowanych” należy zaliczyć: budynki (także budynki towarzyszące zasadniczej funkcji – np. w przypadku terenów przemysłowych lub gospodarstw rolnych także budynki zajmowane przez administrację, bazy pojazdów, itp.), place manewrowe, place składowe, tereny obsługi komunikacyjnej, tereny wyrobisk, tereny składowisk, budynki dworcowe, urządzenia stacyjne, rampy załadownicze, obiekty magazynowo-składowe (przy terenach przemysłowych, rolnych lub komunikacyjnych). Do kategorii przestrzeni zdegradowanych zalicza się także tereny i urządzenia infrastruktury technicznej służącej obsłudze ww. terenów, jeśli są z nimi integralnie związane (to znaczy po zaprzestaniu zasadniczej działalności nie zostały zaadaptowane na inne cele) – np. zakładowe ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, przepompownie ścieków, składowiska odpadów, urządzenia zasilania w energię, w tym w energię elektryczną, stacje redukcyjne gazu, itp. Do kategorii przestrzeni zdegradowanych związanych z pełnionymi wcześniej działalnościami rolniczymi nie zalicza się użytków rolnych, a jedynie tereny zajmowane przez zabudowę (w tym służącą hodowli), zagospodarowanie towarzyszące i infrastrukturę obsługi tych terenów.

W świetle powyższej definicji tak rozumiana przestrzeń **występuje** na terenach wskazanych w tabeli 21.

Tylko w pięciu miejscowościach, w których zidentyfikowano przestrzeń zdegradowaną zdiagnozowano również co najmniej dwa problemy społeczne. Są to miejscowości:

Tab. 21 Miejscowości z przestrzenią zdegradowaną w których zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne

Miejscowość	Ilość zdiagnozowanych problemów społecznych	Ludność	Powierzchnia km ²	% ludności gminy	% powierzchni gminy
Grabówek	2	219	4,725	2,1%	2,4%
Nożewo	2	195	5,161	1,9%	2,6%
Rżaniec	4	335	22,880	3,2%	11,6%
Wyszel	5	122	2,642	1,2%	1,3%
Zabiele Wielkie	3	170	4,836	1,6%	2,5%

3.2.2.2 Analiza niekorzystnych zjawisk w sferze gospodarczej.

Klimat aktywności gospodarczej.

Na tle województwa mazowieckiego gmina Olszewo-Borki charakteryzuje się raczej niskim poziomem aktywności gospodarczej. Szczególnie niepokoi wysoki, bo aż o 22,5% spadek ilości osób prowadzących działalność gospodarczą w roku 2016, w stosunku do roku 2015 (502/648). W gminie Olszewo-Borki na koniec 2016 roku zarejestrowano 502 podmioty gospodarczych osób fizycznych.

Tab. 22 Ocena klimatu działalności gospodarczej

Stan na dzień:		31.12.2016	28.02.2017	
SFERA GOSPODARCZA	Klimat aktywności gospodarczej			Identyfikacja stanu kryzysowego
Miejscowość	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba ZAREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH OSÓB FIZYCZNYCH	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	
	osób	szt	szt/100	
Antonie	532	35	6,6	stan kryzysowy
Białobrzeg Bliższy	225	21	9,3	
Białobrzeg Dalszy	101	9	8,9	
Chojniki	129	5	3,9	stan kryzysowy
Dobrołęka	144	17	11,8	
Drężewo	281	23	8,2	
Działyń	34	0	0,0	stan kryzysowy
Skrzypek	10	0	0,0	stan kryzysowy
Grabnik	122	5	4,1	stan kryzysowy
Grabowo	139	19	13,7	
Grabówek	140	6	4,3	stan kryzysowy
Mostówek	39	4	10,3	
Kordowo	179	12	6,7	stan kryzysowy
Kruki	301	28	9,3	
Łazy	231	14	6,1	stan kryzysowy
Siarki	22	1	4,5	stan kryzysowy
Mostowo	86	3	3,5	stan kryzysowy
Nakły	184	13	7,1	stan kryzysowy
Nowa Wieś	592	43	7,3	
Nożewo	128	7	5,5	stan kryzysowy
Olszewo-Borki	1405	162	11,5	
Przystań	65	2	3,1	stan kryzysowy
Rataje	74	1	1,4	stan kryzysowy
Rżaniec	228	7	3,1	stan kryzysowy
Stepna-Michałki	87	2	2,3	stan kryzysowy
Stepna Stara	86	2	2,3	stan kryzysowy
Wyszel	71	2	2,8	stan kryzysowy
Zabiele-Piliki	107	3	2,8	stan kryzysowy
Zabiele Wielkie	114	6	5,3	stan kryzysowy
Zabrodzie	510	33	6,5	stan kryzysowy
Żebry-Chudek	138	3	2,2	stan kryzysowy
Żebry-Ostrowy	64	4	6,3	stan kryzysowy
Żebry-Perosy	58	1	1,7	stan kryzysowy
Żebry-Sławki	43	1	2,3	stan kryzysowy

Żebry-Stara Wieś	67	1	1,5	stan kryzysowy
Żebry-Wierzchlas	62	3	4,8	stan kryzysowy
Żebry-Zabin	25	0	0,0	stan kryzysowy
Żerań Duży	24	0	0,0	stan kryzysowy
Żerań Mały	79	4	5,1	stan kryzysowy
GMINA OLSZEWO-BORKI	6 926	502	7,2	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszewo-Borki

Wskaźnik gorszy od średniej dla gminy zanotowano w miejscowościach wskazanych w tabeli 22 jako „stan kryzysowy”.

3.3 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego – podsumowanie.

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych pozwoliła spośród 39 miejscowości znajdujących się na terenie gminy Olszewo-Borki, wyłonić następujące obszary (miejscowości), w których występują co najmniej dwa problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na wskazanej w tabeli 23 liście wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego.

Tab. 23 Wyznaczone miejscowości w których zidentyfikowano stany kryzysowe w sferze społecznej wraz z ich liczbą

Miejscowości, gdzie zidentyfikowano co najmniej 2 stany kryzysowe w sferze społecznej	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych
Białobrzeg Dalszy	3
Chojniki	4
Działyń	4
Skrzypek	4
Grabnik	3
Grabówek	2
Kordowo	3
Kruki	2
Siarki	3
Mostowo	3
Nowa Wieś	3
Nożewo	2
Przystań	5
Rataje	3
Rżaniec	4
Stepna-Michałki	3
Stepna Stara	3
Wyszel	3
Zabiele-Piliki	4
Zabiele Wielkie	3
Zabrodzie	2
Żebry-Chudek	3
Żebry-Ostrowy	3
Żebry-Sławki	4
Żebry-Stara Wieś	2
Żebry-Wierzchlas	4
Żebry-Żabin	2

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Żerań Duży	2
Żerań Mały	2

Kolejnym krokiem było, na wyznaczonych miejscowościach, przeprowadzenie analizy stanów kryzysowych w innych sferach, tj przestrzeni zdegradowanej i sfery gospodarczej. W wyniku przeprowadzonej analizy wytypowano następujące miejscowości, w których zdiagnozowano co najmniej dwa problemy sfery społecznej oraz przestrzeni zdegradowaną lub problem sfery gospodarczej:

Tab. 24 Podsumowanie wyznaczenia obszaru zdegradowanego

Miejscowości, gdzie zidentyfikowano co najmniej 2 stany kryzysowe w sferze społecznej	Zidentyfikowane problemy				Ludność osób	Powierzchnia km ²	Udział %	
	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery społecznej	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery przestrzenno-funkcjonalnej	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery gospodarczej	Razem liczba zidentyfikowanych stanów kryzysowych			w ludności ogółem	w powierzchni ogółem
Chojniki	4		1	5	196	3,970	1,9%	2,0%
Działyń	4		1	5	56	1,832	0,5%	0,9%
Skrzypek	4		1	5	25	0,000	0,2%	0,0%
Grabnik	3		1	4	180	2,565	1,7%	1,3%
Grabówek	2	1	1	4	219	4,725	2,1%	2,4%
Kordowo	3		1	4	273	4,400	2,6%	2,2%
Siarki	3		1	4	35	0,632	0,3%	0,3%
Mostowo	3		1	4	126	5,831	1,2%	3,0%
Nożewo	2	1	1	4	195	5,161	1,9%	2,6%
Przystań	5		1	6	109	5,822	1,0%	3,0%
Rataje	3		1	4	127	2,582	1,2%	1,3%
Rzaniec	4	1	1	6	335	22,880	3,2%	11,6%
Stepna-Michałki	3		1	4	99	5,812	1,0%	3,0%
Stepna Stara	3		1	4	136	6,397	1,3%	3,3%
Wyszel	3	1	1	5	122	2,642	1,2%	1,3%
Zabiele-Piłki	4		1	5	157	12,062	1,5%	6,1%
Zabiele Wielkie	3	1	1	5	170	4,836	1,6%	2,5%
Zabrodzie	2		1	3	723	3,219	6,9%	1,6%
Żebry-Chudek	3		1	4	201	7,443	1,9%	3,8%
Żebry-Sławki	4		1	5	77	3,323	0,7%	1,7%
Żebry-Stara Wieś	2		1	3	106	5,433	1,0%	2,8%
Żebry-Wierzchlas	4		1	5	110	8,982	1,1%	4,6%
Żebry-Żabin	2		1	3	42	3,717	0,4%	1,9%
Żerań Duży	2		1	3	37	1,483	0,4%	0,8%
Żerań Mały	2		1	3	122	5,244	1,2%	2,7%
RAZEM OBSZAR ZDEGRADOWANY	77	5	25	107	3 978	130,993	38,2%	66,6%

Kolor żółty – obszar zawiera przestrzeń zdegradowaną.

Źródło: Opracowanie własne

Wskazany obszar zdegradowany obejmuje 25 miejscowości, w tym 5 z przestrzenią zdegradowaną. Teren tak zdiagnozowanego obszaru wynosi 131 km², tj 66,6% powierzchni gminy.

Ludność obszaru zdegradowanego wynosi 3 978 osób, tj 38,2% ludności gminy.

4 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

W myśl art. 10 Ustawy o rewitalizacji obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Zgodnie z pkt 5) „Definicji” **Obszar rewitalizacji** to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz współistniejącymi negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż **20%** powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż **30%** mieszkańców gminy (art. 10 uor).

Obszar rewitalizacji gminy Olszewo-Borki stanowią miejscowości, w których zdiagnozowano co najmniej 2 problemy społeczne oraz przestrzeń zdegradowaną, co ilustruje poniższa tabela:

Tab. 25 Miejscowości spełniające oba kryteria przestrzeni zdegradowanej

Miejscowości, gdzie zidentyfikowano co najmniej 2 stany kryzysowe w sferze społecznej	Zidentyfikowane problemy				Ludność osób	Powierzchnia km2	Udział %	
	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery społecznej	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery przestrzenno-funkcjonalnej	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery gospodarczej	Razem liczba zidentyfikowanych stanów kryzysowych			w ludności ogółem	w powierzchni ogółem
KRYTERIUM PRZESTRZENI ZDEGRADOWANEJ								
Grabówek	2	1	1	4	219	4,725	2,1%	2,4%
Nożewo	2	1	1	4	195	5,161	1,9%	2,6%
Rżaniec	4	1	1	6	335	22,88	3,2%	11,6%
Wyszel	3	1	1	5	122	2,642	1,2%	1,3%
Zabiele Wielkie	3	1	1	5	170	4,836	1,6%	2,5%
RAZEM OBSZAR REWITALIZACJI	14	5	5	24	1 041	40,244	10,0%	20,5%

Przeprowadzona delimitacja obszaru rewitalizacji wskazuje do rewitalizacji miejscowości, w których łączna liczba mieszkańców nie przekracza 30% ludności gminy, jednakże suma powierzchni **przekracza 20%** ogólnej powierzchni w gminie. Niezbędne było więc dokonanie wyboru zawężającego, wg następującego priorytetowania:

- 1) w pierwszej kolejności – działania na rzecz adaptacji przestrzeni zdegradowanych na cele rozwoju społecznego i/lub gospodarczego,
- 2) w drugiej kolejności – działania, które zapewniają efekty rewitalizacyjne w miejscowościach o największej liczbie mieszkańców (działania zapewniające możliwie najszersze oddziaływanie społeczne).

W wyniku przeprowadzonego doprecyzowania wybrano miejscowości o największej liczbie ludności. Wylimitowano więc miejscowość Wyszel, która ma najmniejszą liczbę mieszkańców. Ostatecznie, w wyniku doprecyzowania zdiagnozowano następujące miejscowości stanowiące obszar rewitalizacji gminy Olszewo-Borki: **Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie**, w których oprócz zdiagnozowanych stanów kryzysowych w sferze społecznej występuje także przestrzeń zdegradowana.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Tab. 26 Podsumowanie wyznaczenia obszaru rewitalizacji

Miejscowości, gdzie zidentyfikowano co najmniej 2 stany kryzysowe w sferze społecznej	Zidentyfikowane problemy				Ludność osób	Powierzchnia km2	Udział %	
	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery społecznej	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery przestrzenno-funkcjonalnej	Ilość zidentyfikowanych stanów kryzysowych sfery gospodarczej	Razem liczba zidentyfikowanych stanów kryzysowych			w ludności ogółem	w powierzchni ogółem
KRYTERIUM PRZESTRZENI ZDEGRADOWANEJ								
Grabówek	2	1	1	4	219	4,725	2,1%	2,4%
Nożewo	2	1	1	4	195	5,161	1,9%	2,6%
Rżaniec	4	1	1	6	335	22,88	3,2%	11,6%
Zabiele Wielkie	3	1	1	5	170	4,836	1,6%	2,5%
RAZEM OBSZAR REWITALIZACJI	11	4	4	19	919	37,602	8,8%	19,1%

Źródło: Opracowanie własne

Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi **37,602 km²**, co stanowi **19,1%** powierzchni gminy, natomiast ludność obszaru rewitalizacji wynosi **919 osób** co stanowi **8,80%** ludności gminy. Wyznaczony obszar rewitalizacji nie przekracza 20% powierzchni gminy a ludność obszaru rewitalizacji nie przekracza 30% ludności gminy.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji stanowi 19,1% powierzchni gminy Olszewo-Borki.

Ludność zamieszkująca obszar rewitalizacji stanowi 8,8% ogółu ludności

gminy Olszewo-Borki.

Obszar rewitalizacji spełnia następujące **cele rewitalizacji**:

- A. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej
- B. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej
- C. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej

Mapa 4 Obszar rewitalizacji w gminie Olszewo-Borki

5 SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

5.1 Opis obszaru rewitalizacji.

5.1.1 Grabówek

5.1.1.1 Lokalizacja.

Fotografia 1 Grabówek

Fotografia 2 Grabówek - boisko

Miejscowość Grabówek leży w północno – zachodniej części gminy Olszewo – Borki, w odległości 20 km od Ostrołeki, 35 km od Przasnysza, 47 km od Makowa Mazowieckiego i 130 km od Warszawy.

Jest siedzibą jednego z 38 z sołectw należących administracyjnie do gminy Olszewo-Borki powiatu ostrołęckiego, wraz z miejscowością Mostówek. Grabówek zajmuje 4,725 km² powierzchni i zamieszkuje ją 219 osób.

Sąsiaduje:

- od północy - z Ratajami - w odległości 2 km,
- od południa - z Zabielem Wielkim - w odległości 5 km,
- od zachodu - z Rzańcem - w odległości 1,5 km,
- od wschodu - z Mostówkiem - w odległości 0,5 km,
- północnego – zachodu z Witowym Mostem w odległości 0,3 km (gmina Baranowo).

Miejscowość ta jest usytuowana na terenie równinnym, należącym do Niziny Mazowieckiej. Otoczona jest prawie ze wszystkich stron lasami, co podwyższa jej atrakcyjność. Jest to typowo rolnicza wieś. Jednak słabo jakościowe gleby obniżają plony miejscowych rolników. Komunikację miejscowej ludności zapewnia droga powiatowa Ostrołęka – Grabówek – Baranowo lub Przasnysz oraz drogi gminne łączące z sąsiednimi wsiami.

5.1.1.2 Historia wsi.

Pierwsze wzmianki źródłowe o terenie zwanym Puszcza Różańską (na którym leży obecnie wieś Grabówek) pochodzą z XV w. i stanowią je dokumenty książąt mazowieckich. Puszcza była dziedzictwem książąt mazowieckich, a po włączeniu Mazowsza do Korony Królestwa Polskiego – nietkniętym przez kolonizację rezerwatem leśnym, będącym własnością królów polskich aż do połowy XVII w. Na prawie bezludnych terenach Puszczy coraz częściej zaczyna pojawiać się człowiek. Dopóki na żyzniejszych ziemiach okolicznych dość było miejsca dla osadników, nikt się nie kusił do zamieszkania na stałe w Puszczy. Natomiast sezonowo pojawiali się mieszkańcy najbliższych okolic, którzy trudnili się myślistwem lub wybieraniem miodu z barci. Z biegiem czasu część z nich zaczęła się osiedlać w Puszczy na stałe. W pierwszej fazie osadnictwa w Puszczy podstawą bytu ludności był las i łąka, przeważały więc zajęcia bartne, łowieckie i pasterskie a rolnictwo nie miało wtedy większego znaczenia. Z czasem mazowieccy

i podlascy osadnicy szlacheccy sąsiadujący z mieszkańcami puszczy, zaczęli ich nazywać Puszczakami lub Kurpiami. Pierwsze wzmianki źródłowe o tych terenach pochodzą z XV w. i stanowią je dokumenty książąt mazowieckich nadających drobnej szlachcie ziemie na skraju puszczy. Nazwa miejscowości Grabówek pochodzi najprawdopodobniej od nazwiska ziemianina Grabowskiego, który osiedlił się w Puszczy najprawdopodobniej na początku XV w. W źródłach nie ma wzmianki w jaki sposób nabył włości. Dokumenty mówią, że w 1526 r. Księżna Anna nadaje podlowczemu księżęciu Rafałowi Bagieńskiemu ziemie obejmujące obszar obecnej Dłutówki, które graniczą z ziemiami Grabowskich i Rózieckich (obecne tereny Grabówka, Rzańca oraz Ruziecka). Mapa Mazowsza z drugiej połowy XVI w. potwierdza istnienie osady Grabowo-Wójtostwo (w bliskim sąsiedztwie Chojnik, Rzańca i Nowej Wsi) z której najprawdopodobniej powstała wieś Grabówek. W wykazie wsi parafii Nowa Wieś z 1578 r. nie wymienia się wsi Grabówek, istnieje natomiast Grabówko jako wieś królewska, zarządzana przez starostę różańskiego - Jana Łempickiego. W 1819 r. miejscowość Grabówko jest wsią królewską, która liczy 147 osób. W 1827 wieś liczy już 208 mieszkańców. Wzrost liczby mieszkańców najprawdopodobniej spowodowany był napływem robotników, którzy pracowali w okolicznych kopalniach bursztynu. W czasie II wojny światowej wieś została doszczętnie zniszczona, pozostały nieliczne domostwa.

5.1.1.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia.

Aktywność społeczna mieszkańców wsi i sołectwa skupiona jest wokół działających na tym obszarze organizacji: Koło Gospodyń Wiejskich, Kółko Różańcowe.

5.1.1.4 Rozwój.

Uchwałą nr XXX/210/09 z dnia 18 marca 2009 r. zatwierdzono „Plan Odnowy Miejscowości Grabówek na lata 2009-2015”. Cele rozwojowe, jakie postawili sobie mieszkańcy wsi to m.in.:

- wysoka jakość powietrza i czystość środowiska,
- zwiększenie aktywności społecznej,
- uatrakcyjnienie form spędzania wolnego czasu, w tym zorganizowanej,
- klubowej formy i zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży,
- poprawa standardu życia mieszkańców,
- rozwój agroturystyki.

Ustanowiono następujące priorytety:

- Utworzenie miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- Wykonanie sieci wod-kan,
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,
- Stworzenie miejsca kulturalnego spędzania czasu wolnego.

Niestety, powyższe cele udało się zrealizować jedynie w niewielkim zakresie. W 2016 roku, w ramach realizacji priorytetu 1 zamontowano fitness na placu zabaw przy SP, natomiast w 2010 roku wyremontowano boisko sportowe a w 2014 roku wykonano jego ogrodzenie. Natomiast nie zrealizowano dotąd zadań określonych w priorytetach 2, 3 i 4, czego efektem są m.in. zdiagnozowane obecnie stany kryzysowe.

5.1.1.5 Infrastruktura.

Miejscowość jest bardzo ubogo uzbrojona w podstawowe elementy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, czego wyrazem jest:

- brak sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
- brak sieci gazowej,
- brak chodników i ścieżek rowerowych,

Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej: internet, elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Komunikację miejscowej ludności zapewnia droga powiatowa Ostrolęka – Grabówek – Baranowo lub Przasnysz oraz drogi gminne stanowiące połączenie z sąsiednimi wsiami. Środkami komunikacji publicznej jest PKS. Lokalizacja 4-ch przystanków autobusowych zapewnia dostateczną dostępność dla wszystkich mieszkańców do tej formy komunikacji. Na terenie miejscowości brak jest zabudowy wielorodzinnej. Dominuje murowana zabudowa jednorodzinna a zabudowa gospodarcza ma charakter tradycyjny, w niektórych przypadkach wręcz przestarzały.

5.1.1.6 Kultura

Na terenie miejscowości, tak jak w całej gminie Olszewo-Borki, brak jest placówki kulturalnej w postaci Gminnego Ośrodka Kultury czy świetlicy wiejskiej. Ich reprezentantem są jedynie:

- Biblioteka Publiczna w Olszewie-Borkach (18,3 km od Grabówka) wraz z jej filią w Nowej Wsi (7,6 km od Grabówka),
- obiekty sakralne, w miejscowościach: Olszewo-Borki (18,3 km), Nowa Wieś (7,6 km), Dobrolęka (23,6 km) i Żebry Perosy (22,7 km).
- częściowo szkoła podstawowa wraz z jej zapleczem sportowym, która organizuje imprezy okolicznościowe i zawody sportowe.

Ponadto mieszkańcy korzystają z placówek kulturalnych miasta Ostrolęki, takich jak: Ostrolęckie Centrum Kultury, w którym organizowane są co jakiś czas festyny oraz koncerty, głównie z okazji świąt i uroczystości państwowych.

5.1.2 Nożewo

5.1.2.1 Lokalizacja.

Miejscowość Nożewo leży bezpośrednio w sąsiedztwie drogi krajowej nr 61. Miejscowość sąsiaduje:

- od północy z wsią Kordowo,
- od południa z wsią Dobrolęka,
- od zachodu z wsią Stepna Michalki,
- od wschodu z wsią Korczaki (gmina Rzekuń).

Układ komunikacyjny wyznacza głównie droga krajowa nr 61. Miejscowość zajmuje powierzchnię 5,161 km², położonej na równinie. Od strony wschodniej naturalną granicę z miejscowością Korczaki stanowi rzeka Narew.

5.1.2.2 Historia wsi.

Historia wsi sięga XV wieku i wiąże się początkowo z miejscowością Niedźwiedzica. Miejscowość Niedźwiedzica, zarówno w źródłach jak i na mapie, istniała jeszcze w XVI wieku i w tradycji wsi pozostała jeszcze do czasów obecnych. W drugiej połowie XVI w na tym obszarze pojawiają się nazwy miejscowości: Nożewo, Nożewko, Nożewo Łaskarze oraz w 1582 roku Nożewo-Kordowo, a następnie nastąpiło wyodrębnienie drugiego członu nazwy i przyjęcie jednoczłonowej nazwy wsi Kordowo. Właścicielami wsi w ówczesnych czasach byli Nożewscy, którzy przyjęli to nazwisko od nazwy wsi. W 1563 roku dziedzicami Nożewa byli: Paweł, Wawrzyniec i Jakub Nożewscy. Ich synowie: Jerzy – Stanisław, ożeniony z Anną Opacką oraz Abraham, proboszcz kościoła w Rzekuniu byli w dalszym ciągu właścicielami Nożewa.

W kolejnych pokoleniach Marian i Stanisław Nożewscy uczestniczyli w 1669 roku w wyborze króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego i z innymi posłami ziemi różańskiej podpisali jego elekcję.

5.1.2.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia.

Aktywność społeczna mieszkańców wsi skupiona jest wokół działających na tym obszarze organizacji:

- Koło Gospodyń Wiejskich,
- Kółko Różańcowe.

5.1.2.4 Rozwój.

Społeczność lokalna jako jedna z bardzo nielicznych w gminie nie określiła swych planów rozwojowych i nie opracowała Planu Odnowy miejscowości.

5.1.2.5 Infrastruktura.

Miejscowość jest bardzo ubogo uzbrojona w podstawowe elementy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, czego wyrazem jest:

- brak sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
- brak sieci gazowej,
- brak chodników i ścieżek rowerowych.

Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej: internet, elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Na terenie miejscowości zlokalizowane są dwa przystanki komunikacji autobusowej, wypełniając minimalne potrzeby mieszkańców w tym zakresie. Aktywność mieszkańców wsi Nożewo skoncentrowana jest wzdłuż drogi krajowej nr 61. Plusem tej lokalizacji jest potencjał, jaki stwarza obsługa ruchu komunikacyjnego i turystycznego na tym odcinku. Dowodem tego, aczkolwiek nielicznym jest dworek Aleksandria.

Fotografia 3 Nożewo, plac zabaw

Fotografia 4 Nożewo, dworek Aleksandria

Bardzo ruchliwa droga krajowa przecina tę wieś na pół, co ma jednak często negatywny wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców wsi. Nie ma tam żadnego porządnego skrzyżowania z wydzielonymi pasami do skrętów. Nie ma nawet przejścia dla pieszych czy chodników. Jest po prostu niebezpiecznie. Na szczęście ta sytuacja już ulega zmianie. W końcu GDDKiA dokona przebudowy DK 61 w Nożewie i powstanie tu skrzyżowanie.

5.1.2.6 Kultura

Na terenie miejscowości, tak jak w całej gminie Olszewo-Borki, brak jest placówki kulturalnej w postaci Gminnego Ośrodka Kultury czy świetlicy wiejskiej. Ich reprezentantem są jedynie:

- Biblioteka Publiczna w Olszewie-Borkach (5,1 km od Nożewa) wraz z jej filią w Nowej Wsi (15,0 km od Nożewa),
- obiekty sakralne, w miejscowościach: Olszewo-Borki (5,1 km), Nowa Wieś (15,0 km), Dobrolęka (1,5 km) i Żebry Perosy (4,6 km).
- częściowo szkoła podstawowa w Olszewie-Borkach wraz z jej zapleczem sportowym,

Ponadto mieszkańcy korzystają z placówek kulturalnych miasta Ostrołęki, takich jak: Ostrołęckie Centrum Kultury, w którym organizowane są co jakiś czas festyny oraz koncerty, głównie z okazji świąt i uroczystości państwowych.

5.1.3 Rżaniec

5.1.3.1 Lokalizacja

Fotografia 5 Rżaniec – obiekt sportowy

Miejscowość Rżaniec leży na terenie gminy Olszewo-Borki w odległości 1 km od trasy komunikacyjnej nr 544 Ostrołęka – Przasnysz, w otoczeniu lasów Nadleśnictwa Ostrołęka. Jest jedną z 38 soleckich miejscowości należących administracyjnie do Gminy Olszewo-Borki powiatu ostrołęckiego. Miejscowość Rżaniec zajmuje powierzchnię 2 288 ha. Zamieszkuje ją 372 osoby.

Miejscowość sąsiaduje:

- od północy z wsią Dłutówka (gmina Baranowo),
- od południa z wsią Zabiele-Piliki,
- od zachodu z wsią Ruzieck (gmina Krasnosielc w powiecie makowskim),
- od wschodu z wsią Grabówek i Zabiele Wielkie.

Obszar miejscowości Rżaniec pod względem fizyczno – geograficznym przynależy do sołectwa Rżaniec, Gmina Olszewo-Borki, powiat ostrołęcki, województwo mazowieckie. Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych, powiatowych oraz droga wojewódzka 544. Komunikację zbiorową zapewnia PKS Ostrołęka i PKS Przasnysz.

5.1.3.2 *Historia wsi.*

Rzaniec była wsią królewska, którą za pozwoleniem króla Zygmunta I Starego, organizował ks. Jan Wojslawski, kanonik plocki i warszawski, pisarz ziemski łomżyński. Wieś miała powstać na 50 włókach, ale z powodu słabej ziemi wydzielono tylko 40 włók i 4 wójtowskie. Organizator wsi nazywał się zasadźcą, otrzymywał od właściciela, w tym przypadku od króla przywilej lokacyjny, zawierający przepisy dotyczące organizacji wsi. Po zorganizowaniu wsi zasadźca zostawał sołtysiem lub wójtem, była to wówczas funkcja podobna. Wójt otrzymywał 1 włókę na 10 zasiedlonych przez kmieci (chłopów). Ponieważ Rzaniec powstał na 40 włókach, to wójt tej wsi otrzymał 4 włóki.

Wieś w Rzańcu była lokowana na tzw. „surowym korzeniu” w puszczy, którą trzeba było wypalić, wykarczować i zamienić na pola uprawne. Następnie pobudować budynki mieszkalne, zwykle, najprostsze chaty oraz prymitywne budynki inwentarskie. To wymagało wielkiej pracy i długiego czasu. Dlatego też na zagospodarowanie ziemi przez sprowadzonych kmieci dawano im wolne lata (wolniznę), czyli zwolnienia z czynszu i wszelkich danin na ustalony okres czasu, wymieniony w przywileju lokacyjnym. Ten okres mógł trwać nawet do 20 lat. Po upływie wolnizny wójt zbierał od osiadłych kmieci czynsze i daniny, przewodniczył ławie sądowej i rozpatrywał przestępstwa o mniejszym znaczeniu. Poważniejsze wykroczenia rozpatrywał sąd starościński. Wójt na wezwanie króla stawał na pospolite ruszenie, by uczestniczyć w wyprawie wojennej. Jego uposażeniem było gospodarstwo rolne, w Rzańcu czterowłokowe na prawie lennym, część dochodów z kar sądowych i inne uprawnienia, np. zwolnienie z płacenia czynszu ze swego gospodarstwa. Te dochody powinny wystarczyć, by stawić się w pełnym uzbrojeniu na pospolite ruszenie.

Kmiecie wsi Rzaniec i właściciel folwarku, użytkowali łąki zlokalizowane w puszczy i nad rzeką Płodownicą, które przynosiły spore dochody. Tymczasem król Zygmunt August, ten rejon Puszczy Płodownickiej, nadał dożywotnio w dzierżawę wojewodzie mazowieckiemu Stanisławowi Ławskiemu, właścicielowi Ław, Rzekunia, miasteczka Grabowa, koło Kolna i wielu innych dóbr w ziemi zakroczymskiej.

Użytkowanie łąk pozostało w rękach mieszkańców wsi i folwarku królewskiego Rzańca, o czym świadczy następna lustracja przeprowadzona w 1620 roku. Kmiecie oprócz wyżej wymienionych obciążeń płacili jeszcze dziesięcinę na rzecz misjonarzy w Pultusku. Rzaniec graniczył z szlachecką wsią w Zabieli, z puszczą należącą do Brzosków – właścicielami Nowej Wsi, z Puszczą Królewską, zwaną Płodownica i Rzani Kąth. Piaszczyste ziemie i słabe urodzaje spowodowały, że chłopci zrezygnowali z uprawy mało urodzajnej ziemi i w 1589 roku było osiadłych tylko 20 włók, na których pracowało 40 kmieci. Pozostałe włóki zostały jako pustki. Część ziemi zasypał piasek z przylegających gór, a druga część pustych włók została włączona do folwarku królewskiego.

5.1.3.3 *Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia.*

Aktywność społeczna mieszkańców wsi skupiona jest wokół działających na tym obszarze organizacji:

- Młodzieżowy Klub Sportowy,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Kółko Różańcowe.

5.1.3.4 *Rozwój.*

Uchwałą nr VIII/44/11 z dnia 20 kwietnia 2011 r. zmieniającą poprzednią uchwałę RG w Olszewie-Borkach zatwierdzono „Plan Odnowy Miejscowości Rzaniec na lata 2009-2015”. Cele priorytetowe, jakie postawili sobie mieszkańcy wsi to:

- Zagospodarowanie placu przy OSP na boisko i plac zabaw dla dzieci, dodatkowo budowa ogrodzenia, oświetlenie, ławek,
- Budowa sieci wodociągowej,
- Budowa oczyszczalni przydomowych,
- Zagospodarowanie budynku po byłej zlewni mleka na świetlicę dla młodzieży wiejskiej i wyposażenie jej w sprzęt potrzebny do zajęć sportowych, modernizacja budynku OSP na potrzeby świetlicy wiejskiej.

Niestety, powyższe cele udało się zrealizować jedynie w niewielkim zakresie, w 2010 roku zagospodarowano jedynie plac przy OSP na boisko i plac zabaw dla dzieci. Efektem tego stanu rzeczy są m.in. zdiagnozowane obecnie stany kryzysowe.

5.1.3.5 Infrastruktura.

Miejscowość jest bardzo ubogo uzbrojona w podstawowe elementy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, czego wyrazem jest:

- brak sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
- brak sieci gazowej,
- brak chodników i ścieżek rowerowych.

Mieszkańcy miejscowości mają zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej: internet, elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych, powiatowych oraz droga wojewódzka 544. Komunikację zbiorową zapewnia PKS Ostrołęka i PKS Przasnysz. Lokalizacja 7-miu przystanków autobusowych zapewnia dostateczną dostępność dla wszystkich mieszkańców do tej formy komunikacji.

Na terenie miejscowości brak jest zabudowy wielorodzinnej. Dominuje murowana zabudowa jednorodzinna a zabudowa gospodarcza ma charakter tradycyjny, w niektórych przypadkach wręcz przestarzały. Miejscowość Rżaniec charakteryzuje zabudowa zagrodowa typowa dla polskiej wsi, złożona głównie z jednokondygnacyjnych domów mieszkalnych. Centrum wsi położone jest przy drodze powiatowej Rżaniec – Grabówek, na obszarze którego znajduje się szkoła podstawowa, remiza strażacka, przystanek autobusowy. W Rzańcu działają dwa sklepy spożywczo-przemysłowe, tartak i ferma drobiu.

5.1.3.6 Kultura

Na terenie miejscowości, tak jak w całej gminie Olszewo-Borki, brak jest placówki kulturalnej w postaci Gminnego Ośrodka Kultury czy świetlicy wiejskiej. Ich reprezentantem są jedynie:

- Biblioteka Publiczna w Olszewie-Borkach (17,9 km od Rzańca) wraz z jej filią w Nowej Wsi (8,5 km od Rzańca),
- placówka Ochotniczej Straży Pożarnej,
- obiekty sakralne, w miejscowościach: Olszewo-Borki (17,9 km), Nowa Wieś (8,5 km), Dobrołęka (22,4 km) i Żebry Perosy (21,5 km).
- częściowo szkoła podstawowa wraz z jej zapleczem sportowym, która organizuje imprezy okolicznościowe i zawody sportowe.

Ponadto mieszkańcy korzystają z placówek kulturalnych miasta Ostrołęki, takich jak: Ostrołęckie Centrum Kultury, w którym organizowane są co jakiś czas festyny oraz koncerty, głównie z okazji świąt i uroczystości

państwowych.

Jednak kluczowym punktem skupiającym działalność kulturalną we wsi jest remiza OSP. Nowy budynek remizy OSP został oddany do użytku w 1995 roku, wyposażony został w duży garaż, salę widowiskową, pomieszczenia socjalne. Życie społeczno – kulturalne wsi skupia się na placu przy remizie strażackiej, jest ona miejscem organizowanych wydarzeń sportowych i kulturalnych np. zawody strażackie, święcenie pokarmów.

5.1.4 Zabiele Wielkie

Fotografia 6 Niepubliczny oddział dziennego pobytu dla dzieci z autyzmem

Fotografia 7 Zabiele Wielkie – boisko sportowe

Fotografia 8 Zabiele Wielkie – plac zabaw

5.1.4.1 Lokalizacja.

Miejscowość Zabiele Wielkie leży w otoczeniu lasów. Najbliższe wsie to: Zabiele Piliki, Rżaniec, Grabnik, Nowa Wieś. Miejscowość sąsiaduje:

- od północy z wsią Grabówek,
- od południa z wsią Mamino (gm. Sypniewo),
- od zachodu z wsią Rżaniec,
- od wschodu z wsią Zabiele Piliki.

Miejscowość Zabiele Wielkie zajmuje powierzchnię 4,836 km². Obszar Zabiela Wielkiego pod względem fizyczno–geograficznym przynależy do gminy Olszewo-Borki. Położona jest na równinie z dużą ilością naturalnych zasobów w postaci łąk, pól i lasów.

Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych oraz droga wojewódzka 544 (Ostrołęka – Nowa Wieś – Maków Maz. – Ciechanów), przebiegająca przez część wsi. Droga nr 544 ze względu na pełnioną funkcję jest bardzo ruchliwa oraz stosunkowo za wąska przy panującym natężeniu ruchu, ponadto brak jest chodników, co stwarza szczególnie niebezpieczeństwo dla pieszych i rowerzystów. Pozostałą część wsi położona jest przy drodze gminnej, na której panuje ruch lokalny. Ta część wsi ma szansę na rozwój mieszkalnictwa stanowiąc jednocześnie miejsce rekreacyjne.

Miejscowość Zabiele Wielkie położona jest na terenie równinnym, wśród lasów. Dużą ich część stanowią lasy państwowe. W drzewostanie przeważa sosna zwyczajna, ale można spotkać również świerk, dąb, klon, brzozę. Lasy bogate są w jagody i grzyby, które przyciągają chętnych nawet z dalszych okolic.

To głównie las i jego naturalne bogactwa przyciągają mieszkańców dużych aglomeracji miejskich do osadnictwa na terenie wsi. W miejscowości nie ma żadnych naturalnych zbiorników wodnych.

5.1.4.2 Historia wsi.

Zabiele Wielkie była to wieś szlachecka powstała prawdopodobnie w pierwszej ćwierci XV wieku z nadania książęcego, księcia mazowieckiego Janusza I Starszego. W 1446r. wydany został dokument, który wymienia rycerza Wawrzyńca i wspomina o jego ojcu, który w Zabieliu wcześniej osiadł. Nazwa wsi ma charakter topograficzny, pochodzi od miejsca położonego za błotnistym terenem, za „bielą”, a słowo biel w średniowieczu oznaczało bagno.

Właściciele od swoich dóbr przyjęli nazwisko Zabielscy i posiadali herb Trzaska. Z czasem na skutek podziałów rodzinnych powstały dwie wsie. Pierwotna wieś otrzymała wówczas przydomek Wielkie. W 1578 roku Zabiele Wielkie miało już zagospodarowaną włókę ziemi i 5 ogrodów. Córki wychodziły za mąż, zmieniały nazwiska, a dobra ulegały dalszym podziałom. Zagospodarowywano kolejne tereny nadanych lasów. W 1781r. Zabiele Wielkie zamieszkiwali: Zabielscy, Białobrzescy, Chelstowscy, Mamiński, Mosakowski i Rawa (Źródło nie podaje ich imion). W 1827r. Zabiele Wielkie liczyło już 108 mieszkańców, zamieszkałych w 18 domach. Z tego wynika, że przeciętna rodzina składała się z 6 osób.

Początkowo Zabiele Wielkie wchodziło w skład parafii Ostrołęka, a po 1535r. do parafii Nowa Wieś. W drugiej połowie XIX w. należało pod względem administracyjnym do gminy Sypniewo, powiatu makowskiego. W 1954r. powstała Gromadzka Rada Narodowa w Nowej Wsi, w skład której weszło Zabiele Wielkie a od 1 stycznia 1955r. Gromadzka Rada Narodowa weszła do powiatu ostrołęckiego. Od 1 stycznia 1973r. Zabiele Wielkie należy do gminy Olszewo Borki.

5.1.4.3 Aktywność społeczności lokalnej – organizacje i stowarzyszenia.

Aktywność społeczna mieszkańców wsi skupiona jest wokół działających na tym obszarze organizacji: Ochotnicza Straż Pożarna.

W miejscowości Zabiele Wielkie, szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców ma teren, na którym zlokalizowany jest budynek świetlicy wiejskiej, w której jeszcze do niedawna mieściła się szkoła podstawowa. Obiekt jest jednak w bardzo złym stanie technicznym.

5.1.4.4 Rozwój.

Uchwałą nr XLIX/284/14 z dnia 27 sierpnia 2014 r. zmieniająca poprzednią uchwałę RG Olszewo-Borki r. zatwierdzono „Plan Odnowy Miejscowości Zabiele Wielkie na lata 2009-2015”. Cele rozwojowe, jakie postawili sobie mieszkańcy wsi to m.in.:

- Renowacja boisk przy Szkole Podstawowej

- Boisko do piłki nożnej
- Boisko do piłki siatkowej
- Boisko do piłki koszykowej

oraz plac zabaw dla dzieci przy szkole podstawowej,

- Budowa chodników wzdłuż drogi wojewódzkiej i wzdłuż dróg gminnych,
- Remont świetlicy i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy,
- Odnowa krzyża przydrożnego i kapliczki w lesie,
- Budowa ścieżek rowerowych w lesie jako miejsce rekreacji

Niestety, powyższe cele udało się zrealizować jedynie w bardzo niewielkim zakresie, a mianowicie w roku 2010 przeprowadzono renowację boiska przy SP oraz częściowo zagospodarowano teren wokół świetlicy. Efektem tego są m.in. zdiagnozowane obecnie stany kryzysowe.

5.1.4.5 Infrastruktura.

Miejscowość jest bardzo ubogo uzbrojona w podstawowe elementy infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, czego wyrazem jest:

- brak sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
- brak sieci gazowej,
- brak chodników i ścieżek rowerowych.

Większość mieszkańców miejscowości ma zapewniony dostęp do następujących elementów infrastruktury technicznej: internet, elektryfikacja, w tym oświetlenie głównych punktów miejscowości.

W miejscowości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów.

Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych oraz droga wojewódzka 544 (Ostrołęka – Nowa Wieś – Maków Maz. – Ciechanów), przebiegająca przez część wsi. Droga nr 544 ze względu na pełnioną funkcję jest bardzo ruchliwa oraz stosunkowo za wąska przy panującym natężeniu ruchu, ponadto brak jest chodników, co stwarza szczególne niebezpieczeństwo dla pieszych i rowerzystów. Pozostałą część wsi położoną jest przy drodze gminnej, na której panuje ruch lokalny. Lokalizacja 5-ciu przystanków autobusowych zapewnia dostateczną dostępność dla wszystkich mieszkańców do tej formy komunikacji.

Na terenie miejscowości brak jest zabudowy wielorodzinnej. Dominuje murowana zabudowa jednorodzinna a zabudowa gospodarcza ma charakter tradycyjny, w niektórych przypadkach wręcz przestarzały. Miejscowość Zabiele Wielkie charakteryzuje typowa wiejska zabudowa zagrodowa, dominują budynki jednorodzinne jednokondygnacyjne. Budynki mieszkalne położone są wzdłuż dróg gminnych. Centrum wsi znajduje się wokół budynku Szkoły Podstawowej w Zabieli Wielkim.

5.1.4.6 Kultura

Na terenie miejscowości, tak jak w całej gminie Olszewo-Borki, brak jest placówki kulturalnej w postaci Gminnego Ośrodka Kultury czy świetlicy wiejskiej. Ich reprezentantem są jedynie:

- Biblioteka Publiczna w Olszewie-Borkach (13,4 km od Zabieli Wlk) wraz z jej filią w Nowej Wsi (4,5 km od Zabieli Wlk.),
- placówka Ochotniczej Straży Pożarnej,
- obiekty sakralne, w miejscowościach: Olszewo-Borki (13,4 km), Nowa Wieś (4,5 km), Dobrolęka (19,1 km) i Żebry Perosy (18,1 km).
- częściowo szkoła podstawowa wraz z jej zapleczem sportowym, która organizuje imprezy okolicznościowe i zawody sportowe.

W miejscowości Zabiele Wielkie, tak jak w każdej miejscowości znajdują się obszary, które ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne mają szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Takim obszarem jest teren, na którym zlokalizowany jest budynek świetlicy wiejskiej, w której jeszcze do niedawna mieściła się szkoła podstawowa. Tu organizowane są wszystkie spotkania z mieszkańcami, pełni funkcję lokalu wyborczego, a także stanowi miejsce spotkań mieszkańców wsi (organizowane są m.in. jasełka, święcenie pokarmów przed Wielkanocą, odbywają się w niej również zebrania wiejskie).

Ponadto mieszkańcy korzystają z placówek kulturalnych miasta Ostrołęki, takich jak: Ostrołęckie Centrum Kultury, w którym organizowane są co jakiś czas festyny oraz koncerty, głównie z okazji świąt i uroczystości państwowych.

5.2 Sfera społeczna

5.2.1 Powierzchnia, ludność.

Tab. 27 Powierzchnia, ludność Grabówek

Lp	nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia km2	% powierzchni gminy
1	GRABÓWEK	219	2,1%	4,725	2,4%
2	Mostówek	60	0,6%	1,510	0,8%
Sołectwo Grabówek		279	2,7%	6,235	3,2%

Grabówek wchodzi w skład obszaru sołectwa Grabówek. Wieś zamieszkuje 219 osób, co stanowi 78,5% ludności sołectwa i 2,1% ludności gminy oraz zajmuje obszar 4,725 km², co stanowi 75,8% powierzchni sołectwa i 2,4% powierzchni gminy.

Tab. 28 Powierzchnia, ludność Nożewo

Lp	nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia km2	% powierzchni gminy
1	NOŻEWO	195	1,9%	5,161	2,6%
Sołectwo Nożewo		195	1,9%	5,161	2,6%

Nożewo jest miejscowością stanowiącą w całości sołectwo o tej samej nazwie. Wieś zamieszkuje 195 osób, co stanowi 1,9% ludności gminy oraz zajmuje obszar 5,161 km², co stanowi 2,6% powierzchni gminy.

Tab. 29 Powierzchnia, ludność Rżaniec

Lp	nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia km2	% powierzchni gminy
1	RŻANIEC	335	3,2%	22,880	11,6%
Sołectwo Rżaniec		335	3,2%	22,880	11,6%

Rżaniec stanowi obszar wsi i sołectwa o powierzchni 22,88 km², co stanowi aż 11,6% powierzchni gminy. Wieś i sołectwo zamieszkiwana przez 335 osoby, co stanowi 3,2% ogółu mieszkańców gminy.

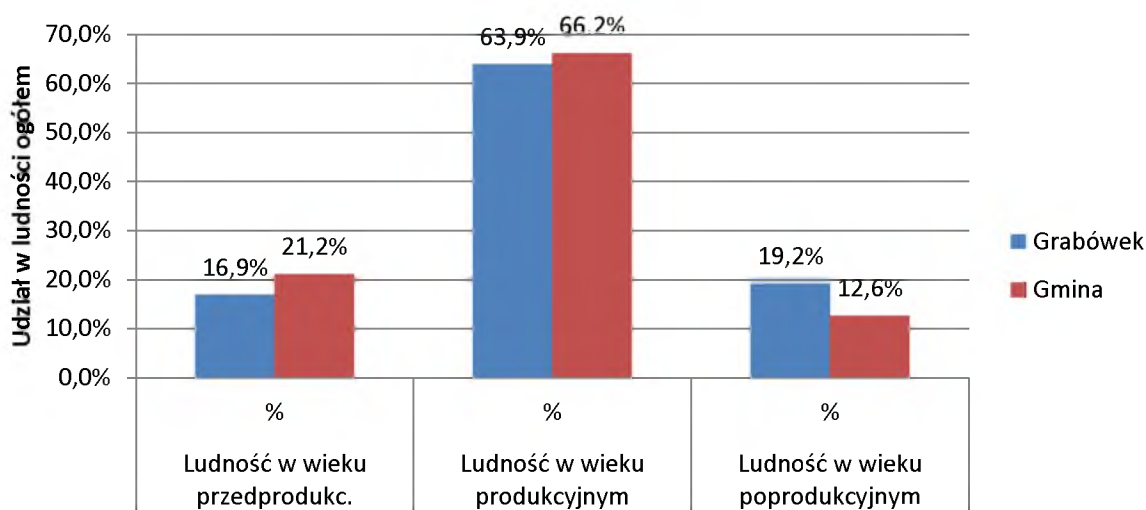
Tab. 30 Powierzchnia, ludność Zabiele Wielkie

Lp	nazwa obszaru/wsi	liczba ludności (stali)	% ludności gminy	powierzchnia km2	% powierzchni gminy
1	ZABIELE WIELKIE	170	1,6%	4,836	2,5%
Sołectwo Zabiele Wielkie		170	1,6%	4,836	2,5%

Zabiele Wielkie stanowią obszar wsi i sołectwa o powierzchni 4,836 km², co stanowi 2,5% powierzchni gminy. Wieś i sołectwo zamieszkiwana przez 175 osób, co stanowi 1,6% ogółu mieszkańców gminy.

5.2.2 Wskaźniki demograficzne

Wskaźniki demograficzne - Grabówek

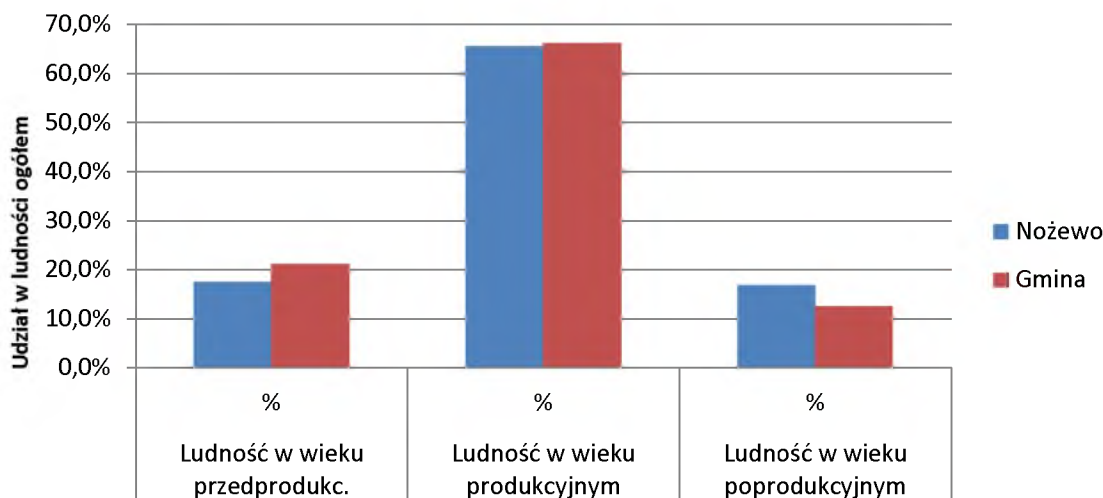

Rys. 1 Wskaźniki demograficzne - Grabówek

Grabówek charakteryzuje się znacznie wyższym od średniej w gminie i województwie udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym i niskim udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym. Udział ludności w wieku produkcyjnym jest niższy od średniej gminnej.

Wskaźniki demograficzne wskazują na postępujące starzenie się społeczeństwa, w związku z czym konieczne jest zapewnienie odpowiednich usług kierowanych do osób starszych. Na terenie wsi nie funkcjonuje żadna instytucja, która zapewniałaby opiekę nad osobami starszymi.

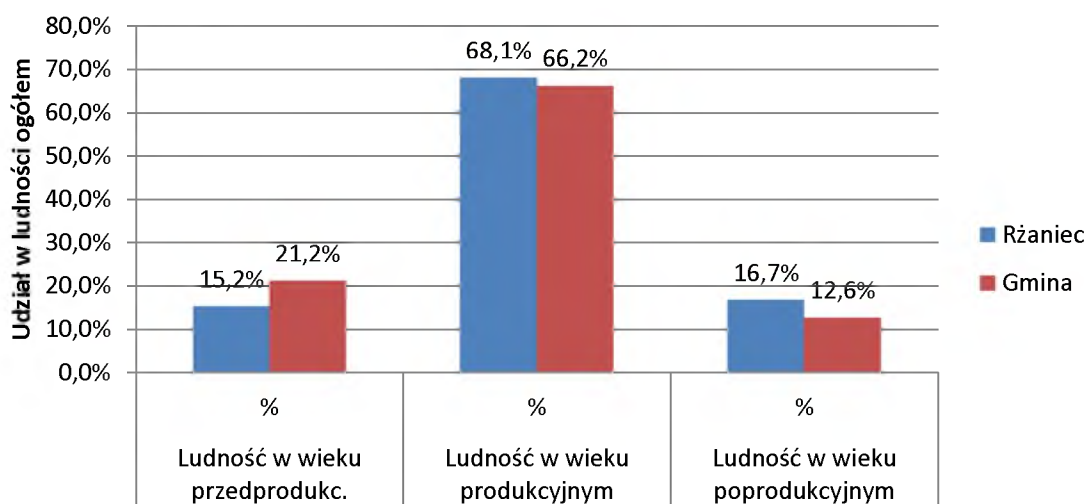
Wskaźniki demograficzne - Nożewo

Rys. 2 Wskaźniki demograficzne - Nożewo

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w obszarze Nożewo negatywnie odbiega od średniej gminnej. Natomiast w grupie ludności w wieku produkcyjnym wskaźnik jest zbliżony do średniej w gminie oraz odpowiednio niższy w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźniki demograficzne wskazują na postępujące starzenie się społeczeństwa wsi, w związku z czym konieczne jest zapewnienie odpowiednich usług kierowanych do osób starszych. Na terenie wsi nie funkcjonuje żadna instytucja, która zapewniałaby opiekę nad osobami starszymi.

Wskaźniki demograficzne - Rżaniec

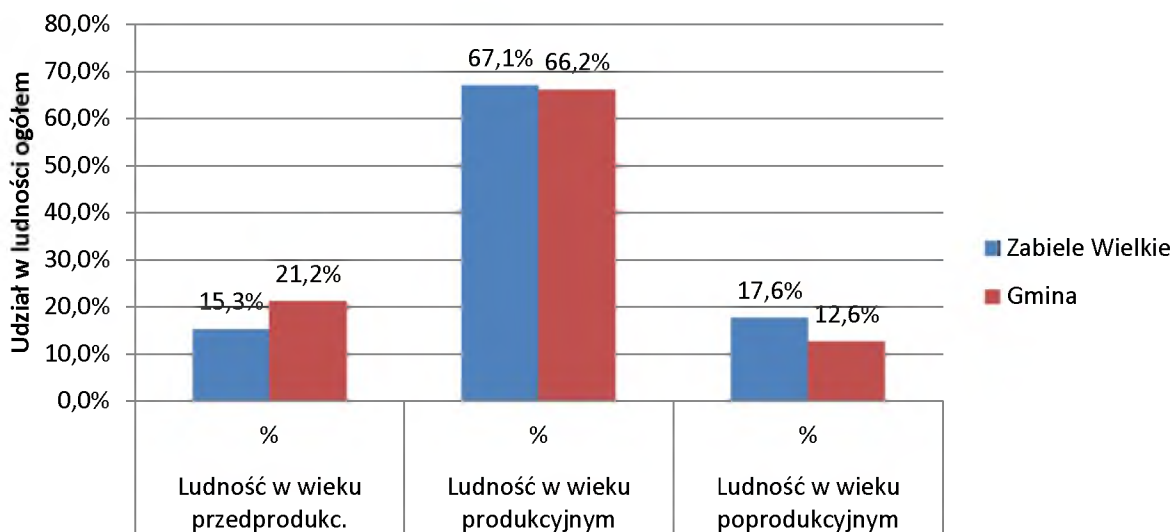

Rys. 3 Wskaźniki demograficzne – Rżaniec

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w miejscowości Rżaniec jest znacznie wyższy od średniej gminnej. W obszarze tym zamieszkuje znacznie mniejszy w stosunku do średniej gminnej odsetek ludzi w wieku przedprodukcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego w Rzańcu jest mniej korzystny niż w Gminie. W związku z tym, że odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższy niż średni w gminie istnieje zapotrzebowanie na realizację przedsięwzięć społecznych, które zostaną skierowane do najstarszych mieszkańców.

Wskaźniki demograficzne - Zabiele Wielkie

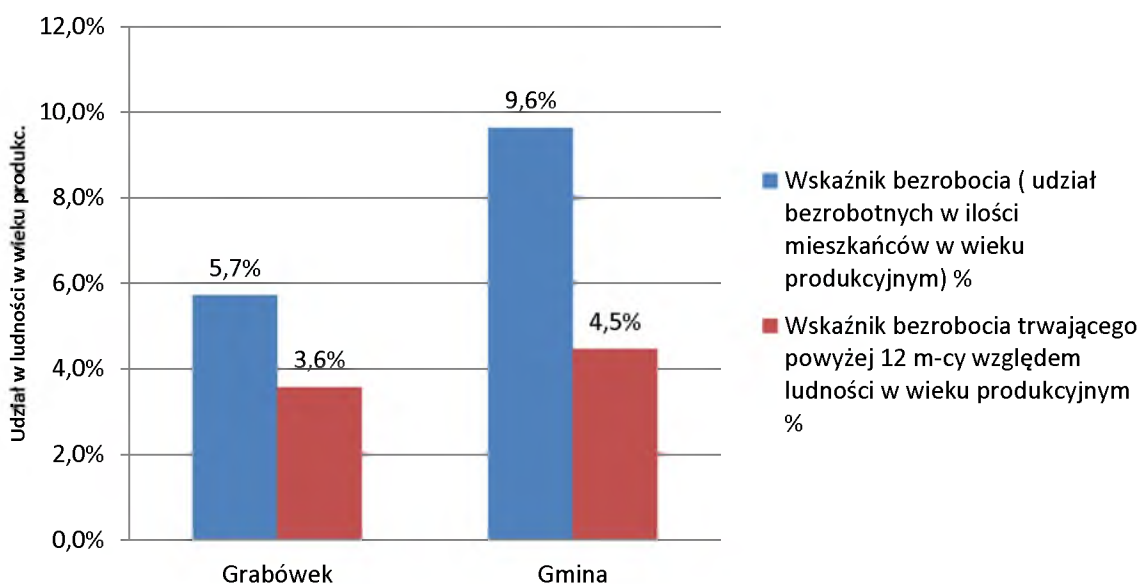

Rys. 4 Wskaźniki demograficzne – Zabiele Wielkie

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w o Zabieliu Wielkim negatywnie odbiega od średniej gminnej. Natomiast w grupie ludności w wieku produkcyjnym wskaźnik jest zbliżony do średniej w gminie oraz istotnie niższy w grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźniki demograficzne wskazują na postępujące starzenie się społeczeństwa wsi, w związku z czym konieczne jest zapewnienie odpowiednich usług kierowanych do osób starszych. Na terenie wsi nie funkcjonuje żadna instytucja, która zapewniałaby opiekę nad osobami starszymi.

5.2.3 Wskaźniki rynku pracy

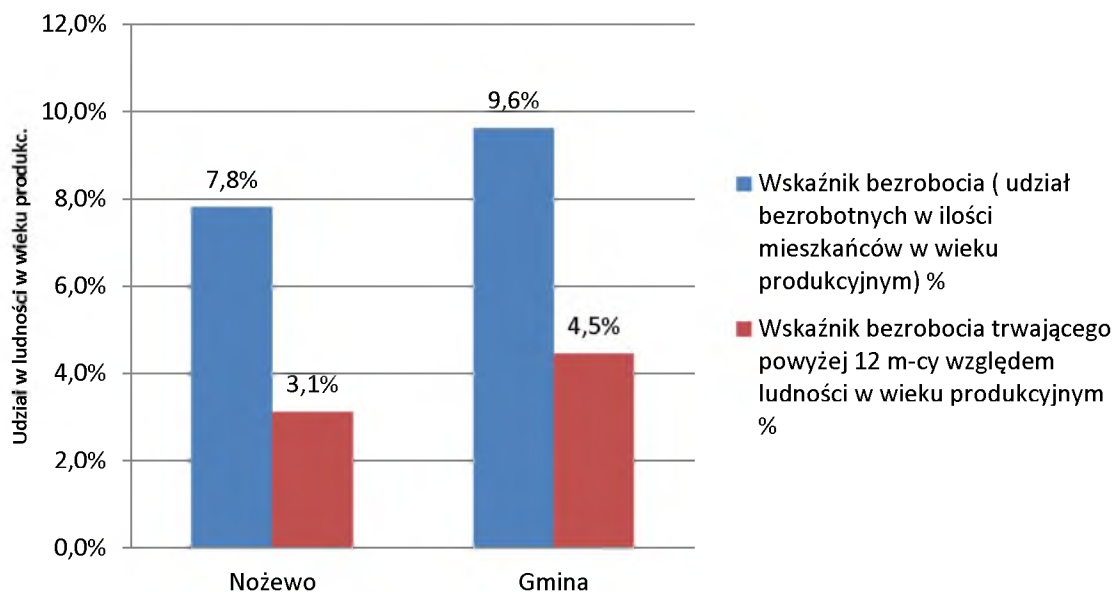
Wskaźniki rynku pracy - Grabówek

Rys. 5 Wskaźniki rynku pracy - Grabówek

Bezrobocie nie stanowi kluczowego problemu we wsi grabówek. Wskaźniki udziału osób bezrobotnych w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym zarówno dotyczące ogólnej liczby bezrobotnych jak i długotrwale bezrobotnych są istotnie lepsze od średnich dla gminy.

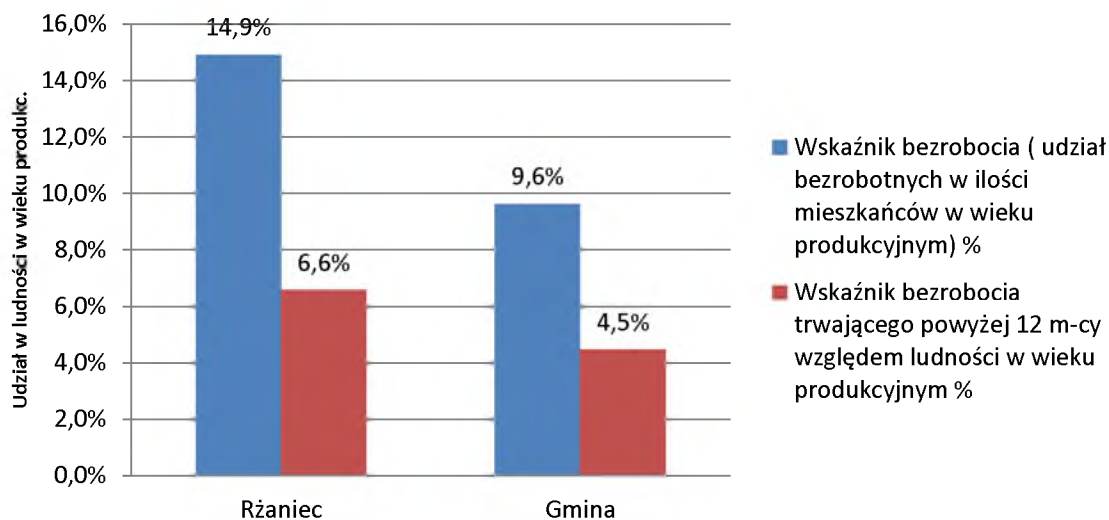
Wskaźniki rynku pracy - Nożewo

Rys. 6 Wskaźniki rynku pracy – Nożewo

Bezrobocie nie stanowi także kluczowego problemu tego obszaru. Ilość bezrobotnych ogółem oraz pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, odniesiona do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym jest około 50% mniejsza, niż w gminie

Wskaźniki rynku pracy - Rżaniec

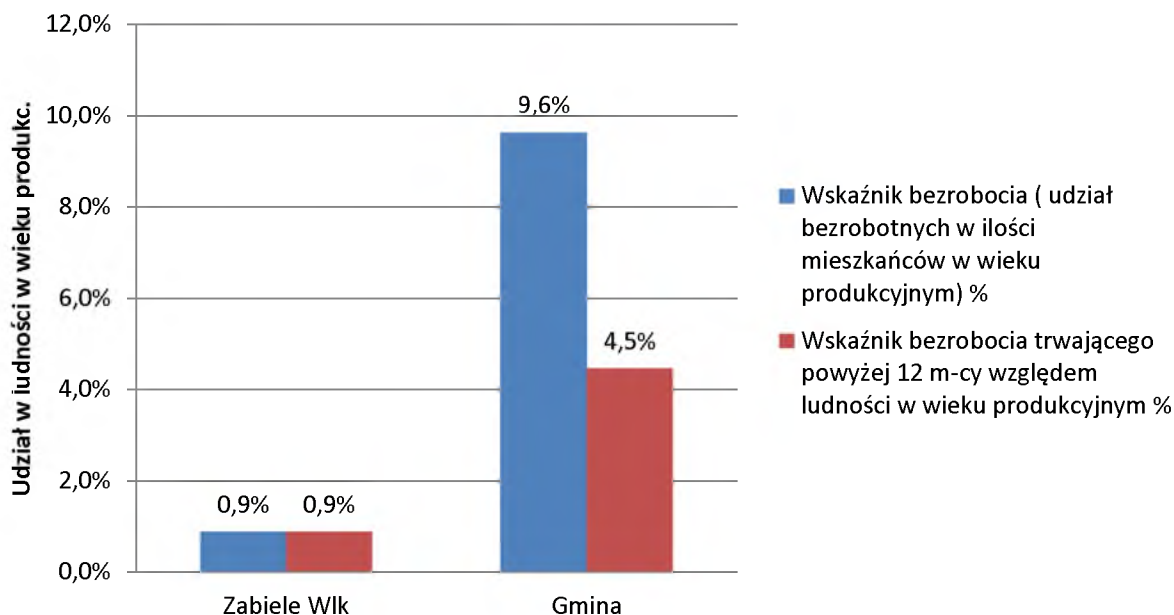

Rys. 7 Wskaźniki rynku pracy – Rżaniec

Rżaniec to obszar o jednym z najwyższych wskaźników bezrobocia w gminie – ponad 50% wyższym niż średnia gminna. Sytuacja ta, stanowiąca poważny element kryzysowy, jest także załącznikiem wszelkich innych negatywnych zjawisk społecznych we wsi.

Wskaźniki rynku pracy - Zabiele Wielkie

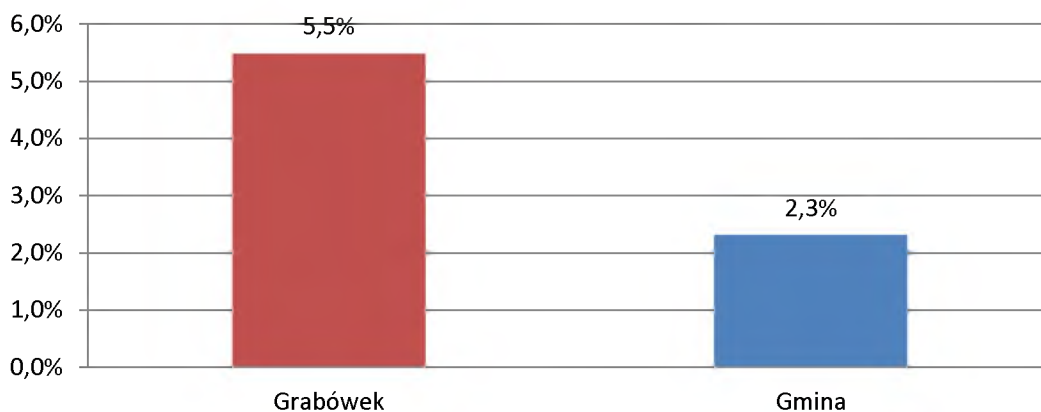

Rys. 8 Wskaźniki rynku pracy - Zabiele Wielkie

Problem bezrobocia w zasadzie nie dotyczy miejscowości Zabiele Wielkie. Wg stanu na koniec 2016 roku tylko 1 osoba w wieku produkcyjnym zarejestrowana była jako bezrobotna.

5.2.4 Skala pomocy społecznej

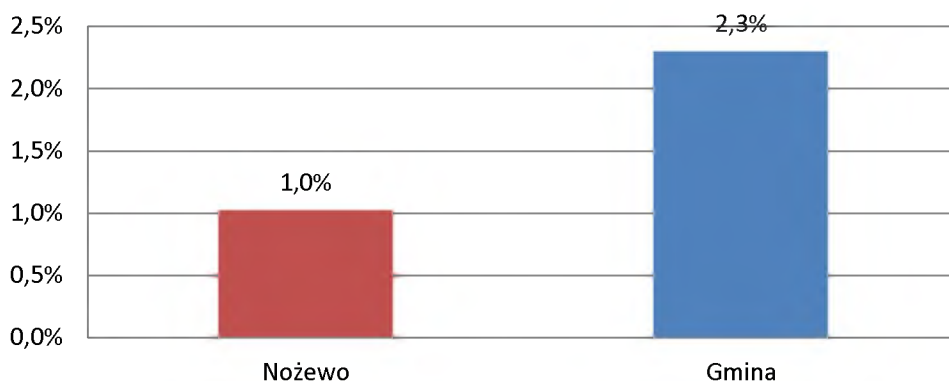
Wskaźnik pomocy społecznej - Grabówek

Rys. 9 Skala pomocy społecznej - Grabówek

Na koniec 2016 roku 12 mieszkańców miejscowości Grabówek korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej, co stanowiło 5,5% ogólnej liczby mieszkańców wsi, podczas gdy średni wskaźnik w gminie to zaledwie 2,3%.

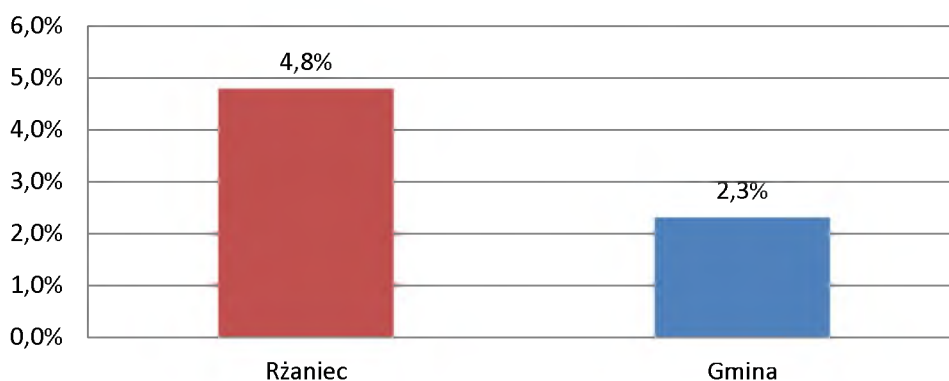
Wskaźnik pomocy społecznej - Nożewo

Rys. 10 Skala pomocy społecznej – Nożewo

Skala pomocy społecznej we wsi Nożewo jest znacznie niższa od średniej gminnej. Zaledwie 2 mieszkańców wsi korzystało na koniec 2016 ze środowiskowej pomocy społecznej. Zatem problem ten raczej nie dotyczy tego obszaru.

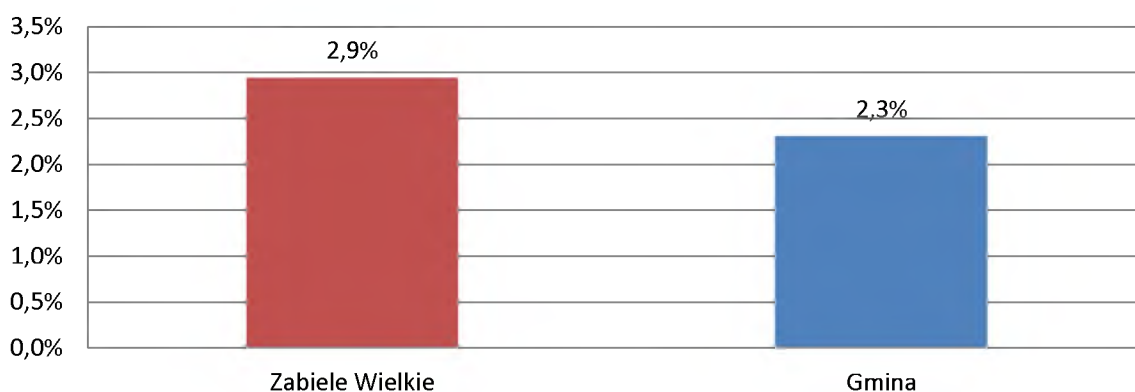
Wskaźnik pomocy społecznej - Rżaniec

Rys. 11 Skala pomocy społecznej – Rżaniec

Rżaniec jest obszarem, na którym w końcu 2016 roku 16 mieszkańców korzystało ze środowiskowej opieki społecznej. Wskaźnik pomocy społecznej jest ponad 2-krotnie wyższy, niż średni wskaźnik dla gminy.

Wskaźnik pomocy społecznej - Zabiele Wielkie

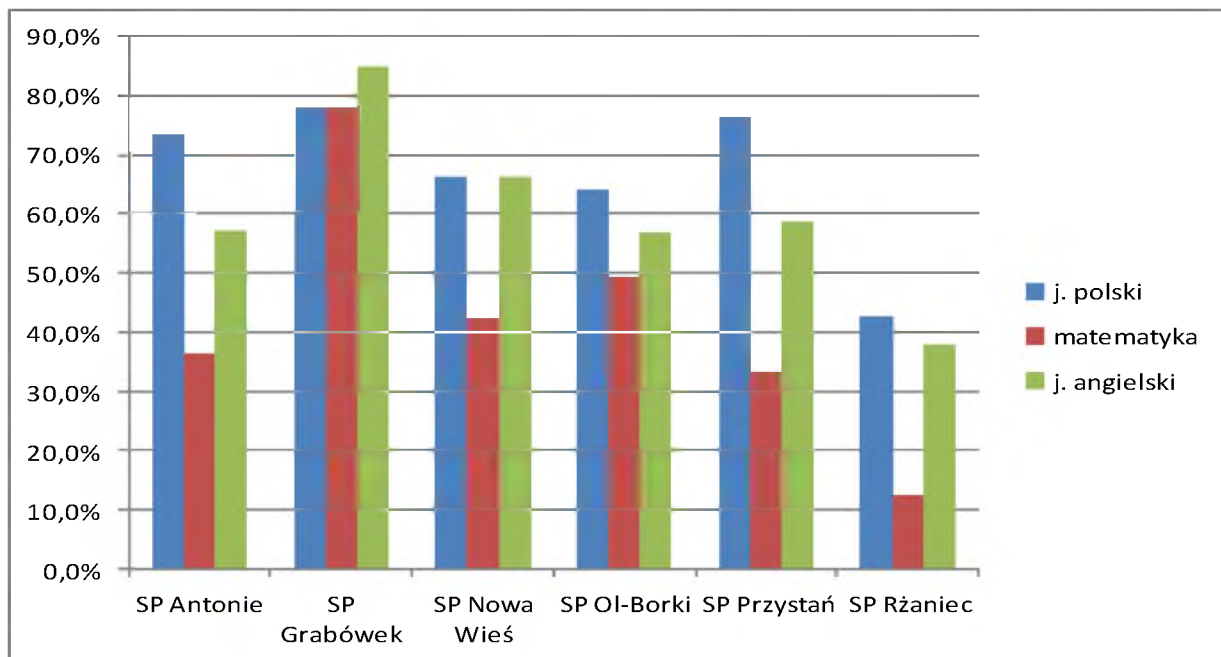

Rys. 12 Skala pomocy społecznej – Zabiele Wielkie

Wskaźnik pomocy społecznej w Zabielu Wielkim jest nieco wyższy od średniej gminnej. Na koniec 2016 roku 5-ciu mieszkańców korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej.

5.2.5 Poziom edukacji

Program edukacji podstawowej w gminie Olszewo-Borki realizowany jest w 6-ciu placówkach, z których 2 działają na obszarze rewitalizacji. Poziom edukacji w poszczególnych placówkach jest zróżnicowany, o czym świadczą wyniki sprawdzianu 6-klasisty za rok szkolny 2015/16, co ilustruje poniższy wykres:

Rys. 13 Wyniki sprawdzianu 6-klasisty w szkołach podstawowych

Zdecydowanie najniższy poziom edukacji prezentuje szkoła podstawowa w Rzańcu.

W nowym roku szkolnym 2017/18, w związku z reformą systemu edukacji, planuje się następującą sieć szkół w gminie:

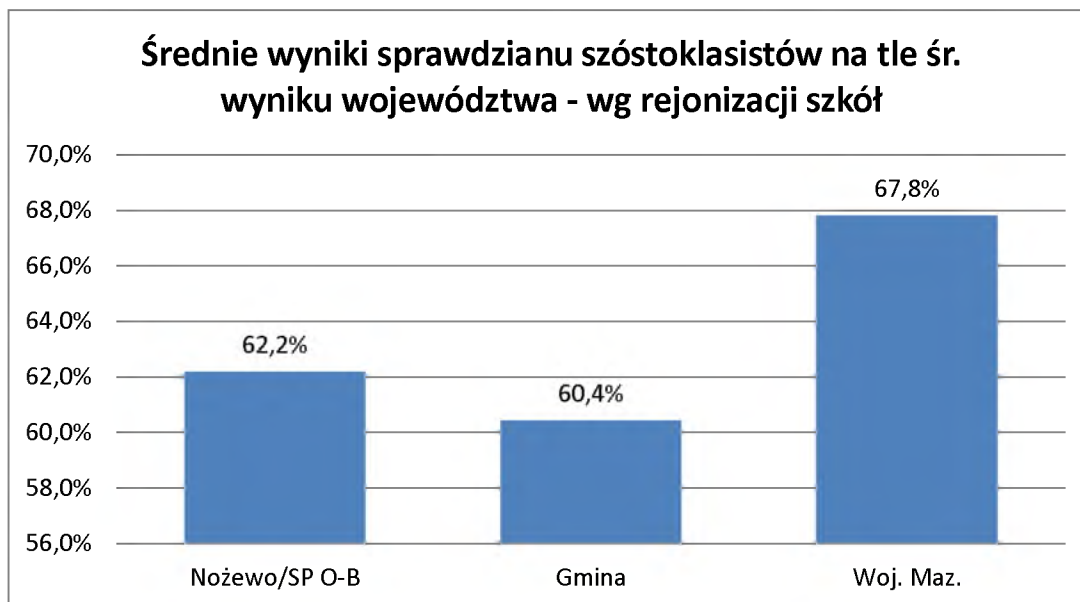
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w **Olszewie-Borkach** ul. Władysława Broniewskiego 17, 07-415 Olszewo-Borki. Obwód szkolny obejmuje miejscowości: Białobrzeg Bliższy, Dobrołęka, Drężewo, Grabowo, Kordowo, Kruki, Łazy, Nakły, **Nożewo**, Olszewo-Borki, Siarki, Stepna Stara, Stepna-Michałki, Żebry-Ostrowy, Żebry-Perosy, Żebry-Sławki, Żebry- Stara Wieś, Żebry-Żabin, Żerań Duży, Żerań Mały.
- Publiczna Szkoła Podstawowa z Przedszkolem w **Nowej Wsi**. Nowa Wieś, ul. Szkolna 1A, 07-416 Olszewo-Borki. Obwód szkolny obejmuje miejscowości: Działyń, Grabnik, Mostowo, Nowa Wieś, **Rżaniec**, Skrzypek, **Zabiele Wielkie**, Zabiele-Piliki, Żebry-Chudek, Żebry-Wierzchlas.
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w **Antoniach**, Antonie, ul. Szkolna 6, 07-410 Ostrołęka. Obwód szkolny obejmuje miejscowości: Antonie, Zabrodzie.
- Szkoła Podstawowa w **Grabówku**, Grabówek 20, 07-416 Olszewo-Borki. Obwód szkolny obejmuje miejscowości: **Grabówek**, Mostówek, Rataje.
- Szkoła Podstawowa w **Przystani**, Przyszań 33, 07-416 Olszewo-Borki. Obwód szkolny obejmuje miejscowości: Białobrzeg Dalszy, Chojniki, Przyszań, Wyszel.
- Miejscowość Rżaniec włączona zostanie do rejonu SP w Nowej Wsi.

Poziom edukacji na obszarze rewitalizacji prezentują poniższe wykresy, sporządzone na podstawie wyników sprawdzianów 6-klasisty za lata szkolne 2013/14, 2014/15, 2015/16 dla szkół będących rejonem edukacyjnym dla poszczególnych miejscowości obszaru rewitalizacji.

Rys. 14 Wskaźnik edukacji Grabówek

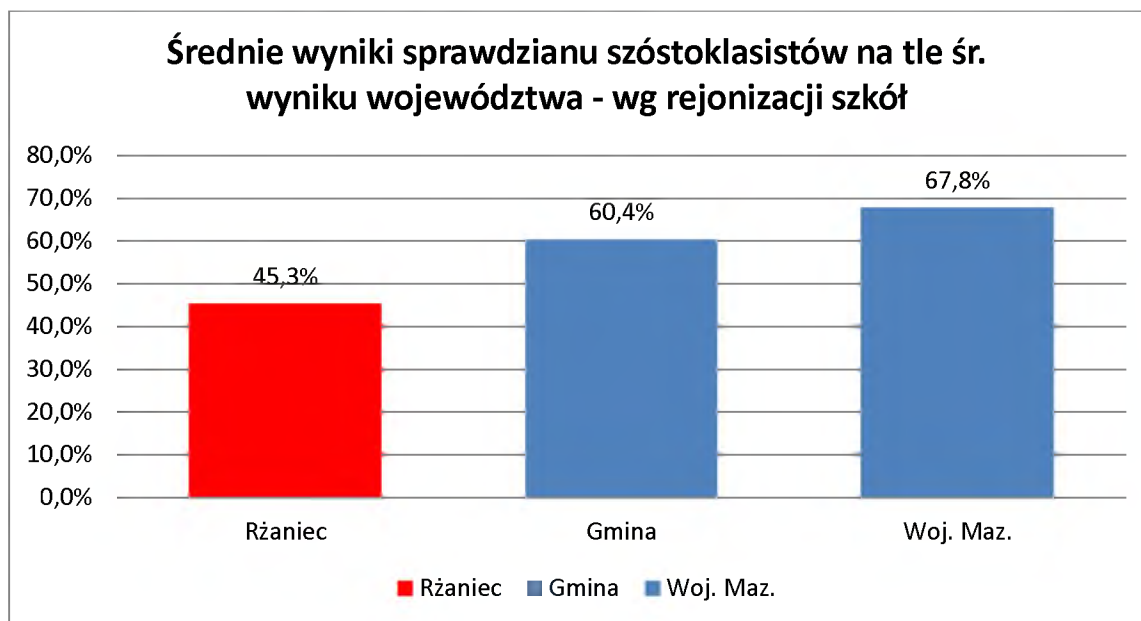
Poziom kształcenia dzieci i młodzieży w szkole, do której uczęszczają uczniowie z obszaru jest, na podstawie średnich wyników testów 6-klasisty z lat szkolnych 2013/14, 2014/15 i 2015/16 znacznie wyższy od średniego poziomu w gminie i województwie.

Rys. 15 Wskaźnik edukacji – Nożewo

Poziom kształcenia dzieci i młodzieży w szkole, do której uczęszczają uczniowie z obszaru jest, na podstawie średnich wyników testów 6-klasisty z lat szkolnych 2013/14, 2014/15 i 2015/16 nieco wyższy od średniego poziomu w gminie i niższy od poziomu w województwie.

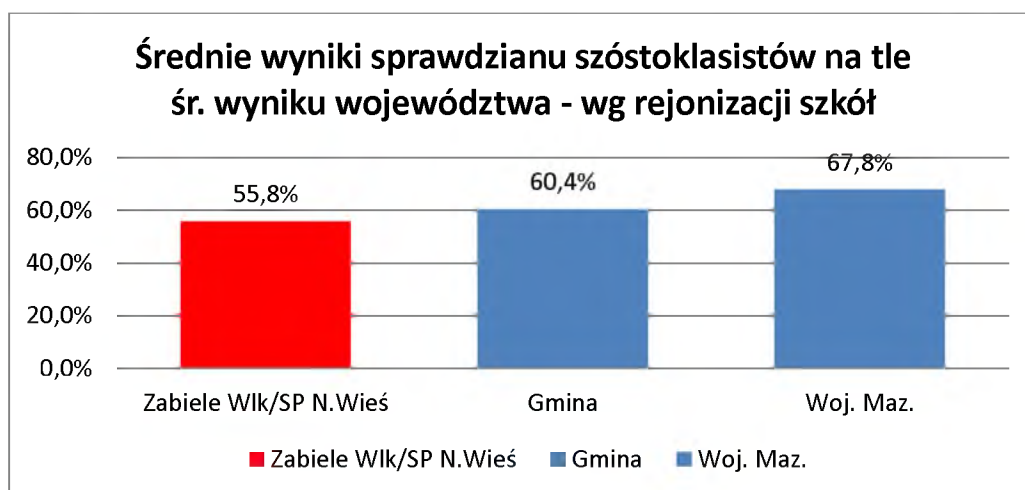
Dla podniesienia i utrzymania jakości edukacji potrzebna jest inicjatywa przedsięwzięć nastawionych na realizację zajęć pozaszkolnych rozwijających zainteresowania i zdolności dzieci i młodzieży przede wszystkim w zakresie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.

Rys. 16 Wskaźnik edukacji – Rżaniec

Poziom kształcenia dzieci i młodzieży w szkole, do której uczęszczają uczniowie z obszaru Rżaniec jest, na podstawie średnich wyników testów 6-klasisty z lat szkolnych 2013/14, 2014/15 i 2015/16, zdecydowanie najniższy w gminie. W tej sytuacji, w związku z reformą edukacyjną, Rżaniec włączony został w rejon obsługi SP w Nowej Wsi.

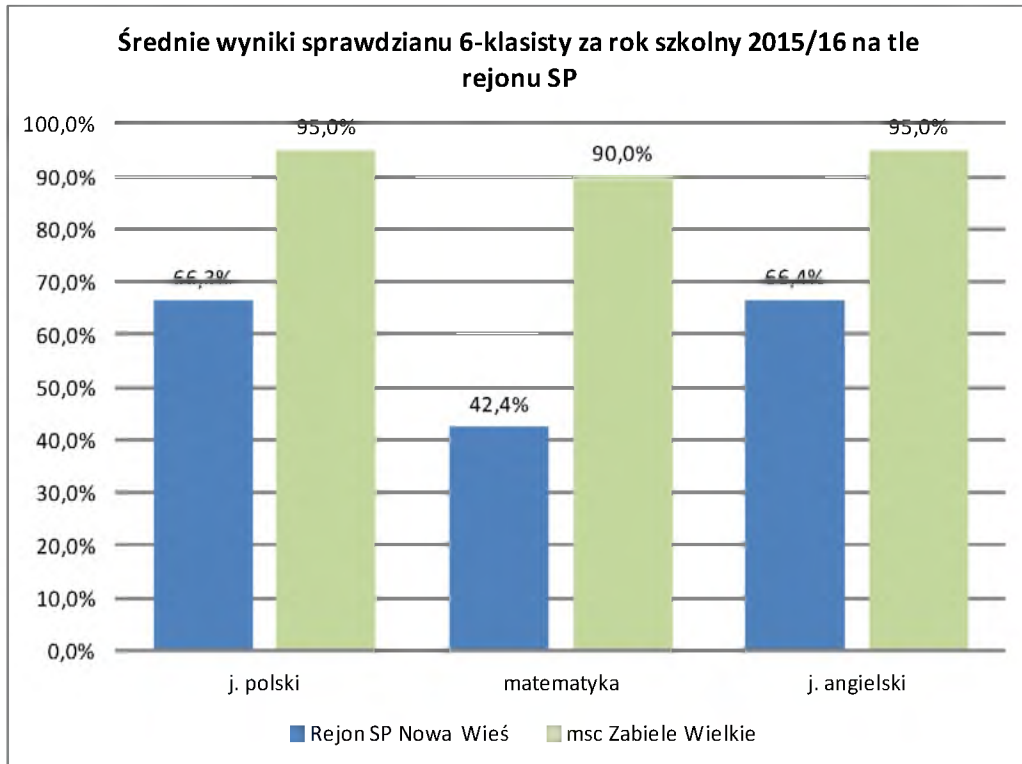
Dla podniesienia i utrzymania jakości edukacji potrzebna jest realizacja przedsięwzięć nastawionych na realizację zajęć pozaszkolnych rozwijających zainteresowania i zdolności dzieci i młodzieży przede wszystkim w zakresie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy.

Rys. 17 Wskaźnik edukacji – Zabiele Wielkie

Zabiele Wielkie wchodzi w rejon obsługi SP w Nowej Wsi, gdzie poziom edukacji jest znacznie niższy od średniej gminy i województwa. Jednakże uczniowie z Zabiela Wielkiego pozytywnie wyróżniają się na tle

szkoły w Nowej Wsi, o czym świadczy poniższy wykres przedstawiający wyniki sprawdzianu 6-klasisty za rok szkolny 2015/16 uczniów z Zabiela Wielkiego na tle całej SP w Nowej Wsi.

Rys. 18 Średnie wyniki sprawdzianu 6-klasisty

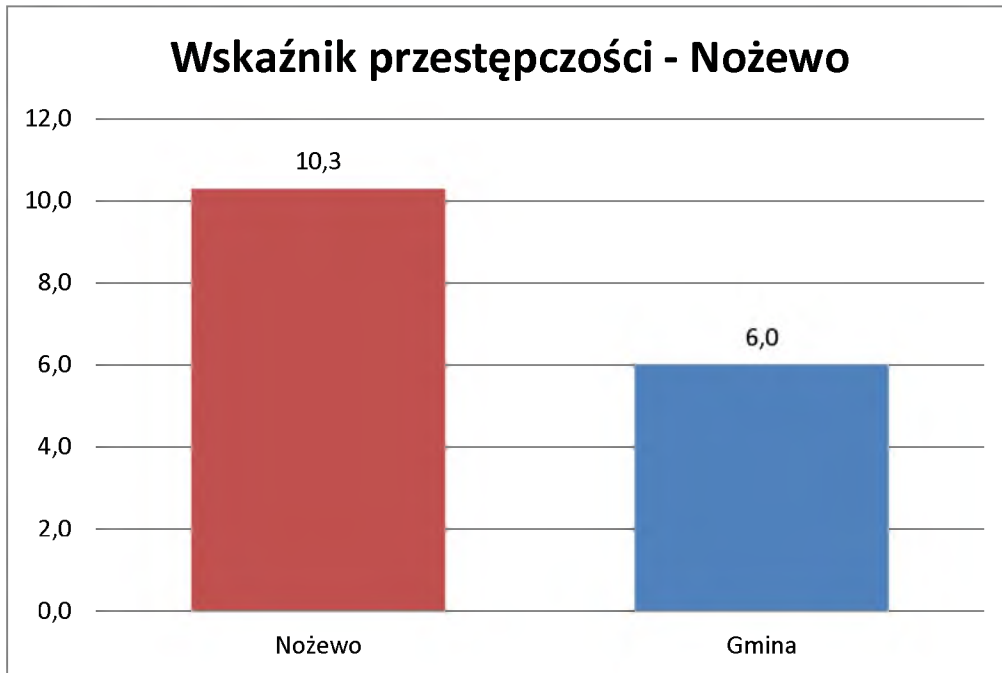
5.2.6 Poziom przestępczości

Poziom przestępczości w każdej z miejscowości obszaru rewitalizacji oceniony został na podstawie wskaźnika ilości przestępstw kryminalnych popełnionych w 2016 roku na terenie miejscowości przypadających na 1000 mieszkańców z danego obszaru.

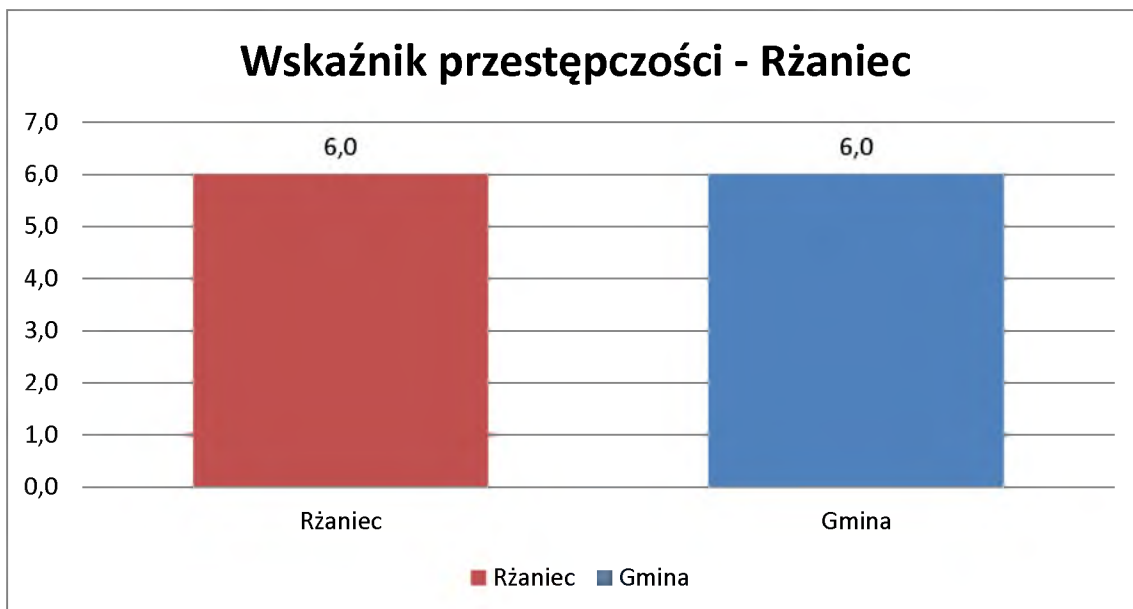
Rys. 19 Wskaźnik przestępczości - Grabówek

W 2016 roku na terenie Grabówka nie zanotowano przestępstw kryminalnych. Zanotowano jedynie jeden przypadek prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości. Miejscowość należy uznać za bezpieczną i spokojną.

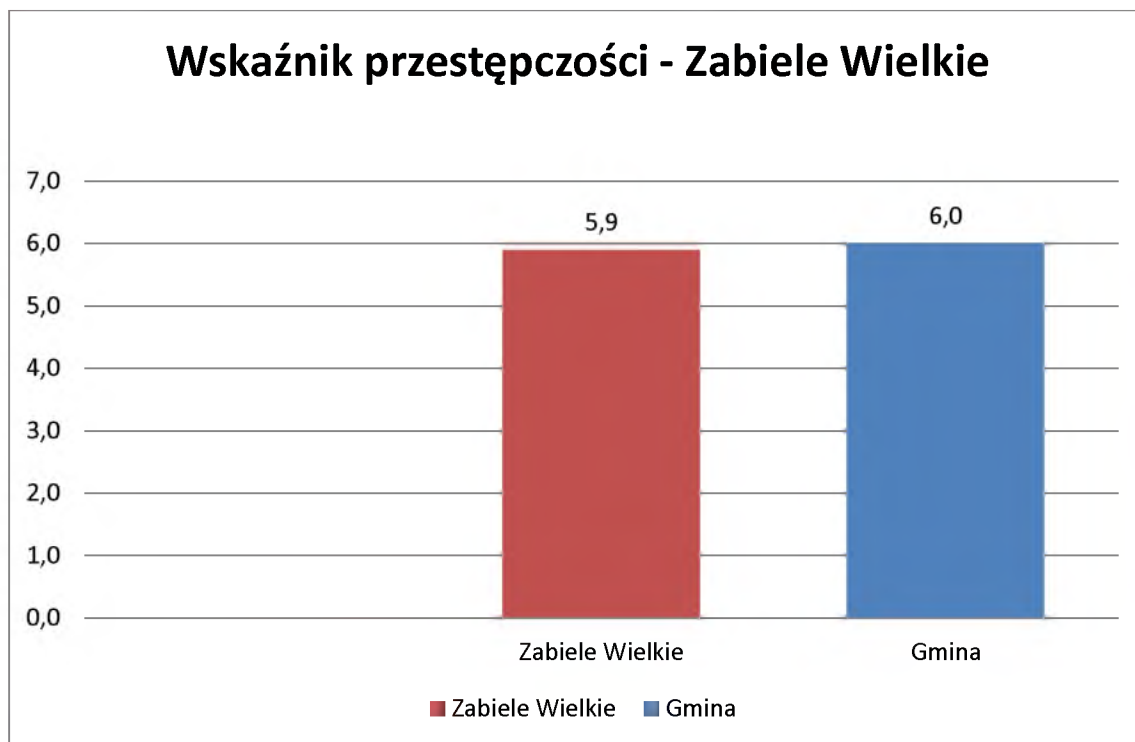
Rys. 20 Wskaźnik przestępczości - Nożewo

W 2016 zanotowano dwa przypadki przestępstw kryminalnych na terenie Nożewa, co stanowi wskaźnik 10,3 na 1000 mieszkańców, który jest wyższy od średniego w gminie.

Rys. 21 Wskaźnik przestępczości – Rżaniec

W 2016 roku w zanotowano 2 przestępstwa kryminalne, co stanowi wskaźnik 6,0 na 1000 mieszkańców, identyczny jak średnia w gminie. Miejscowość należy uznać za spokojną i bezpieczną.

Rys. 22 Wskaźnik przestępczości – Zabiele Wielkie

W 2016 roku w zanotowano 1 przestępstwo kryminalne, co stanowi wskaźnik 5,9 na 1000 mieszkańców, wobec średniej dla gminy 6,0. Miejscowość należy uznać za spokojną i bezpieczną.

5.3 Sfera gospodarcza

Stopień przedsiębiorczości mierzony jest wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Cały obszar rewitalizacji negatywnie wyróżnia się aktywnością gospodarczą na tle zarówno całej Gminy Olszewo-Borki jak i województwa mazowieckiego.

Ponadto, za wyjątkiem Grabówka, w pozostałych miejscowościach notuje się bardzo niski poziom aktywności inwestycyjnej, której wyrazem jest liczba wydanych pozwoleń na budowę. Przyjmując średni 40-letni okres umorzenia dla obiektów kubaturowych, należałoby przyjąć za akceptowalny 2,5-procentowy roczny wskaźnik odtworzenia substancji obiektów kubaturowych. Licząc ilość wydanych w 2016 roku pozwoleń na budowę do ilości wszystkich obiektów w gminie uzyskujemy średni wskaźnik dla gminy 2,2, co świadczy nie tylko o stagnacji, ale nawet stopniowej degradacji istniejącej na terenie gminy zabudowy.

Na poniższych przedstawiono poziom aktywności gospodarczej wg stanu na dzień 28 lutego 2017 r. w poszczególnych miejscowościach obszaru rewitalizacji.

Rys. 23 Aktywność gospodarcza – Grabówek

Miejscowość Grabówek jest obszarem o niskiej aktywności gospodarczej. Natomiast wskaźnik aktywności inwestycyjnej wynosi 3,1 co należy ocenić pozytywnie.

Rys. 24 Aktywność gospodarcza – Nożewo

Miejscowość Nożewo jest obszarem o niskiej aktywności gospodarczej. Ponadto wskaźnik aktywności inwestycyjnej wynosi 1,8 co należy ocenić negatywnie.

Rys. 25 Aktywność gospodarcza – Rżaniec

Miejscowość Rzaniec jest obszarem o niskiej aktywności gospodarczej. Ponadto wskaźnik aktywności inwestycyjnej wynosi zaledwie 0,3 co należy ocenić bardzo negatywnie.

Rys. 26 Aktywność gospodarcza – Zabiele Wielkie

Miejscowość Zabiele Wielkie jest obszarem o niskiej aktywności gospodarczej. Ponadto wskaźnik aktywności inwestycyjnej wynosi zaledwie 0,6 co należy ocenić bardzo negatywnie.

5.4 Sfera środowiskowa

Na terenie wsi Grabówek brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Grabówek to typowo rolnicza wieś, jednak o słabo jakościowych glebach (głównie V-VI klasy). Problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców. Na tło zanieczyszczeń powietrza wpływają: zanieczyszczenia emitowane przez źródła emisji położone poza obszarem wsi i gminy, emisja liniowa wzdłuż dróg oraz niska emisja (z domowych pieców i lokalnych kotłowni starego typu). Przez wieś przepływa rzeczka Jastrząbka, która jest dopływem Omulwi.

Do największych emitentów zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego należy zaliczyć przede wszystkim:

- droga powiatowa Ostrolęka – Grabówek – Baranowo lub Przasnysz oraz drogi gminne łączące z sąsiednimi wsiami,
- indywidualne źródła ciepła (głównie piece na paliwo węglowe).

Brak na tym terenie jakichkolwiek zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi, sprzyja czystości środowiska naturalnego. W Grabówku nie ma jakichkolwiek form ochrony przyrody. Teren wsi nie stanowi również obszaru chronionego krajobrazowo.

Na terenie wsi nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 88d ust 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Powyższe stwierdzono na podstawie map zagrożenia powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZWG pod adresem <http://mapy.isok.gov.pl>.

Na terenie wsi Nożewo również brak jest zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest jedynie zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Do największych emitentów zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego należy zaliczyć przede wszystkim:

- Ruch drogowy, w szczególności droga krajowa nr 61,
- Indywidualne źródła ciepła (piece na paliwo węglowe).

Na obszarze wsi Nożewo w zasadzie nie występują formy ochrony przyrody, z wyjątkiem dębów szypułkowych w pasie drogowym drogi krajowej, które stanowią pomniki przyrody.

Brak na terenie Nożewa większych zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi. W związku z lokalizacją wzdłuż DK 61 własnym źródłem zagrożenia (w przypadku awarii) stanowi transport drogowy – ewentualny wyciek substancji chemicznych z transportu, wyciek paliw, olejów. Jednak zakres i prawdopodobieństwo zagrożenia są znikome.

Na terenie wsi występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 88d ust 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Źródłem zagrożenia jest rzeka Narew. Zagrożenie określone jest jako średnie, tj dotyczące obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi raz na 100 lat ($Q=1\%$). Ilość mieszkańców objętych ryzykiem wynosi 139, tj 71% ludności wsi.

Brak jest natomiast obszarów o wysokim zagrożeniu powodzi, tj z prawdopodobieństwem jej wystąpienia raz na 10 lat ($Q=10\%$).

Zgodnie z art. 88l ust 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne wszelkie zaplanowane na terenach zalewowych przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie mogą prowadzić do utrudnienia ochrony przed powodzią lub do zwiększenia zagrożenia powodziowego, w szczególności wykonywania urządzeń wodnych i budowy innych obiektów budowlanych, nasadzeń drzew i krzewów lub zmiany ukształtowania terenu. Zawarte w programie przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą zgodne z przepisami art. 40 ust 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne, tj. nie będą znacząco oddziaływać na środowisko oraz nie będą przyczyniały się do gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

Powyższe stwierdzono na podstawie mapy zagrożenia powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZWG pod adresem <http://mapy.isok.gov.pl>, nr N-34-104-C-c-3.

Na obszarze wsi Rżaniec również **brak jest zagrożeń** związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Podobnie jak w pozostałych wsiach obszaru rewitalizacji, problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Rżaniec to typowo rolnicza wieś, jednak o słabo jakościowych glebach (prawie w całości V-VI klasy). Na terenie wsi brak jest naturalnych zbiorników wodnych.

Do największych emitentów zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego należy zaliczyć przede wszystkim:

- ruch drogowy, w szczególności w wyniku położenia wsi w odległości 1 km od trasy komunikacyjnej nr 544 Ostrolęka – Przasnysz,
- indywidualne źródła ciepła (piece na paliwo węglowe).

Brak na tym terenie jakichkolwiek zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi, sprzyja czystości środowiska naturalnego. W Rżańcu działają jedynie sklepy spożywczo-przemysłowe, tartak, ferma drobiu. W Rżańcu nie ma jakichkolwiek form ochrony przyrody. Teren wsi nie stanowi również obszaru chronionego krajobrazowo.

Na terenie wsi nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 88d ust 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne. Powyższe stwierdzono na podstawie map zagrożenia powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZWG pod adresem <http://mapy.isok.gov.pl>.

Na obszarze wsi Zabiele Wielkie również **brak jest zagrożeń** związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska. Podobnie jak w pozostałych wsiach obszaru rewitalizacji, problemem dostrzeganym przez mieszkańców jest zanieczyszczenie powietrza oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

Zabiele Wielkie to także typowo rolnicza wieś, jednak o słabo jakościowych glebach (prawie w całości V-VI klasy). Na terenie wsi brak jest naturalnych zbiorników wodnych.

Do największych emitentów zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego należy zaliczyć przede wszystkim:

- Ruch drogowy, w szczególności droga wojewódzka 544 (Ostrołęka – Nowa Wieś – Maków Maz. – Ciechanów), przebiegająca przez część wsi
- Indywidualne źródła ciepła (piece na paliwo węglowe)

Brak na tym terenie dużych zakładów przemysłowych eliminuje zagrożenia środowiska związane z procesami przemysłowymi, sprzyja czystości środowiska naturalnego. W Zabilu Wielkim działają jedynie zakład produkcji palet, zakład hydrauliczny, handlowy i tartak. W Zabilu Wielkim nie ma jakichkolwiek form ochrony przyrody. Teren wsi nie stanowi również obszaru chronionego krajobrazowo.

Na terenie wsi nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, o których mowa w art. 88d ust 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne. Powyższe stwierdzono na podstawie map zagrożenia powodziowego opublikowanych na Hydroportalu KZWG pod adresem <http://mapy.isok.gov.pl>.

5.5 Sfera funkcjonalno- techniczna

5.5.1 Infrastruktura przestrzenna

Grabówek

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 227 budynków i budowli, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa jednorodzinna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Brak jest jakichkolwiek obiektów zabytkowych. Wieś jest dość dobrze skomunikowana zarówno z kluczowymi miejscowościami powiatu jak i z pozostałymi miejscowościami gminy. Zarówno droga powiatowa jak i drogi gminne o nawierzchni bitumicznej nie posiadają jednak chodników ani ścieżek rowerowych. Wieś zasobna jest w tereny leśne, zarówno państwowe jak i prywatne. Wieś ma potencjał inwestycyjny zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak i działalność gospodarczą.

Nożewo

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 168 budynków i budowli, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa jednorodzinna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Brak jest jakichkolwiek obiektów zabytkowych. Dobłą dostępność komunikacyjną wsi zapewnia przede wszystkim droga krajowa nr 61. Zarówno droga krajowa jak i drogi gminne o nawierzchni bitumicznej nie posiadają chodników ani ścieżek rowerowych. Wieś zasobna jest w tereny leśne, zarówno państwowe jak i prywatne. Wieś ma potencjał inwestycyjny zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak i działalność gospodarczą.

Rżaniec

Na terenie wsi zlokalizowanych jest 328 budynków i budowli, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa zagrodowa jednorodzinna, jednokondygnacyjna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Brak jest jakichkolwiek obiektów zabytkowych. Zarówno pobliska droga wojewódzka nr 544 jak i drogi powiatowe i gminne o nawierzchni bitumicznej nie posiadają chodników ani ścieżek rowerowych. Centrum wsi położone jest przy drodze powiatowej Rżaniec Grabówek.

Miejscowość jest dobrze skomunikowana, zarówno w kierunkach wewnątrz gminy jak i poza jej obszarem. Życie społeczno – kulturalne wsi skupia się na placu przy remizie strażackiej, jest ona miejscem organizowanych wydarzeń sportowych i kulturalnych np. zawody strażackie, święcenie pokarmów.

Ponadto miejscem spotkań i życia kulturalnego wsi jest szkoła podstawowa prowadzona przez Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych i Ekonomicznych w Ostrolęce. Miejscowość Rżaniec leży w otoczeniu lasów państwowych nadleśnictwa Ostrolęka. Są to lasy w większości starsze, przeważa w nich sosna i dodatek brzozy. Wieś ma potencjał inwestycyjny zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak i działalność gospodarczą.

Zabiele Wielkie

Na terenie wsi zlokalizowane są 172 budynki i budowle, głównie o charakterze mieszkalno-gospodarczym. Zabudowa zagrodowa jednorodzinna, jednokondygnacyjna, głównie murowana. Natomiast zabudowania gospodarcze w dużej mierze przestarzałe. Budynki mieszkalne położone są wzdłuż dróg gminnych. Brak jest jakichkolwiek obiektów zabytkowych. Układ komunikacyjny stanowi sieć dróg gminnych oraz droga wojewódzka 544 (Ostrolęka – Nowa Wieś – Maków Maz. – Ciechanów), przebiegająca przez część wsi. Droga nr 544 ze względu na pełnioną funkcję jest bardzo ruchliwa oraz stosunkowo za wąska przy panującym natężeniu ruchu, ponadto brak jest chodników, co stwarza szczególne niebezpieczeństwo dla pieszych i rowerzystów. Pozostałą część wsi położona jest przy drodze gminnej, na której panuje ruch lokalny. Ta część wsi ma szansę na rozwój mieszkalnictwa stanowiąc jednocześnie miejsce rekreacyjne. Miejscowość jest dobrze skomunikowana, zarówno w kierunkach wewnątrz gminy jak i poza jej obszarem.

W miejscowości Zabiele Wielkie, tak jak w każdej miejscowości znajdują się obszary, które ze względu na swoje położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne mają szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Takim obszarem jest teren, na którym zlokalizowany jest budynek remizy OSP, który pełni także funkcję świetlicy wiejskiej. Tu organizowane są wszystkie spotkania z mieszkańcami, a także stanowi miejsce spotkań mieszkańców wsi (organizowane są m.in. jasełka, święcenie pokarmów przed Wielkanocą, odbywają się w niej również zebrania wiejskie). Miejscowość Zabiele Wielkie położona jest na terenie równinnym, wśród lasów.

Wieś ma potencjał inwestycyjny zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak i działalność gospodarczą.

5.5.2 Dostępność do infrastruktury społecznej

Grabówek

Tab. 31 Dostępność do infrastruktury społecznej - Grabówek

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	brak	7,6	N. Wieś
Szkoła Podstawowa	1		
Gimnazjum	brak	7,6	N. Wieś
Przychodnia zdrowia	brak	7,6	N. Wieś
Boisko sportowe	2		
Świetlica wiejska	brak	2,0	Rataje
Plac zabaw	1		
Park/tereny zielone	brak	7,6	N. Wieś
Przedszkole/Punkt przedszkolny	1 - wyłącznie oddz "0" w ramach SP		
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	brak	7,6	N. Wieś

Wieś wyposażona jedynie w obiekty infrastruktury społecznej:

- szkoła podstawowa,
- boiska sportowe,
- plac zabaw.

Dostęp do pozostałych elementów infrastruktury społecznej możliwy jedynie w obiektach zlokalizowanych w innych miejscowościach gminy w odległości od 2,0 do 7,6 km lub w Ostrołęce zlokalizowanej w odległości ok. 19 km.

Nożewo

Tab. 32 Dostępność do infrastruktury społecznej - Nożewo

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	brak	5,1	O-B
Szkoła Podstawowa	brak	5,1	O-B
Gimnazjum	brak	5,1	O-B
Przychodnia zdrowia	brak	5,1	O-B
Boisko sportowe	brak	1,5	Dobrołęka
Świetlica wiejska	brak	2,5	Kordowo
Plac zabaw	1		
Park/tereny zielone	brak	5,1	O-B
Przedszkole/Punkt przedszkolny	brak	5,1	O-B
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	brak	1,5	Dobrołęka

Wieś Nożewo wyposażona jest jedynie w jeden obiekt infrastruktury społecznej: plac zabaw.

Dostęp do pozostałych elementów infrastruktury społecznej możliwy jedynie w obiektach zlokalizowanych w innych miejscowościach gminy w odległości od 1,5 do 5,1 km lub w odległej o 8 km Ostrołęce.

Rżaniec

Tab. 33 Dostępność do infrastruktury społecznej - Rżaniec

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	brak	8,5	N. Wieś
Szkoła Podstawowa	1 - prowadzona przez stowarzyszenie		
Gimnazjum	brak	8,5	N. Wieś
Przychodnia zdrowia	brak	8,5	N. Wieś
Boisko sportowe	2		
Świetlica wiejska	brak	miejsce spotkań mieszkańców pełni remiza OSP	
Plac zabaw	1		
Park/tereny zielone	brak	8,5	N. Wieś
Przedszkole/Punkt przedszkolny	1 - wyłącznie oddz. "0" przy SP		
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	brak	8,5	N. Wieś

Wieś Rżaniec wyposażona jest w obiekty infrastruktury społecznej: szkoła podstawowa wraz z punktem przedszkolnym w grupie „0”, plac zabaw, boiska sportowe. Dostęp do pozostałych elementów infrastruktury społecznej możliwy jedynie w obiektach zlokalizowanych w Nowej Wsi w odległości 8,5 km lub w odległej o ok. 18 km Ostrołęce.

Zabiele Wielkie

Tab. 34 Dostępność do infrastruktury społecznej – Zabiele Wielkie

Element infrastruktury społecznej	Ilość		
	brak	Odległość (km) do najbliższej lokalizacji	
Biblioteka Publiczna/punkt biblioteczny	brak	4,5	N. Wieś
Szkoła Podstawowa	1 - prowadzona przez osobę fizyczną		
Gimnazjum	brak	4,5	N. Wieś
Przychodnia zdrowia	brak	4,5	N. Wieś
Boisko sportowe	2		
Świetlica wiejska	brak	miejsce spotkań mieszkańców pełni remiza OSP	
Plac zabaw	1		
Park/tereny zielone	brak	4,5	N. Wieś
Przedszkole/Punkt przedszkolny	1 - dla dzieci niepełnosprawnych		
Ścieżka zdrowia/aleja spacerowa	brak w gminie		
Ścieżka rowerowa - km	brak		
Kościół/miejsce kultu religijnego	brak	4,5	N. Wieś

Wieś Zabiele Wielkie wyposażona jest w obiekty infrastruktury społecznej: szkoła podstawowa prowadzona przez osobę fizyczną, boiska sportowe, plac zabaw, przedszkole dla dzieci niepełnosprawnych.

Dostęp do pozostałych elementów infrastruktury społecznej możliwy jedynie w obiektach zlokalizowanych w Nowej Wsi oddalanej o ok. 4,5 km lub w odległej o 15 km Ostrołęce.

5.6 Przestrzeń zdegradowana

Grabówek

Przestrzeń zdegradowaną stanowi budynek po starej szkole w msc. Grabówek działka o nr ew. 177/1 pow. 0,11ha.

Nożewo

Przestrzeń zdegradowaną stanowi budynek byłej szkoły wraz z przyległym terenem, dz. 224/4 o powierzchni 0,4606 ha.

Nie można jednoznacznie stwierdzić, czy nieruchomość ta była nieruchomością publiczną przed 5.07.1964r. i stanowiła mienie gromadzkie w rozumieniu przepisów ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych. Historia tej nieruchomości zaczyna się na przełomie lat 60/70 ub. wieku. Nie ma jednak dokumentów, kiedy została przekazana na rzecz wsi pod budowę szkoły. Gmina nie może udokumentować swojego władania nieruchomością przed 5.07.1963r. Na podstawie postanowienia Starosty Ostrołęckiego nie spełnione zostały przesłanki do uznania nieruchomości za mienie gromadzkie, jako mającej charakter użyteczności publicznej przed 1963 r.

Rżaniec

Przestrzeń zdegradowaną stanowi budynek po szkole i bibliotece, dz. 98, 99 o łącznej powierzchni 0,24ha.

Zabiele Wielkie

Przestrzeń zdegradowaną stanowi budynek po dworcu PKP w Zabiliu Wielkim, działka o nr ew. 627/4 o powierzchni 0,2868ha.

To jedna ze stacyjek zamkniętej od 2001 roku linii numer 35 Olszyn-Ostrołęka. Przez długi czas budynek utrzymywał się w dobrym stanie. Niestety w ostatnim czasie jego ogólny stan znacznie się pogorszył. Na nieużywanym i nieogrzewanym obiekcie pojawiły się liczne zacieki wilgoci. Swoje zrobili także wszechobecni wandalowie. Mieściła się w nim kasa, poczekalnia, a także informacja. Na dworcu znajdowały się dwa perony, które podobnie jak reszta infrastruktury kolejowej popadają w coraz większy niebyt. Zarośnięte przez okoliczną roślinność w okresie letnim stają się całkowicie niewidoczne.

W pobliżu dworca znajduje się toaleta zbudowana w typowym dla PKP stylu. Niewątpliwą ciekawostką są pozostawione na stacji semafony kształtowe. Niestety także nie oparły się wandalom odwiedzającym stacyjkę. Największą atrakcją jest bez wątpienia pozostawiony na niej wagon gospodarczy.

Fotografia 9 Przestrzeń zdegradowana – Stacja PKP Zabiele Wielkie

5.7 Podsumowanie diagnozy obszaru rewitalizacji

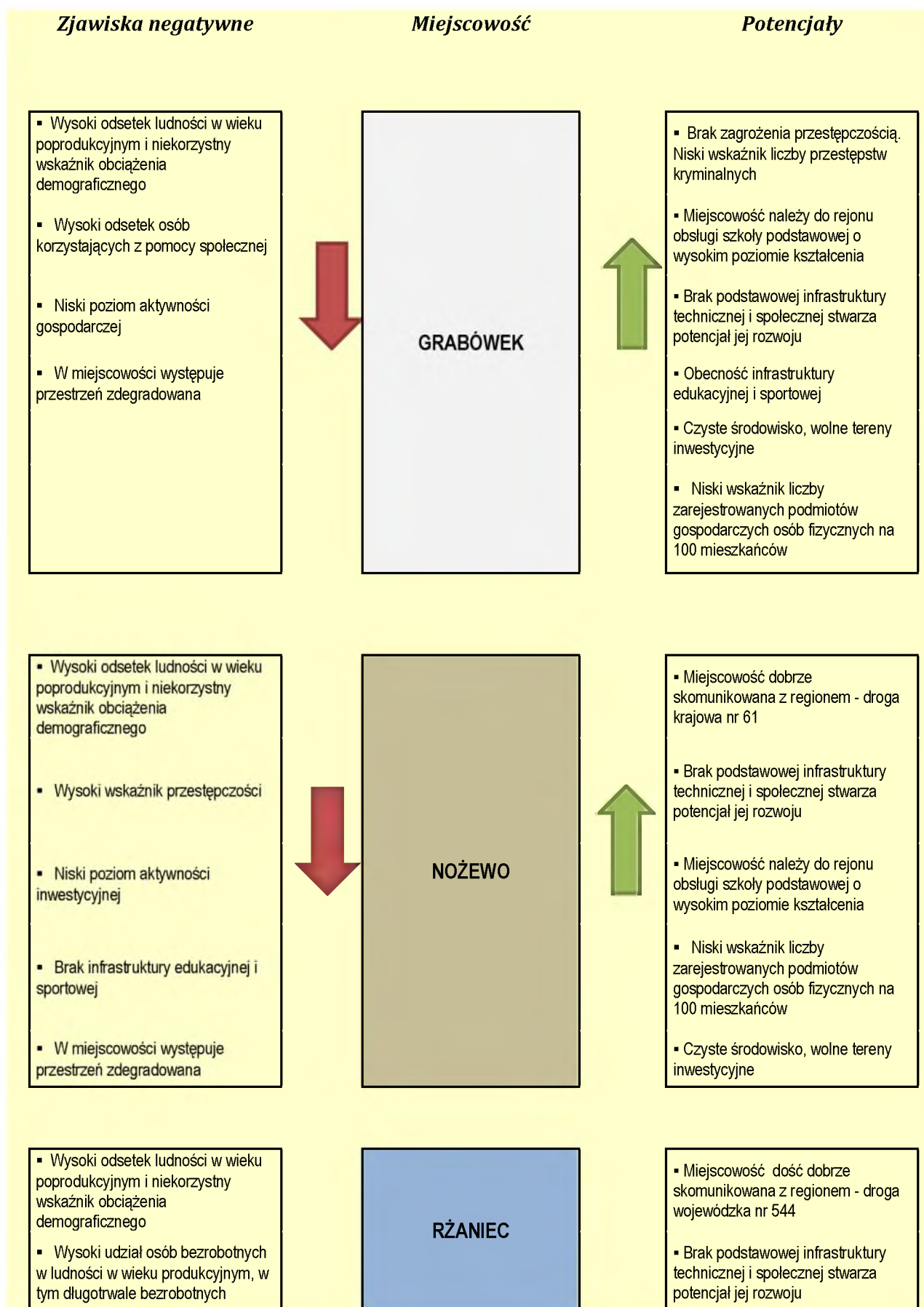
Zbiorcze zestawienie wskaźników syntetycznych w sferze społecznej i gospodarczej przedstawiono w poniższej tabeli.

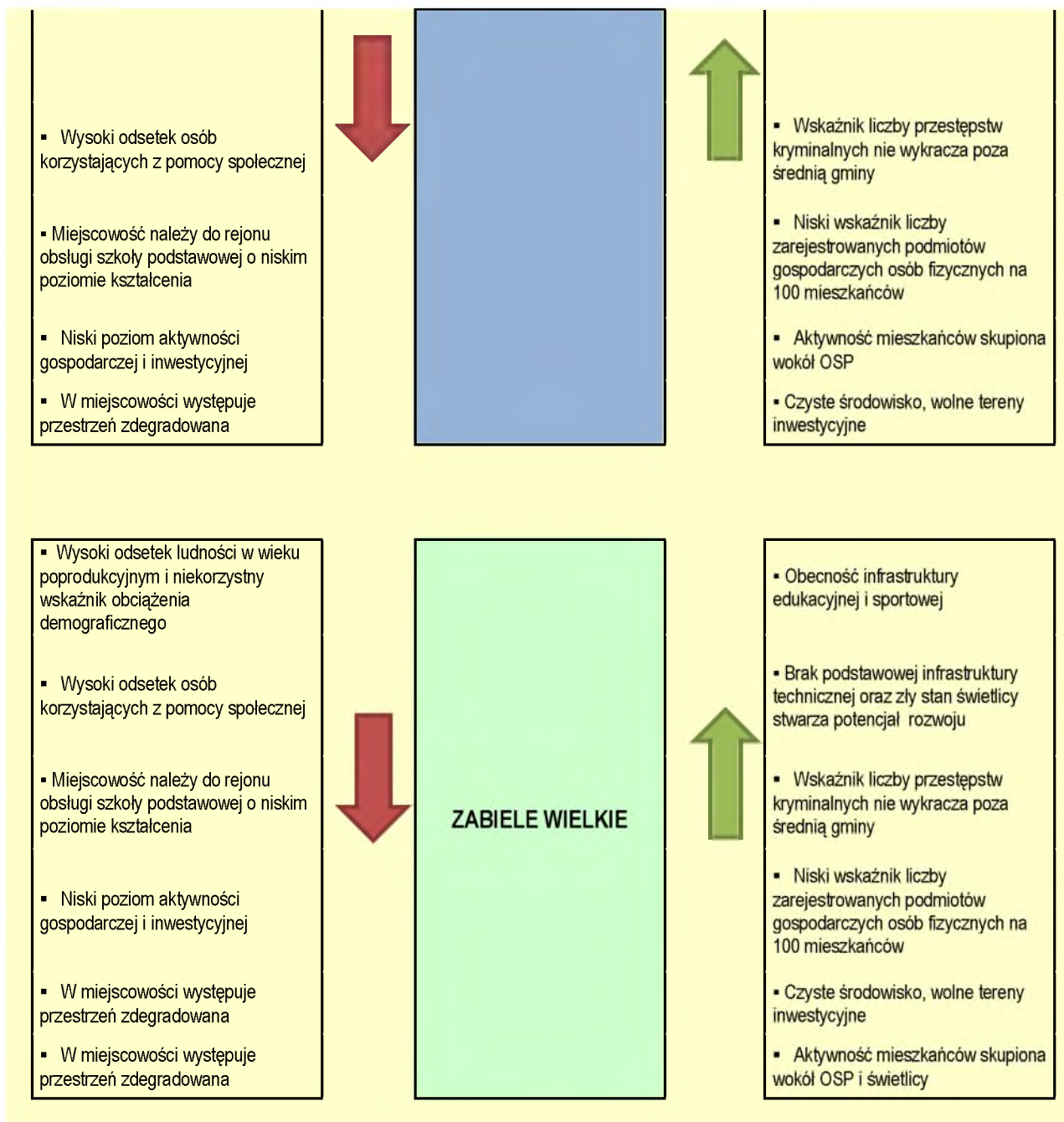
Tab. 35 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji

Sfera	Obszar tematyczny	Opis wskaźnika cząstkowego	Jm	Okres odniesienia	Grabówek	Nozewo	Rzaniec	Zabiele-Wielkie	Obszar Rewitalizacji	Gmina	
SFERA SPOŁECZNA	DEMOGRAFIA	Ludność ogółem	osób	31.12.2016	219	195	335	170	919	10 463	
		Ludność w wieku przedprodukcyjnym	osób	31.12.2016	37	34	51	26	148	2 216	
		Ludność w wieku produkcyjnym	osób	31.12.2016	140	128	228	114	610	6 926	
		Ludność w wieku poprodukcyjnym	osób	31.12.2016	42	33	56	30	161	1 321	
		Wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności og.	%	31.12.2016	19,2%	16,9%	16,7%	17,6%	17,5%	12,6%	
	RYNEK PRACY	Ilość bezrobotnych ogółem	osób	31.12.2016	8	10	34	1	53	667	
		Ilość bezrobotnych pozostających bezpracy 12 m-cy i dłużej	osób	31.12.2016	5	4	15	1	25	309	
		Wskaźnik bezrobocia (udział bezrobotnych w ilości mieszkańców w wieku produkcyjnym)	%	31.12.2016	5,7%	7,8%	14,9%	0,9%	8,7%	9,6%	
		Wskaźnik bezrobocia trwającego powyżej 12 m-cy względem ludności w wieku produkcyjnym	%	31.12.2016	3,6%	3,1%	6,6%	0,9%	4,1%	4,5%	
	UBÓSTWO	Liczba osób, którzy otrzymali świadczenia z pomocy społecznej	osób	31.12.2016	12	2	16	5	35	241	
		Wskaźnik pomocy społecznej (udział osób, którzy otrzymali świadczenia z pomocy społecznej w ogólnej ilości mieszkańców)	%	31.12.2016	5,5%	1,0%	4,8%	2,9%	3,8%	2,3%	
	EDUKACJA	Srednie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów na tle średniego wyniku gminy	%	lata 2013/14-2015/16	71,2%	62,2%	45,3%	55,8%	60,7%	60,4%	
	ZAGROZENIE PRZESTĘPCZOŚCIĄ	Liczba przestępstw kryminalnych	osób	rok 2016	0	2	2	1	5	63	
		Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	os/1000	rok 2016	0,0	10,3	6,00	5,9	5,4	6,00	
	SFERA GOSPODARCZA	GOSPODARKA	Liczba budynków i budowli na terenie obszaru	szk	31.12.2016	227	168	328	172	895	6 836
			Aktywność inwestycyjna - ilość wydanych pozwoleń na budowę - za okres ostatniego roku	szk	rok 2016	7	3	1	1	12	148
Ilość osób prowadzących działalność gospodarczą			osób	28.02.2017	6	7	7	6	26	502	
Ilość wydanych pozwoleń w stosunku do ilości istniejących obiektów			%	rok 2016	3,1%	1,8%	0,3%	0,6%	1,3%	2,2%	
Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym			os/100	28.02.2017	4,29	5,47	3,07	5,26	4,26	7,25	
SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA	PRZESTRZEŃ ZDEGRADOWANA	Powierzchnia przestrzeni zdegradowanej	km2	31.12.2016	0,0011	0,0046	0,0024	0,0029	0,0110	0,0881	
SFERA TECHNICZNA	DOSTĘP DO INFRASTRUKTURY	Ilość przyłączy mieszkańców do instalacji wodociągowej	szk	31.12.2016	brak	0	0	0	0	1 916	
		Ilość przyłączy mieszkańców do instalacji sanitarnej	szk	31.12.2016	0	0	0	0	0	926	

Zródło: Opracowanie własne, na podstawie danych UG

5.7.1 Kluczowe zjawiska zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji

Wykorzystaną dla zdiagnozowania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji analizę wskaźnikową wsparto opiniami interesariuszy działań rewitalizacyjnych zebranych w trakcie bezpośrednich spotkań konsultacyjnych jak i przeprowadzonej ankietyzacji. Formę, zakres i wyniki komunikacji z interesariuszami na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji przedstawiono w załącznikach 1,2,3 i 4.

Interesariusze w zdecydowanej większości wykazali zbieżność swych opinii z wnioskami z przeprowadzonej diagnozy i wyraźnie wskazali, że **największymi problemami są:**

- a) W sferze społecznej:
- wysokie obciążenia demograficzne i rynku pracy,
  - wysoki poziom ubóstwa,
  - słaba oferta kulturalna.

oraz wybiórczo:

- niesatysfakcjonujący stan edukacji,

- przestępczość,
  - słaba integracja mieszkańców (brak więzi międzyludzkich).
- b) W sferze gospodarczej:
- niezadawalające wsparcie przedsiębiorczości,
  - niska aktywność inwestycyjna mieszkańców,
  - brak wykorzystania dość dużych zasobów terenów inwestycyjnych.
- c) W sferze przestrzenno-technicznej i środowiskowej:
- przestrzenie zdegradowane,
  - brak wyposażenia miejscowości obszaru rewitalizacji w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i gazową,
  - brak infrastruktury kultury,
  - brak ścieżek rowerowych,
  - niedostatek chodników i oświetlenia drogowego,
  - niedostatek zasobów mieszkaniowych,
  - niska estetyka otoczenia,
  - niezadawalający stan obiektów użyteczności publicznej,
  - brak infrastruktury rekreacji i wypoczynku (tereny spacerowe, parki, ścieżki zdrowia),
  - niskie wykorzystanie istniejącego potencjału przestrzennego i istniejących walorów środowiska naturalnego.

6 WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO REWITALIZACJI

W prowadzeniu procesu rewitalizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami, pierwszym krokiem było przeprowadzenie pełnej diagnozy problemów z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Olszewo-Borki. Na tej podstawie zdefiniowana została wizja zmiany (odnowy) obszaru wymagającego rewitalizacji, czyli miejscowości: Grabówek, Nożewo, Rżaniec i Zabiele Wielkie. Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, których zdiagnozowano problemy. Przesłanie wizji stanu obszaru rewitalizacji wykracza poza ten obszar i swymi efektami promieniować będzie na całą gminę Olszewo-Borki.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne.

Przeprowadzone badanie ankietowe pokazało, że w wyniku wsparcia wskazanych w rozdziale 4, społecznych i gospodarczych celów rewitalizacji, najbardziej **oczekiwanymi przez mieszkańców infrastrukturalnymi efektami procesu rewitalizacji** wspierającymi powyższe cele społeczne są (w hierarchii wynikającej z wyników ankietowych):

- Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie),
- Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan, gaz),
- Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej),
- Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów,
- Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków),
- Poprawa estetyki i ład przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych),

- Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów,
- Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskanie inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości),
- Poprawa systemu komunikacji (w tym dojazdu do szkół),
- Nakłady na poprawę bezpieczeństwa publicznego (np. system monitoringu),
- Nakłady na rozwój turystyki i wykorzystanie istniejącego potencjału dla rozwoju turystyki.,
- Przedsięwzięcia przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu (w tym: poprawa systemu pomocy społecznej, wspieranie inicjatyw społecznych w tym zakresie)

Wizja stanu obszaru rewitalizacji, stanowiąca opis koncepcji obszaru rewitalizacji po zrealizowaniu programu, wynika z logicznie powiązanych ze sobą działań prowadzących do:

- - identyfikacji problemów,
- - wskazania sposobu ich rozwiązania,
- - określenia stanu docelowego

Logikę interwencji zaprezentowano na poniższym schemacie.

SCHEMAT WYZNACZENIA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE OLSZEWO-BORKI			
Analiza gminy w podziale na 39 miejscowości		Analiza miejscowości pod kątem występowania:	
analiza danych statystycznych (lokalnych, regionalnych)		a. problemów społecznych	
analiza danych gminnych - statystycznych, ankietowych		b. przestrzeni zdegradowanych	
		c. problemów w innych sferach	
		(gospod., środowisk., przestrz-funkcj., technicznej)	
Uproszczona diagnoza pod kątem występowania stanu kryzysowego			
Analiza wskaźnikowa i jakościowa mająca na celu zdiagnozowanie obszarów zdegradowanych			
Wskazanie obszarów zdegradowanych			
Na podstawie przeprowadzonych analiz do obszarów zdegradowanych z miejscowości, w których zdiagnozowano co najmniej 2 problemy społeczne i przestrzeń zdegradowaną lub stan kryzysowy w sferze gospodarczej.			
Wyznaczenie obszaru rewitalizacji			
Analiza wskaźnikowa i jakościowa oraz zweryfikowanie wyznaczonych obszarów zdegradowanych pod kątem spełnienia celów rewitalizacji			
A. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej			
B. Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej			
C. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej			
Do obszaru rewitalizacji zaliczono następujące miejscowości:			
Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie			
Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w ogólnej powierzchni gminy - %	19,1	8,8	Udział mieszkańców obszaru rewitalizacji w ogólnej ilości mieszkańców gminy - %

Jak wynika z powyższego schematu, ciągiem logicznym w pierwszej kolejności była przeprowadzona diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych, a dopiero w następnej kolejności określono – w oparciu o tę diagnozę i analizę potrzeb - zasięg przestrzenny działań rewitalizacyjnych.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz wyniki badań ankietowych, sformulowano następującą **wizję obszaru rewitalizacji**:

Obszar rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki zamieszkują aktywni społecznie i zawodowo, zintegrowani ze społeczeństwem mieszkańcy, korzystający ze zmodernizowanej oraz dostosowanej do potrzeb infrastruktury gospodarczej, edukacyjno-kulturalnej i rekreacyjno-sportowej.

Powyższą wizję pozwolą zrealizować wskazane w rozdziale 7 cele i kierunki działań.

W wyniku realizacji powyższej wizji poprawie ulegnie jakość życia nie tylko na obszarach objętych rewitalizacją, ale również w wyniku efektu synergicznego, nastąpi wzrost stopy życiowej wszystkich mieszkańców Gminy. Wpłyne to pozytywnie na działania podejmowane przez społeczność i stanie się impulsem do rozwoju Gminy. Udział w organizowanych spotkaniach, imprezach kulturalnych i sportowych wpłynie na stworzenie i nawiązanie wspólnotowych relacji.

Powyższa wizja jest komplementarna z wizją nakreśloną w aktualnej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Olszewo-Borki na lata 2016-2030:

*„Gmina Olszewo-Borki w roku 2030 gminą przyjazną i bezpieczną dla mieszkańców z rozwiniętą infrastrukturą oraz bogatą ofertą kulturalną i sportowo rekreacyjną.
Atrakcyjną dla turystów i przedsiębiorców stosującą zasady zrównoważonego rozwoju”*

7 CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

7.1 Cel główny GPR Gminy Olszewo-Borki

WYPROWADZENIE OBSZARU REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO POPRZEZ ELIMINACJĘ ZJAWISK WPŁYWAJĄCYCH NA ICH DEGRADACJĘ

7.2 Cele szczegółowe GPR Gminy Olszewo-Borki

Zgodnie z przyjętymi we wstępie do niniejszego programu założeniami obszar rewitalizacji powinien spełnić **przynajmniej jeden z 4** określonych tam zestawów kryteriów w odniesieniu do obszaru zdegradowanego, determinując tym samym określony kierunek/kierunki działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji. Kierując się zarówno wytycznymi MIR, jak i szeroko dostępnymi wytycznymi wydanymi przez programy regionalne dla obszarów wiejskich oraz zidentyfikowanymi, w oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę wskaźnikową (patrz tabela 24), w Gminie Olszewo-Borki przewidziano następujące 3 cele szczegółowe rewitalizacji przyczyniające się do realizacji powyższego celu głównego:

CEL 1

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

CEL 2

Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej

CEL 3

Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne

Kryteria dla powyższych celów szczegółowych przedstawiono w poniższych tabelach:

CEL SZCZEGÓŁOWY REWITALIZACJI. 1 - Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej

KRYTERIA

Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju społecznego

Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji społecznej

GRABOWEK	NOZEWO	RZANIEC	ZABIELE WLK
Na terenie miejscowości Grabówek znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej szkoły na działce nr 177/1 o pow. 0,11 ha. Budynek oznaczony nr 10 w przeszłości, oprócz funkcji edukacyjnej syanowił miejsce działalności klubu rolnika. Obecny stan techniczny budynku wskazuje na jego postępującą dewastację	Na terenie miejscowości Nożewo znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej szkoły wraz z przyległym terenem na działce nr 224/4 o pow. 0,4606 ha. Budynek aktualnie jest w bardzo złym stanie technicznym. Podobnie budynku, w tym dojazd, oświetlenie wymagają pilnej interwencji budowlanej	Na terenie miejscowości Rżaniec znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej szkoły i biblioteki wraz z przyległym terenem na działce nr 98 i 99 o pow. 0,24 ha. Budynek aktualnie jest w bardzo złym stanie technicznym. Podobnie otoczenie budynku, w tym dojazd, ogrodzenie.	Na terenie miejscowości Zabiele Wielkie znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej stacji PKP wraz z przyległym terenem na działce nr 627/4 o pow. 0,2868 ha. Budynek jak i jego otoczenie są aktualnie w bardzo złym stanie technicznym i wykazują postępującą dewastację.

GRABOWEK	NOZEWO	RZANIEC	ZABIELE WLK
Na terenie miejscowości Grabówek brak jest obecnie jakichkolwiek obiektów działalności kulturalnej. Najbliżej zlokalizowany punkt biblioteczny mieści się w Nowej Wsi w odległości ok. 7,6 km . Na terenie miejscowości nie funkcjonuje także świetlica wiejska - najbliższa w oddalonej o 2 km wsi Rataje. Wobec tak ubogiej infrastruktury występuje całkowity brak aktywności społeczności lokalnej., w tym różnego rodzaju kółek zainteresowań	Na terenie miejscowości Nożewo brak jest obecnie jakichkolwiek obiektów działalności kulturalno-edukacyjnej i sportowej. Najbliżej zlokalizowany obiekt działalności kulturalnej mieści się w Olszewie-Borkach w odległości ok. 5,1 km . Na terenie miejscowości nie funkcjonuje także świetlica wiejska - najbliższa w oddalonej o 2,5 km wsi Kordowo. Wobec tak ubogiej infrastruktury występuje całkowity brak aktywności społeczności lokalnej., w tym różnego rodzaju kółek zainteresowań	Na terenie miejscowości Rżaniec brak jest jakichkolwiek obiektów kultury. Jedynym miejscem spotkań i życia kulturalnego jest remiza OSP. Najbliżej zlokalizowany obiekt działalności kulturalnej mieści się w oddalonej ok. 8,5 km Nowej Wsi (filia BP) Na terenie miejscowości nie funkcjonuje także świetlica wiejska - najbliższa w oddalonej o 5 km wsi Rataje. W miejscowości działają: Młodzieżowy Klub Sportowy oraz Kółko różańcowe, co nie wyczerpuje możliwości aktywności lokalnej społeczności.	Na terenie miejscowości Zabiele Wlk.brak jest jakichkolwiek obiektów kultury. Jedynym miejscem spotkań i życia kulturalnego jest remiza OSP. Najbliżej zlokalizowany obiekt działalności kulturalnej mieści się w oddalonej ok. 4,5 km Nowej Wsi (filia BP) Na terenie miejscowości nie funkcjonuje świetlica wiejska, Jedyny kapitał społeczny generują działające OSP oraz organizacja "Kurpsie Razem", jednak wobec dość ubogiej infrastruktury brak jest szerszej aktywności .

CEL SZCZEGÓŁOWY REWITALIZACJI. 2 - Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji gospodarczej

KRYTERIA

Występowanie przestrzeni zdegradowanej, która może być zaadaptowana do celów rozwoju gospodarczego

Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej

GRABÓWEK	NOZEWO	RZANIEC	ZABIELE WLK
Na terenie miejscowości Grabówek znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej szkoły na działce nr 177/1 o pow. 0,11 ha. Budynek oznaczony nr 10 w przeszłości, oprócz funkcji edukacyjnej syanowił miejsce działalności klubu rolnika. Obecny stan techniczny budynku wskazuje na jego postępującą dewastację	Na terenie miejscowości Nożewo znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej szkoły wraz z przyległym terenem na działce nr 224/4 o pow. 0,4606 ha. Budynek aktualnie jest w bardzo złym stanie technicznym. Podobnie otoczenie budynku, w tym dojazd, oświetlenie wymagają pilnej interwencji budowlanej	Na terenie miejscowości Rżaniec znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej szkoły i biblioteki wraz z przyległym terenem na działce nr 98 i 99 o pow. 0,24 ha. Budynek aktualnie jest w bardzo złym stanie technicznym. Podobnie otoczenie budynku, w tym dojazd, ogrodzenie.	Na terenie miejscowości Zabiele Wielkie znajduje się przestrzeń zdegradowana, w postaci obszaru byłej stacji PKP wraz z przyległym terenem na działce nr 627/4 o pow. 0,2868 ha. Budynek jak i jego otoczenie są aktualnie w bardzo złym stanie technicznym oraz wykazują postępującą dewastację. D10D 21D11

GRABÓWEK	NOZEWO	RZANIEC	ZABIELE WLK
Na koniec 2016 roku na terenie miejscowości Grabówek mieściło się 227 budynków i budowli, w tym głównie o charakterze mieszkalnym i rolniczym. W roku 2016 w miejscowości wydano 7 pozwoleń na budowę co w stosunku do istniejącej zabudowy stanowi ok. 3%. W miejscowości 6 mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą osób fizycznych, co stanowi 4,3% ludności w wieku produkcyjnym. Brak instalacji wod-kan i gazowej. Dostęp do internetu dobry. Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej ocenia się jako bardzo słabą.	Na koniec 2016 roku na terenie miejscowości Nożewo mieściło się 168 budynków i budowli, w tym głównie o charakterze mieszkalnym i rolniczym. W roku 2016 w miejscowości wydano 3 pozwolenia na budowę co w stosunku do istniejącej zabudowy stanowi ok. 1,8%. W miejscowości 7 mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą osób fizycznych, co stanowi 5,5% ludności w wieku produkcyjnym. Brak instalacji wod-kan i gazowej. Dostęp do internetu dobry. Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej ocenia się jako bardzo słabą, ale potencjał stanowi położenie wzdłuż DK 61.	Na koniec 2016 roku na terenie miejscowości Rżaniec mieściło się 328 budynków i budowli, w tym głównie o charakterze mieszkalnym i rolniczym. W roku 2016 w miejscowości wydano 1 pozwolenie na budowę co w stosunku do istniejącej zabudowy stanowi zaledwie 0,3%. W miejscowości 7 mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą osób fizycznych, co stanowi tylko 3% ludności w wieku produkcyjnym. Brak instalacji wod-kan i gazowej. Dostęp do internetu dość dobry. Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej ocenia się jako bardzo słabą.	Na koniec 2016 roku na terenie miejscowości Zabiele Wlk mieściło się 172 budynków i budowli, w tym głównie o charakterze mieszkalnym i rolniczym. W roku 2016 w miejscowości wydano 1 pozwolenie na budowę co w stosunku do istniejącej zabudowy stanowi zaledwie 0,6%. W miejscowości 6 mieszkańców prowadzi działalność gospodarczą osób fizycznych, co stanowi tylko 3,5% ludności w wieku produkcyjnym. Brak instalacji wod-kan i gazowej. Dostęp do internetu słaby. Dostępność publicznej infrastruktury aktywizacji gospodarczej ocenia się jako bardzo słabą.

CEL SZCZEGÓŁOWY REWITALIZACJI. 3 - Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne.

KRYTERIA

Miejscowości wykazują gorsze od przeciętnej w gminie wskaźniki stanów kryzysowych w sferze społecznej

Zainteresowanie lokalnego samorządu prowadzeniem działań aktywizujących sferę społeczną

GRABÓWEK	NOŻEWO	RZANIEC	ZABIELE WLK
<p>Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem oraz wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem są wyższe od średniej w gminie</p>	<p>Wskaźnik udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem oraz wskaźnik przestępstw kryminalnych są wyższe od średniej w gminie</p>	<p>Wskaźniki: ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, bezrobocia, pomocy społecznej, skuteczności kształcenia na poziomie podstawowym są gorsze od średniej w gminie</p>	<p>Wskaźniki: ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, pomocy społecznej, skuteczności kształcenia na poziomie podstawowym są forsze od średniej w gminie</p>
<p>Lokalny samorząd oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykazują udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących, mających na celu zwiększenie partycypacji w życiu społecznym oraz zmniejszenie stopnia uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej na terenie miejscowości. Ponadto lokalna społeczność wykazuje aktywne zainteresowanie budową, modernizacją, adaptacją infrastruktury na cele aktywizacji społecznej.</p>			

- Każdy z powyższych celów został następnie opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi.
- Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.
- W ramach powyższych celów i kierunków działań i założonych wskaźników ustalono listę przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.
- Zaplanowane przedsięwzięcia ukierunkowane są na uzyskanie wskazanych w rozdziale 6 efektów.

Działania podjęte w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji pozwolą na osiągnięcie wskazanych poniżej efektów na zdegradowanych obszarach gminy Olszewo-Borki:

Wzrost aktywności społecznej stymulującej ożywienie społeczne i aktywizację zawodową mieszkańców oraz likwidację przestrzeni zdegradowanych. Zagospodarowanie nieczynnej infrastruktury na cele społeczne. Uruchomienie miejsc spotkań zróżnicowanych środowiskowo i pokoleniowo grup mieszkańców. Poprawa estetyki i ład przestrzennego gminy.

Ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanych. Wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców. Aktywne wypromowanie potencjału rozwoju gospodarczego gminy, w szczególności na obszarze rewitalizacji.

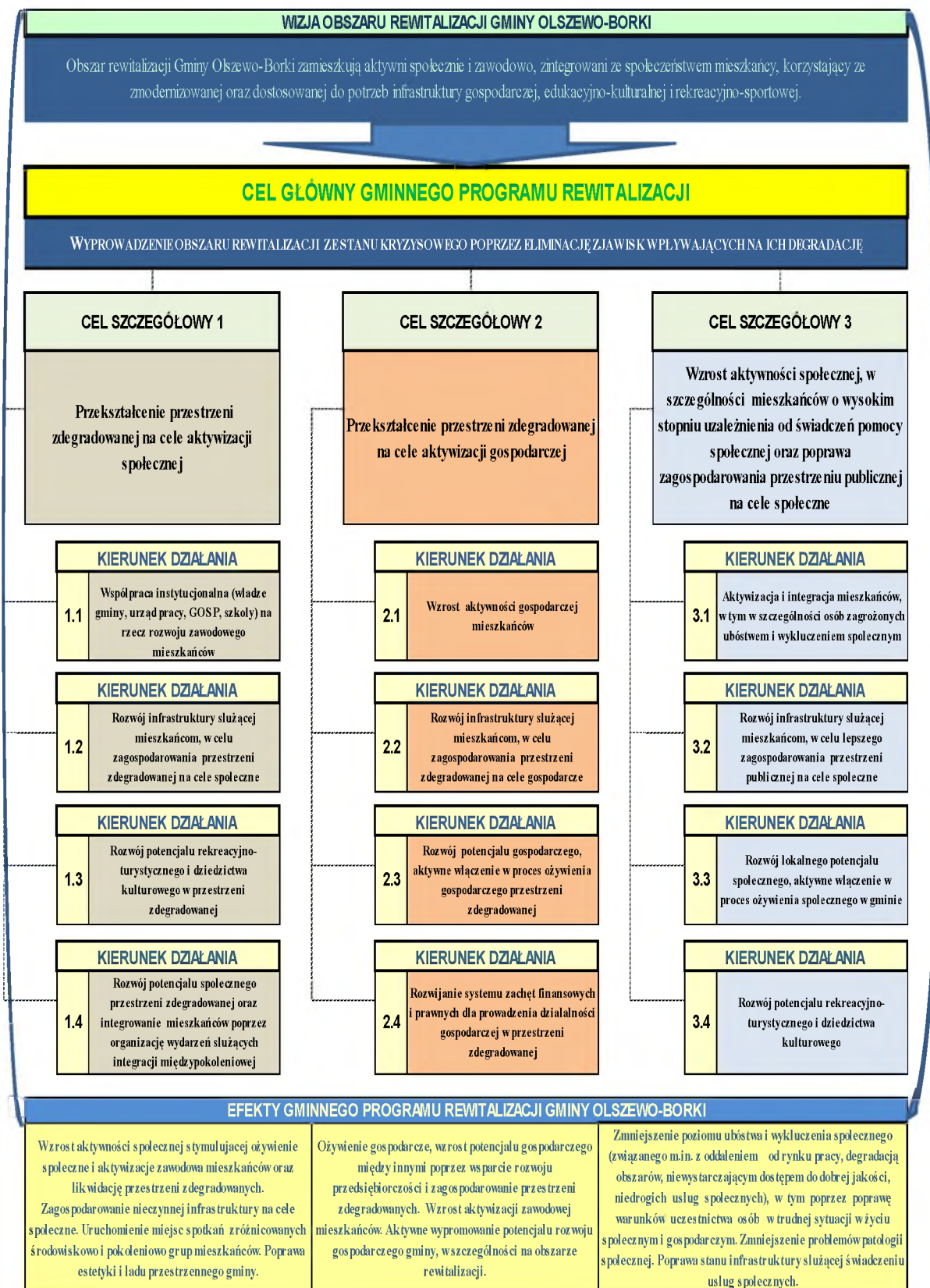
Zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m.in. z oddaleniem od rynku pracy, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym. Zmniejszenie problemów patologii społecznej. Poprawa stanu infrastruktury służącej świadczeniu usług społecznych.

Cele rewitalizacyjne i kierunki działań, są odpowiedzią na wcześniej zdiagnozowane problemy i potrzeby oraz zdefiniowaną wizję obszaru rewitalizacji po rewitalizacji. Ich zadaniem jest ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji.

Cele działań rewitalizacyjnych w gminie Olszewo-Borki są ukierunkowane na osiągnięcie wskazanych wyżej efektów procesów rewitalizacji.

W odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy i konsultacji społecznych wyznaczono więc odpowiadające im cele rewitalizacji odnoszące się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są także ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w całym regionie.

Zestawienie celów i kierunków działań rewitalizacyjnych w gminie Olszewo-Borki przedstawiono na poniższym schemacie:

Do poszczególnych celów określono kierunki działań odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk. Kierunki działań sformułowano tak, aby było jasne, w jaki sposób przyczyniają się one do realizacji poszczególnych celów. Kierunki działań różnią się od przedsięwzięć, będących konkretnymi działaniami.

7.2.1 Kwantyfikacja celów rewitalizacji

W tabeli 36 przedstawiono listę wskaźników dla celów rewitalizacji. W zaplanowanych do realizacji głównych projektach rewitalizacyjnych określono wartości bazowe (przed rewitalizacją) i docelowe (stan po rewitalizacji) dla każdego projektu.

Oczekiwane wskaźniki osiągnięć założonych celów procesu rewitalizacji przedstawiono w oparciu o określone wskaźniki docelowe. Wartość poszczególnych wskaźników bazowych przyjmuje w poszczególnych projektach wartości zerowe, gdyż są one trudne do skwantyfikowania, co powoduje, że każda zmiana wskaźnika określi efekty prowadzonych działań. Przy ocenie osiągniętych przez Gminny Program Rewitalizacji założeń monitorowane będą dwa rodzaje wskaźników:

- **Wskaźnik produktu** – bezpośredni materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami;
- **Wskaźnik rezultatu** – bezpośredni efekt zrealizowanego przedsięwzięcia lub projektu, który dostarczy informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku ich wdrożenia i otrzymania wsparcia u beneficjentów pomocy.

Tab. 36 Wskaźniki celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Jm	Wartość wskaźnika	
		bazowy	docelowy
Wskaźniki rezultatu			
Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt	0	7
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	km ²	0	0
Liczba osób biernych zawodowo niezarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy objętych wsparciem w programie ogółem	osób	0	0
Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osób	0	0
Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie	osób	0	0
Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osób	0	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	osób	0	83
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osób	0	947
Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie	mwp	0	25
Wskaźniki rezultatu			
Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt	0	0
Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek):	osób	0	2
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osób	0	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu;	osób	0	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu;	osób	0	0
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).	osób	0	0
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	szt	0	18
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na wł r-k) po opuszczeniu programu	osób	0	0
Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu.	osób	0	0

Źródło: Opracowanie własne

8 LISTA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Projekty rewitalizacyjne stanowią realną szansę naprawy sytuacji kryzysowej, a co najmniej ograniczenie jej w stopniu gwarantującym zahamowanie regresu i odwrócenie trendu w danej dziedzinie. Tym samym ustalając hierarchię potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych zaplanowano projekty rewitalizacyjne, w ramach kierunków działań, służące osiągnięciu zaplanowanych celów rewitalizacji.

Lista projektów zawiera:

- **główne projekty rewitalizacyjne**
Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych.
- **uzupełniające projekty rewitalizacyjne**
Opis pozostałych, uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

W opisie uzupełniających projektów rewitalizacyjnych wskazano jedynie obszary tematyczne, istotne z punktu widzenia potrzeb obszaru rewitalizacji. W grupie uzupełniającej zawarto przedsięwzięcia, które zidentyfikowano jako potrzebne do osiągnięcia określonych efektów, jednak na etapie opracowywania GPR nie było możliwe wskazanie, kto będzie realizował dane zadanie, w jakim terminie, w jakim schemacie finansowym itp.

Projekty te nie wynikają bezpośrednio z fiszek projektowych, lecz z zebranych w trakcie konsultacji społecznych uwag, sugestii i propozycji uczestniczących w konsultacjach interesariuszy.

Projekty te określono więc jedynie poprzez podanie rodzaju potrzebnych działań bez szczegółowych informacji.

Jednym z kryteriów doboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest identyfikacja potencjalnych źródeł sfinansowania ich realizacji. Dla projektów w ramach niniejszego GPR źródła te tkwią w ramach RPO Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie działań i priorytetów RPO WM adekwatnych dla realizacji celów określonych w GPR Olszewo-Borki na lata 2017-2023.

Tab. 37 Transpozycja działań i priorytetów RPO WM

Oś Priorytetowa	Nr działania	Nazwa działania/poddziałania	Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny
VI Jakość życia	6.2	Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych	9 Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
VIII Rozwój rynku pracy	8.2	Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo	8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	8i Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników
IX Wspieranie włączenia społecznego	9.1	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	9 Wspieranie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	9i Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie
	9.2	Usługi społeczne i usługi opieki zdrowotnej		9iv Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym
	9.2.1	Zwiększenie dostępności usług społecznych		
X Edukacja dla rozwoju regionu	10.1	Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży	10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia
	10.1.4	Edukacja przedszkolna		

Zródło: SZOOP RPO WM 2014-2020

Z kolei w tabeli 38 zaprezentowano listę potencjalnych typów projektów w ramach RPO WM adekwatnych dla realizacji celów niniejszego GPR.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Tab. 38 Typy adekwatnych projektów

Działanie/poddziałanie	Typ projektu	Opis działania	Warunki i ograniczenia
6.2	Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> zmiana sposobu użytkowania wspólnych przestrzeni (rynków, placów, skwerów, także z terenami zielonymi), wokół których można koncentrować działalność gospodarczą szczególnie o charakterze usługowo-handlowym, sprzedaży produktów regionalnych w tradycyjny sposób bezpośrednio od producentów zintegrowane przedsięwzięcia polegające na renowacji, rewaloryzacji, modernizacji, adaptacji i wyposażeniu istniejącej zabudowy na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne, kulturowe, rekreacyjne inwestycje w drogi lokalne (gminne i powiatowe) 	<ul style="list-style-type: none"> projekty realizowane z EFRR muszą być komplementarne i bezpośrednio powiązane z interwencją wspierającą cele EFS, szczególnie w zakresie włączenia społecznego i walki z ubóstwem. możliwość realizacji inwestycji w drogi lokalne (gminne i powiatowe) jeśli stanowią one nie więcej niż 40% kosztów kwalifikowalnych projektu i są elementem programu rewitalizacji; na terenach wiejskich rewitalizacja co do zasady powinna zostać skoncentrowana na zdegradowanych terenach poprzemysłowych, kolejowych, powojennych lub popegeerowskich przy założeniu, że działania prowadzone na tych obszarach wpłyną pozytywnie na sytuację społeczną mieszkańców obszaru
8.2	Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo	<p>Wzrost zatrudnienia osób, które zostały zidentyfikowane jako defaworyzowane na rynku pracy (pow.30 lat)</p> <ul style="list-style-type: none"> diagnozowanie indywidualnej sytuacji uczestników projektów i pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy (w tym pośrednictwo pracy i/lub poradnictwo zawodowe); przeszkolenie osób pozostających bez zatrudnienia i uzyskaniu przez nich nowych kwalifikacji lub kompetencji zapewniających zwiększenie szans na reaktywację zawodową • pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego, szczególnie dla >50 lat, w tym np. płatne staże u pracodawców 	<ul style="list-style-type: none"> Wszystkie podmioty za wyjątkiem PUB, w tym także os. fiz. prowadzące dz. gosp. lub oświatową; preferencje dla przedsięwzięć zapisanych w LPR/GPR
9.1	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	<p>Integracja osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym ukierunkowana na aktywizację społeczno-zawodową:</p> <ul style="list-style-type: none"> działania z zakresu poradnictwa specjalistycznego (m.in. socjoterapeuty, psychologa, prawnika, mediatora) oraz jako element uzupełniający - udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach (poradnictwo prawne i obywatelskie), służące przywróceniu lub wzmocnieniu kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej, działania z zakresu poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową (m.in. warsztaty rozwoju osobistego, indywidualny coaching, warsztaty kompetencji pedagogiczno-wychowawczych, trening umiejętności społecznych, praca metodą mentoringu), •pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądaną na 	<p>Preferowane będą projekty zgodne z programem rewitalizacji obowiązującym na obszarze, na którym realizowany jest projekt. Beneficjentami będą mogły być wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), minimalna wartość projektu 100 000 zł.</p>

		<p>rynku pracy, np.: prace społecznie użyteczne, staże zawodowe, praktyki zawodowe, • subsydiowane zatrudnienie (w tym doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy), poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, trening pracy jako usługi wspierające aktywizację zawodową,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądanego na rynku pracy, np.: prace społecznie użyteczne, staże zawodowe, praktyki zawodowe, • subsydiowane zatrudnienie (w tym doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy), poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, trening pracy jako usługi wspierające aktywizację zawodową, • wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy, w tym m.in.: finansowanie badań profilaktycznych lub specjalistycznych, skierowania i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej, psychospołecznej dla osób lub rodzin, • udział w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, o którym mowa w przepisach o przeciwdziałaniu alkoholizmowi, udział w programach psychoterapii /programach terapeutycznych dla osób uzależnionych 	
9.2.1	<p>Zwiększenie dostępności usług społecznych</p>	<p>Rozwój dziennych form wsparcia, usług społecznych oraz programy deinstytucjonalizacji usług społecznych świadczonych przez instytucje pomocy i aktywnej integracji realizowane na rzecz osób niesamodzielnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • działania wspierające opiekunów faktycznych, w szczególności: szkolenie, poradnictwo, tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu, finansowanie usług asystenckich lub opiekuńczych • przygotowanie i tworzenie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagającego połączone z doradztwem w doborze sprzętu, treningami samoobsługi z użyciem wypożyczonego sprzętu oraz przygotowaniu warunków do opieki domowej; • działania na rzecz rozwoju środowiskowych form innych usług społecznych wspierających proces integracji społecznej, zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczonych społecznie <p>Pomoc dla dzieci i rodzin zagrożonych dysfunkcją</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie i rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej⁷⁴, programy deinstytucjonalizacji usług na rzecz dzieci i młodzieży 	<p>Preferowane będą projekty zgodne z programem rewitalizacji obowiązującym na obszarze, na którym realizowany jest projekt. Beneficjentami będą mogły być wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych), minimalna wartość projektu 100 000 zł.</p>

10.1.4	Edukacja przedszkolna	<p>Zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP), w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami; • rozszerzenie oferty OWP o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów (w tym np. zajęcia socjoterapeutyczne i inne zajęcia terapeutyczne) • doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych 	<p>Preferowane będą projekty zgodne z programem rewitalizacji obowiązującym na obszarze, na którym realizowany jest projekt. Beneficjentami będą mogły być wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. Minimalna wartość projektu 100 000 zł.</p>
--------	------------------------------	--	---

Źródło: SZOOP RPO WM 2014-2020

Przewidziane do realizacji projekty opierają się w pierwszej kolejności na działaniach ze sfery społecznej. Ich spełnienie jest najczęściej uwarunkowane realizacją projektów infrastrukturalnych, czyli tzw. działań twardych, które wspomogą wykonanie działań miękkich i wpłyną na skuteczność ich działań.

Poniżej przedstawiony został wykaz głównych i uzupełniających projektów społecznych i infrastrukturalnych zaplanowanych do realizacji w ramach przedmiotowego *Programu Rewitalizacji*. Projekty te stanowią odpowiedź na zdiagnozowane na obszarze rewitalizacji problemy.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Tab. 39 Lista główna projektów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji	GRABÓWEK						
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcyj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na potrzeby świetlicy wiejskiej w Grabówku			Nr	1
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	Budowa świetlicy wiejskiej poprzez zaadaptowanie istniejącego budynku (przestrzeni zdegradowanej), stworzenie miejsca integracji mieszkańców - przebudowa, adaptacja oraz wyposażenie obiektu na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań.	Grabówek działka nr 177/1	1 500 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Prod.	1	
	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;			Rezult.	1		
Sposób oceny i miary rezultatów		Protokół odbioru końcowego robót					

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	GRABÓWEK						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Grabówka z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej			Nr	2
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	<p>Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlice), wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 3 oraz następujących celów operacyjnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Organizacja konkursu plastycznego; 2) Organizacja konkursu na temat zdrowego stylu życia oraz problematyki uzależnień; 3) Organizacja festynów, gier, zabaw z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury np.: Organizacja Dni Rodziny i Sportu. 		Grabówek działka nr 177/1	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	Prod.	12
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	1
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.						

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	ZABIELE WIELKIE						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Przebudowa obiektu byłej szkoły na potrzeby świetlicy wiejskiej w Zabieli Wielkim			Nr	3
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	Budowa świetlicy wiejskiej poprzez przebudowę istniejącego budynku byłej szkoły, stworzenie miejsca integracji mieszkańców - przebudowa, adaptacja oraz wyposażenie obiektu na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym.B86 Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1. Remont budynku świetlicy wiejskiej, w tym wydzielenie świetlicy, kuchni, łazienek. W ramach remontu przewiduje się: docieplenie ścian, wymianę instalacji elektrycznej, wentylacyjnej, wykonanie instalacji grzewczej, doprowadzenie przyłącza wodociągowego, budowa przydomowej oczyszczalni ścieków lub szamba szczelnego. 2. Zmiana konstrukcji dachu. 3. Ogrodzenie placu wokół budynku świetlicy. 4. Niwelacja i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy. 5. Budowa drogi o nawierzchni asfaltowej oraz budowa chodników i wjazdów na posesję. 6. Modernizacja oświetlenia drogowego (energooszczędne). 7. Wydzielenie i urządzenie placu zabaw oraz montaż urządzeń fitness.	Zabiele Wielkie, działka nr 273	2 000 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Prod.	1	
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	1	
Sposób oceny i miary rezultatów		Protokół odbioru końcowego robót					

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	ZABIELE WIELKIE					
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne					
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym					
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcyj-przestrz)	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Zabiela Wielkiego z wykorzystaniem zrewitalizowanej świetlicy wiejskiej			Nr 4
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..
Gmina Olszewo-Borki	<p>Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlicy), wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 3 oraz następujących celów operacyjnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej. 6) Kultywowanie lokalnych tradycji 	Zabiele Wlk działka nr 273	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.		Prod. 5
	<p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Organizacja konkursu plastycznego; 2) Organizacja konkursu na temat zdrowego stylu życia oraz problematyki uzależnień; 3) Organizacja festynów, gier, zabaw, zawodów sportowych oraz spotkań z mieszkańcami z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury; 4) Organizacja spotkań służących przekazywaniu dzieciom i młodzieży obyczajów i tradycji, m.in. warsztaty ludowe, m.in.: potrawy regionalne, wycinankarstwo, szydelkowanie. 			Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;		Rezult. 1
Sposób oceny i miary rezultatów		Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.				

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	ZABIELE WIELKIE						
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunek działania	Rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego i dziedzictwa kulturowego w przestrzeni zdegradowanej						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej byłej stacji PKP i przyległego terenu w Zabieli Wielkim	Nr	5		
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	<p>Celem projektu jest stworzenie kompleksowej izby tradycji polskich kolei na bazie nieczynnej stacji PKP oraz atrakcji turystycznej wzdłuż zawieszanej linii nr 35 oraz wykorzystanie walorów krajobrazowych i propagowanie tradycji regionalnych. Ponadto wznowienie dla celów turystycznych ruchu kolejowego/dreźnowego na nieczynnym odcinku. Projekt ma na celu także zapobieżenie postępującej dewastacji miejsca tradycji lokalnej i dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Remont budynku stacji. W ramach remontu przewiduje się: naprawa i malowanie ścian, podłóg, naprawa instalacji elektrycznej, wentylacyjnej, grzewczej, doprowadzenie przyłącza wodociągowego, 2) Naprawa dachu. 3) Uporządkowanie terenu. Niwelacja i zagospodarowanie terenu wokół stacji. 4) Wykonanie sanitariatów 5) Wydzielenie i urządzenie postoju i miejsca odpoczynku turystów. 6) Wyposażenie obiektu w niezbędny sprzęt obsługi muzealno-turystycznej, 7) Zatrudnienie personelu obsługi izby tradycji i obsługi turystycznej (2 osoby) 		Zabiele Wielkie, działka nr 627/4	500 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Prod.	1
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	1
					Liczba osób pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek):		2
Sposób oceny i miary rezultatów	Protokół odbioru końcowego robót, umowy o pracę						

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	GRABÓWEK, NOŻEWO, RZANIEC, ZABIELE WIELKIE					
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej					
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne					
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcyj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na Gminny Ośrodek Kultury w Olszewie-Borkach	Nr	6	
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
				Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	<p>Celem tego projektu jest aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców obszaru rewitalizacji, a częściowo także innych mieszkańców gminy. W ramach projektu planuje się zmianę siedziby Gminnej Biblioteki Publicznej – w celu lepszego dostosowania do potrzeb i zachęcenia czytelników z jej korzystania oraz przede wszystkim poprzez rozpoczęcie pracy Gminnego Ośrodka Kultury którego obecnie nie ma w gminie. Gminny Ośrodek Kultury będzie organizował wydarzenia artystyczne i kulturalne z nakierowaniem na mieszkańców, w tym szczególnie na osoby znajdujące się ciężkiej sytuacji społecznej. Działania ośrodka kultury mają na celu aktywizację społeczną mieszkańców i przeciwdziałanie wykluczeniu.</p> <p>W Ośrodku będą realizowane działania nakierowane na mieszkańców miejscowości Grabówek, Nożewo, Rżaniec i Zabiele Wielkie. G O K zostanie utworzony na terenie miejscowości Olszewo-Borki ze względu na potencjał kadrowy i ekonomiczny jaki ma to miejsce. Utworzenie Ośrodka w Olszewie-Borkach pozwoli na znacznie lepsze wykorzystanie zasobów i lepszą dostępność funkcjonalną dla mieszkańców rewitalizowanych miejscowości niż budowa ośrodka o podobnych kompetencjach na terenie obszaru rewitalizacji. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji będą mieli zapewniony stały dostęp do ośrodka, jak również możliwość powiązania wizyty w ośrodku kultury z innymi czynnościami które dokonują mieszkańcy w ośrodku gminnym jakim jest Olszewo-Borki. Wizyta w ośrodku który byłby zlokalizowany na terenie jednej z miejscowości rewitalizowanej mógłby prowadzić do wykluczenia z korzystania z niego przez mieszkańców innych rewitalizowanych miejscowości. W Olszewie-Borkach występuje także większa możliwość na zebranie grupy osób, która byłaby zainteresowana wydarzeniem (także osoby z poza obszaru rewitalizacji), a tym samym integracja osób z obszaru rewitalizacji z mieszkańcami pozostałych obszarów gminy. Realizacja inwestycji w</p>	Olszewo-Borki, działka nr 249	2 207 681,27	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Prod.	1
				Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Prod	550
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Prod	1

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

<p>Olszewie-Borkach pozwoli na zmniejszeniu nakładów inwestycyjnych jak i eksploatacyjnych na działalność kulturalną dzięki tworzeniu jednego ośrodka z bogatą ofertą nakierowaną na mieszkańców szczególnie terenów rewitalizacji jak i dla mieszkańców pozostałych obszarów. Dzięki budowie jednego ośrodka wydatki na kulturę mogą być skoncentrowane, co zapewni efekt synergii z obecnie posiadaną kadrą i infrastrukturą, co przyniesie znacznie lepsze efekty niż budowa rozproszonej infrastruktury kulturalnej na terenie gminy.</p>					
<p>Sposób oceny i miary rezultatów</p>	<p>Protokół odbioru końcowego robót, listy uczestników wydarzeń kulturalnych.</p>				

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	ZABIELE WIELKIE						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcyj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Remont Publicznego Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego w Zabielu Wielkim			Nr	7
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Publiczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny w Zabielu Wielkim	<p>Celem projektu jest poprawa standardu i funkcjonalności istniejącego budynku Punktu Terapeutycznego, zwiększenie miejsc opieki przedszkolnej oraz wzrost liczby zatrudnionych w Punkcie. Punkt Przedszkolny przyjmuje dzieci ze spektrum autyzmu. W ramach prowadzonej działalności realizuje 5 godzinny dzień aktywności. Oprócz edukacji wczesnoprzedszkolnej, punkt prowadzi codziennie zajęcia logopedyczne, oprócz tego integracji sensorycznej, psychologiczne i rewalidacyjne. Ponadto oferuje zajęcia z muzykoterapii. Obecnie 10 dzieci uczęszcza do przedszkola</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Remont budynku, w tym elewacji zewnętrznej budynku, 2) Wymiana instalacji elektrycznej, 3) Modernizacja placu zabaw dla dzieci, 4) Zagospodarowanie terenu, w tym chodników, miejsc parkingowych, dojazdu do obiektu 		Zabiele Wielkie 45	100 000,00	<p>Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie</p> <p>Prod.</p> <p>25</p>		
					<p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;</p> <p>Rezult.</p> <p>1</p>		
Sposób oceny i miary rezultatów	Protokół odbioru końcowego robót, lista dzieci uczęszczających do przedszkola						

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	GRABÓWEK, NOŻEWO, RŻANIEC, ZABIELE WIELKIE						
Cele rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunki działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym						
	Współpraca instytucjonalna (władze gminy, urząd pracy, GOSP, szkoły) na rzecz rozwoju zawodowego mieszkańców						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Aktywizacja osób defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym			Nr 8	
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
Gmina Olszewo-Borki/GOPS	<p>Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 i celu szczegółowego nr 3 oraz następujących celów operacyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> zwiększenie aktywności zawodowej osób bezrobotnych, będących długotrwałymi klientami pomocy społecznej, poprzez m.in nabycie umiejętności: autoprezentacji i kreowania własnej osoby, podniesienie samooceny, motywacji do działania, zwiększenie zdolności komunikacyjnych uczestników projektu, naukę aktywnego poruszania się po rynku pracy, aktywizacja seniorów umożliwiającą im pozostanie jak najdłużej w swoim środowisku, czerpanie radości z życia i podejmowanych działań poprzez stworzenie Klubu Seniora i zaspokojenie potrzeb i pragnień osób starszych <p>Zakres projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> zatrudnienie na umowę zlecenie w Ośrodku PS doradcy zawodowego. Zajmowałby się on udzielaniem pomocy w wyborze zawodu i miejsca zatrudnienia oraz w doborze pracowników wymagających szczególnych predyspozycji. Doradca zawodowy byłby do dyspozycji raz w tygodniu, a jego porady i konsultacje udzielane będą dla klientów nieodpłatnie. Jego usługi w szczególności mogłyby polegać na: informowaniu o rynku pracy, zawodach, szkoleniach, doradzaniu w sprawach zdobycia kwalifikacji albo zmiany zatrudnienia, kierowaniu na specjalistyczne badania lekarskie lub psychologiczne sprawdzające przydatność do określonej pracy oraz organizowaniu grupowych porad zawodowych dla bezrobotnych. Stworzenie dwóch Klubów Seniora. Głównym celem działalności Klubu Seniora będzie przeciwdziałanie osamotnieniu, izolacji, wykluczeniu społecznemu. Działania podejmowane w ramach instytucji służą realizacji takich celów jak: zmniejszenie poczucia osamotnienia, zwiększenie aktywności osób starszych we wszystkich sferach życia. Dzięki temu zwiększy się oferta zajęć skierowana szczególnie do osób starszych, umożliwi aktywny udział w życiu kulturalnym, rozwinię pasje, zainteresowania seniorów a także stworzy silne więzi oraz przyjaźnie przeprowadzenie prac remontowo-budowlanych w adaptowanych na cele KS budynkach wraz z zagospodarowaniem terenu w celu nadania mu nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Dla osób uczestniczących w zajęciach Klubu Seniora zostanie 		Nożewo, Grabówek, Olszewo-Borki	350 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Prod.	1
					Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie		254
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	Rezult.	2

	<p>stworzona sala multimedialna, sala edukacyjna, zaplecze socjalne i sanitarne.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zatrudnienie na umowę-zlecenie instruktora terapii zajęciowej w Klubie Seniora <p>Z analizy dokumentów (wywiady środowiskowe) potencjalnych Beneficjentów Ostatecznych projektu wynika, że dominującymi dla nich barierami są: brak kwalifikacji zawodowych, niska samoocena wynikająca m.in. z długotrwałego bezrobocia, brak umiejętności interpersonalnych. Natomiast głównymi barierami dla osób starszych są: ograniczenia finansowe, izolacja społeczna: poczucie niedostosowania do obecnej sytuacji, lęk przed nienadążaniem za zmianami, niewystarczająca baza lokalowa w oparciu o którą seniorzy mogliby rozwijać swoją aktywność, pomijanie tematyki starości w świadomości społecznej, funkcjonowanie stereotypów dotyczących starości, dyskryminacja wiekowa. W ramach terapii zajęciowej w Klubach Seniora prowadzony będzie cykl zajęć muzycznych, śpiewanie grupowe, indywidualne, gry i zabawy ruchowe przy muzyce usprawniające kondycję fizyczną, cykl zajęć literacko-kulturalnych, spotkania towarzyskie, międzypokoleniowe, organizacja uroczystości imieninowych i urodzinowych, organizacja imprez plenerowych, pikniki, czynny udział w życiu kulturalnym Gminy, cykl zajęć plastycznych, poznawanie i wykorzystywanie technik rysunkowych i malarskich, organizowanie wystaw prac seniorów, wykonywanie dekoracji okolicznościowych, gry stolikowe (karty, szachy, gry planszowe), czwartkowe podwieczorki. Inną formą aktywności ludzi starszych, skupionych wokół KS byłby wolontariat, który jest szansą na zapelnienie pustki pozostającej po zakończeniu pracy zawodowej bądź po utracie bliskiej osoby. Jest to także sposób na aktywne spędzanie czasu wolnego, który jest atutem osób starszych. Zaangażowanie w wolontariat pozwala utrzymywać stały kontakt z ludźmi, otoczeniem, czuć się potrzebnym poprzez dzielenie się swoimi doświadczeniami i umiejętnościami. Pozwala na zachowanie kondycji psychicznej i fizycznej. Dzięki temu działaniu zacieśniona zostanie więź międzypokoleniowa, przełamane zostaną stereotypy człowieka starego jako osoby niepotrzebnej, wręcz zawadzającej. W ramach Klubu Seniora (wolontariatu) osoby starsze zaangażowane będą do zadań: • pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji, • prowadzenie lekcji historii, • czytanie książek, opowiadanie bajek, • przekazywanie wiedzy związanej w kulturą regionu, • uczenie rękodziela i inne.</p>					
<p>Sposób oceny i miary rezultatów</p>	<p>Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listy uczestników szkoleń, zajęć itp..</p>					

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	NOŻEWO						
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na potrzeby świetlicy wiejskiej w Nożewie			Nr 9	
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	<p>Budowa świetlicy wiejskiej poprzez zaadaptowanie istniejącego budynku (przestrzeni zdegradowanej), stworzenie miejsca integracji mieszkańców - przebudowa, adaptacja oraz wyposażenie obiektu na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych:</p> <p>1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Aktywne spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań, 5) Organizacja imprez kulturalno-sportowych</p> <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <p>1) Remont budynku świetlicy wiejskiej, w tym wydzielenie świetlicy, kuchni, łazienek. W ramach remontu przewiduje się: docieplenie ścian, wymianę instalacji elektrycznej, wentylacyjnej, wykonanie instalacji grzewczej, doprowadzenie przyłącza wodociągowego, budowa przydomowej oczyszczalni ścieków lub szamba szczelnego. 2) Zmiana konstrukcji dachu. 3) Ogrodzenie placu wokół budynku świetlicy. 4) Niwelacja i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy oraz budowa boiska sportowego, 5) Wydzielenie i urządzenie placu zabaw oraz montaż urządzeń fitness. 6) Budowa drogi o nawierzchni asfaltowej oraz budowa chodników i wjazdów na posesje.</p> <p>Modernizacja oświetlenia drogowego (energooszczędne).</p>		Nożewo, działka nr 224/4	1 000 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Prod.	1
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	1
Sposób oceny i miary rezultatów		Protokół odbioru końcowego robót					

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	NOŻEWO						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Nożewa z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlicy)			Nr	10
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty			
				Nazwa wskaźnika		Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	<p>Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlicy), wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 3 oraz następujących celów operacyjnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożywania alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej. <p>Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Organizacja spotkań mieszkańców 2) Organizacja konkurencji sportowych; 3) Organizacja festynów, gier, zabaw z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury; 4) Organizacja konkursów tematycznych (plastycznych, muzycznych itp. <p>Dostarczenie mieszkańcom a przede wszystkim dzieciom i młodzieży podstawowych wiadomości o skutkach nadużywania alkoholu oraz stosowania innych używek</p>	Nożewo, działka nr 224/4	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	Prod.	14	
				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	1	
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.						

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	RŻANIEC						
Cel rewitalizacji	Przekształcenie przestrzeni zdegradowanej na cele aktywizacji społecznej						
Kierunek działania	Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu zagospodarowania przestrzeni zdegradowanej na cele społeczne						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S, FP	Tytuł projektu	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na potrzeby świetlicy wiejskiej w Rzańcu			Nr 11	
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	Budowa świetlicy wiejskiej poprzez zaadaptowanie istniejącego budynku (przestrzeni zdegradowanej), stworzenie miejsca integracji mieszkańców - przebudowa, adaptacja oraz wyposażenie obiektu na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 1 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Aktywne spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań, 5) Organizacja imprez kulturalno-sportowych		Rżaniec, działka nr 98,99	1 000 000,00	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Prod.	1
	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Remont budynku świetlicy wiejskiej, w tym wydzielenie świetlicy, kuchni, łazienek. W ramach remontu przewiduje się: docieplenie ścian, wymianę instalacji elektrycznej, wentylacyjnej, wykonanie instalacji grzewczej, doprowadzenie przyłącza wodociągowego, budowa przydomowej oczyszczalni ścieków lub szamba szczelnego. 2) Ogrodzenie placu wokół budynku świetlicy. 3) Niwelacja i zagospodarowanie terenu wokół świetlicy oraz budowa boiska sportowego, Wydzielenie i urządzenie placu zabaw oraz montaż urządzeń fitness.				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	1
Sposób oceny i miary rezultatów		Protokół odbioru końcowego robót					

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	RZANIEC					
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne					
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym					
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcyj-przestrz)	S	Tytuł projektu	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Rzańca z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlicy)			Nr 12
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty	
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk.
Gmina Olszewo-Borki	Organizacja imprez kulturalnych na terenie zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlicy), wykorzystanie miejsca integracji mieszkańców na potrzeby realizacji usług, świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt przyczyni się do realizacji celu szczegółowego nr 3 oraz następujących celów operacyjnych: 1) Integracja społeczności lokalnej. 2) Spotkania różnych grup społeczności lokalnych. 3) Twórcze spędzanie wolnego czasu. 4) Rozwijanie zainteresowań. 5) Przeciwdziałanie skutkom nadmiernego spożycia alkoholu poprzez zwiększenie świadomości społecznej		Rzaniec, działka nr 98,99	10 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie.	Prod. 52
	Zakres rzeczowy projektu obejmuje: 1) Organizacja spotkań mieszkańców; 2) Organizacja imprez sportowych, w tym turnieju piłki plażowej oraz piłki nożnej. 3) Organizacja spotkań mieszkańców z okazji Dnia Rodziny. 4) Organizacja spotkań mieszkańców celem integracji i propagowania Międzynarodowego Dnia Matki Ziemi i jednocześnie promocja ekologii i uświadomienie, jak ważne jest naturalne środowisko. 5) Organizacja innych imprez (festynów, gier, zabaw) z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury 6) Organizacja konkursów tematycznych (plastycznych, muzycznych itp),				Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult. 1
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z oszacowaniem uczestników, listą wystaw, prezentacji prac itp., listy uczestników.					

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	GRABÓWEK, RŻANIEC, ZABIELE WIELKIE						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcyj-przestrz)	S	Tytuł projektu	Wakacje juniora i seniora			Nr 13	
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	<p>Celem projektu jest integracja społeczności lokalnej, wskazanie alternatywnych i twórczych metod spędzania czasu, poprzez cykl zajęć rozwijających skierowanych do dzieci i osób starszych pn. Wakacje Juniora i Seniora jako alternatywa dla dzieci i osób starszych spędzających wakacje w domu.</p> <p>Zajęcia prowadzone Będą w okresie corocznych wakacji letnich po dwa dni w tygodniu razem ok. 17 godz. zajęć. Zajęcia prowadzone będą w grupach ok. 20-osobowych w siedzibie Szkoły podstawowej w Grabówku. Zajęcia adresowane będą do dzieci i osób starszych z trzech miejscowości obszaru rewitalizacji o szczególnie wysokim poziomie defaworyzacji społecznej, tj Grabówka, Rzańca i Zabiela Wlk.</p> <p>Zakres projektu obejmuje liczne zajęcia sportowe, ruchowe, taneczne, plastyczne, fotograficzne, doświadczenia i eksperymenty fizyczne itp. Projekt zakłada zajęcia z animatorem zewnętrznym przy wykorzystaniu pracowników z terenu gminy (2-ch nauczycieli i 2 osoba do obsługi i administracji). Ponadto zakup niezbędnych materiałów do prowadzenia zajęć przewidzianych programem cyklu. Program cyklu obejmuje 15-20 godzin. oraz ok 30 dzieci i 5 osób dorosłych (35 osób przez 6 lat). Projekt zakłada uczestnictwo w 30% z tzw rodzin defaworyzowanych (w szczególności dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, przemocą), Łączny szacowany koszt cyklu 5 tys zł, a planowany czas realizacji to wybrany okres wakacji letnich w latach 2018-2023</p>		SP Grabówek	30 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Prod.	63
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	1
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z listą uczestników i rozliczeniem finansowym.						

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji	GRABÓWEK, NOŻEWO, RZANIEC, ZABIELE WIELKIE						
Cel rewitalizacji	Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne						
Kierunek działania	Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym						
Sfera oddziaływania projektu (S-społ; G-gosp; OS-środowisk; FP-funkcj-przestrz)	S	Tytuł projektu	Mamo, tato - nie pij			Nr 14	
Podmiot realizujący projekt	Cele i zakres realizowanych zadań		Lokalizacja	Szacowana wartość - zł	Prognozowane rezultaty		
					Nazwa wskaźnika	Wielk. wsk..	
Gmina Olszewo-Borki	<p>Celem projektu jest profilaktyka przeciwalkoholowa, integracja Rodziny, nauka ciekawego sposobu spędzania czasu wolnego. Warsztaty realizowane będą w zrewitalizowanych obiektach świetlic wiejskich na obszarze rewitalizacji gminy Olszewo-Borki i stanowić będą jeden z nowych elementów aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Projekt realizowany będzie corocznie w latach 2018-2023w formie 30-godzinnych warsztatów adresowanych do wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji, jednakże ze szczególnym naciskiem na młodzież szkolną i dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodziców, w tym zwłaszcza z tzw. rodzin defaworyzowanych. Zakres rzeczowy projektu obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Spotkania warsztatowe z dietetykiem ora z terapeuta uzależnień. Nauka dobierania diety optymalnej dla organizmu, eliminowanie używek, alkoholu i słodczy. Wspólne przygotowywanie posiłku wg wskazówek i instrukcji specjalisty, sygnały ostrzegawcze w uzależnieniach, ▪ Spotkanie integracyjne – organizacja plenerowa dla rodzin wraz z konkursami o tematyce z zakresu profilaktyki alkoholu. Nauka kreatywnego i wartościowego spędzania czasu, szukania inspiracji życiowych, odległych od używek i alkoholu, • Konkurs Plastyczny dla grup przedszkolnych pod hasłem „Spędzamy czas bez alkoholu” 		Świetlice wiejskie: Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie	240 000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Prod.	80
					Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;	Rezult.	4
Sposób oceny i miary rezultatów	Sprawozdanie podsumowujące wraz z listą uczestników i rozliczeniem finansowym.						

Zródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych

Lista główna zawiera 14 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wszystkie one przyczynią się do rozwiązania problemów społecznych zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji. 6 przedsięwzięć to tzw. „projekty miękkie” nie zawierające zadań o charakterze infrastrukturalnym. Aż 8 przedsięwzięć zawiera tzw. „zadania twarde”, czyli niezbędne dla osiągnięcia celu społecznego działania infrastrukturalne. Infrastruktura jednego projektu (nr 6) pn.: „Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na Gminny Ośrodek Kultury w Olszewie-Borkach”. Projekt realizowany będzie poza obszarem rewitalizacji, tj. w miejscowości Olszewo-Borki, ale jego społeczne efekty w bezpośredni sposób oddziaływać będą na interesariuszy z obszaru rewitalizacji. Przewidziane zajęcia w obszarze kultury takie, szczególnie zajęcia bezpłatne dają szansę na aktywizację mieszkańców i włączenie mieszkańców dotąd nie biorących udziału w życiu lokalnym, w szczególności ze zdegradowanych terenów. Jest to miejsce na aktywizację i integrację. W Ośrodku będą więc realizowane działania nakierowane na mieszkańców miejscowości Grabówek, Nożewo, Rżaniec i Zabiele Wielkie. Gminny Ośrodek Kultury zostanie utworzony na terenie miejscowości Olszewo-Borki ze względu na potencjał kadrowy i ekonomiczny jaki ma to miejsce. Utworzenie Ośrodka w Olszewie-Borkach pozwoli na znacznie lepsze wykorzystanie zasobów i lepszą dostępność funkcjonalną dla mieszkańców rewitalizowanych miejscowości niż budowa ośrodka o podobnych kompetencjach na terenie którejkolwiek miejscowości obszaru rewitalizacji. Odległości z planowanej lokalizacji do poszczególnych miejscowości obszaru rewitalizacji są następujące: Grabówek i Rżaniec ok. 18 km, Zabiele Wielkie 13 km, Nożewo 5 km. Gdyby jako alternatywną rozważano lokalizację Nożewa (msc. obszaru rewitalizacji) wówczas odległości do pozostałych 3-ch miejscowości obszaru rewitalizacji byłyby jeszcze większe, aniżeli w lokalizacji projektowanej (Grabówek 25 km, Rżaniec 21 km, Zabiele Wielkie 19 km), a wiele z projektowanych efektów synergii nie zostałyby osiągnięte. Większa frekwencja na wydarzeniach kulturalnych, o którą łatwiej w Olszewie-Borkach przyczyni się do zwiększenia liczby takich wydarzeń a także do uatrakcyjnienia oferty Gminnego Ośrodka Kultury, na którym skorzystają mieszkańcy obszarów rewitalizacji a dostępność do projektowanego miejsca usług społecznych nie będzie dla nich stanowiła, w świetle opisanej w diagnozie dobrej dostępności komunikacyjnej w gminie, istotnego ograniczenia. Realizacja inwestycji w Olszewie-Borkach, dzięki tworzeniu jednego ośrodka z bogatą ofertą nakierowaną na mieszkańców szczególnie terenów rewitalizacji jak i dla mieszkańców pozostałych obszarów, pozwoli również na zmniejszenie nakładów inwestycyjnych jak i eksploatacyjnych. Dzięki budowie jednego ośrodka wydatki na kulturę mogą być skoncentrowane, co zapewni efekt synergii z obecnie posiadaną kadrą i infrastrukturą i przyniesie znacznie lepsze efekty, niż budowa rozproszonej infrastruktury kulturalnej na obszarze rewitalizacji. Poprzez realizację zadania na bazie stanowiącego przestrzeń zdegradowaną obiektu w Olszewie-Borkach efekt społeczny dla mieszkańców obszaru rewitalizacji będzie lepszy niż budowa ośrodka o podobnych zadaniach na obszarze rewitalizacji. Oprócz w/w aspektów społecznych istotne też przy projektowanej lokalizacji są względy czysto ekonomiczne. Szacowane koszty eksploatacji projektowanej inwestycji nie przekroczą 100 zł/osobodzień, podczas gdy w alternatywnej lokalizacji zrealizowanej na obszarze rewitalizacji byłyby aż 5-cio krotnie wyższe. Zasięg oddziaływania projektowanej infrastruktury będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji, gdyż z efektów rewitalizacji przestrzennej (ze zmodernizowanej infrastruktury) będą korzystać nie tylko mieszkańcy danego obszaru, ale również mieszkańcy innych miejscowości, przedsiębiorcy i turyści. Dzięki tak dużemu promieniowaniu projektu zapewnione zostanie, że będzie on komplementarnie i efektywnie oddziaływał na całą Gminę.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Tab. 40 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Lp/cel/kierunek/wskaźniki	Sfera/Typ projektu	Tytuł/opis przedsięwzięcia
Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie	Cel szczegółowy		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Kierunek działania		Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom, w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Wskaźnik produktu		Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją
	Wskaźnik rezultatu		Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury
	1	S/FP	Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż DK 61 i DK 53 oraz dróg powiatowych i gminnych- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, wzrost aktywności mieszkańców
Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie	Cel szczegółowy		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Kierunek działania		Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Wskaźnik produktu		Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją
	Wskaźnik rezultatu		Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury
	2	S/FP	Budowa chodników i ścieżek dla pieszych przy drogach gminnych - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, poprawa estetyki otoczenia
Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie	Cel szczegółowy		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Kierunek działania		Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom w celu lepszego zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Wskaźnik produktu		Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach
	Wskaźnik rezultatu		Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury
	3	S/FP	Budowa/modernizacja oświetlenia dróg gminnych - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie	Cel szczegółowy		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Kierunek działania		Aktywizacja i integracja mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym
	Wskaźnik produktu		Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach
	Wskaźnik rezultatu		Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na wł r-k) po opuszczeniu programu
	4	S/FP	Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej - w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej, warsztaty, panele itp
Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie	Cel szczegółowy		Wzrost aktywności społecznej, w szczególności mieszkańców o wysokim stopniu uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej oraz poprawa zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne
	Kierunek działania		Rozwój potencjału rekreacyjno-turystycznego i dziedzictwa kulturowego
	Wskaźnik produktu		Powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją
	Wskaźnik rezultatu		Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury
	5	S/FP	Rewitalizacja publicznych terenów zieleni – stworzenie i wykorzystanie obszarów parkowych jako miejsc integracji, aktywności i odpoczynku mieszkańców, poprawa estetyki otoczenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych oraz informacji z UG

Realizacja powyższych przedsięwzięć nie będzie wymagała wprowadzania zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olszewo-Borki. Nie będzie też wymagała wskazania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany.

Dla realizacji tych przedsięwzięć nie będzie konieczne uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o Planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przedsięwzięcia te realizowane będą w zgodności z obowiązującym prawem krajowym oraz krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami strategicznymi, o których mowa w rozdziale 1.

Rewitalizowane w ramach w/w przedsięwzięć obiekty wyposażone będą w wymagane prawem zabezpieczenia w media oraz wymagane elementy ochrony przeciwpożarowej.

Dla przedsięwzięć nr 9 i nr 10 listy podstawowej oraz 1-3 i 5 listy uzupełniającej, których realizacja obejmować będzie obszar msc Nożewo wymagane jest spełnienie wszystkich wymogów wynikających z przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne w zakresie ochrony przeciwpowodziowej (art. 88d ust 2, art. 88l ust 1 i art. 40 ust 1 pkt 3), jak również przeprowadzenie wszelkich niezbędnych uzgodnień w tym zakresie.

9 MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki łączy ze sobą działania społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym terenie zdegradowanym. Powyższe sfery są wzajemnie ze sobą powiązane i uzupełniają się. Program jest nastawiony na realizację głównie projektów społecznych, jednakże dla dopełnienia części z tych działań planuje się przeprowadzenie również projektów infrastrukturalnych.

Komplementarność przestrzenna, problemowa, proceduralno-instytucjonalna, międzyokresowa oraz źródeł finansowania, pozwoli na efektywne oddziaływanie na wyznaczone obszary kryzysowe oraz poprzez efekt synergiczny wpłynie także na rozwój i poprawę warunków życiowych całej Gminy.

Dla rewitalizowanego obszaru wyznaczono projekty główne i projekty uzupełniające. Priorytetem dla Gminy jest realizacja projektów głównych, które w największym stopniu i w najlepszy sposób, przyczyniają się do poprawy sytuacji występującej na danym obszarze.

Powyższe projekty uzupełniane będą również dodatkowymi projektami, które realizowane będą poza granicami obszaru rewitalizowanego, jednakże są wzajemnie powiązane i w pewnym stopniu oddziałują na ten obszar, a także realizują cele wyznaczone dla Programu.

9.1 Komplementarność przestrzenna między projektami/przedsięwzięciami realizowanymi na obszarze rewitalizacji oraz poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji

Projekty rewitalizacyjne będą realizowane (z opisanym w rozdz. 8 wyjątkiem) na obszarze rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji, gdyż z efektów rewitalizacji przestrzennej (ze zmodernizowanej infrastruktury) będą korzystać nie tylko mieszkańcy danego obszaru, ale również mieszkańcy innych miejscowości, przedsiębiorcy i turyści. Dzięki tak dużemu zasięgowi wielu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie

efektywnie oddziaływał na całą Gminę. Projekty te będą mieć pozytywny wpływ na obszar i mieszkańców Gminy, przyczynią się do zwiększenia integracji i aktywizacji społeczności lokalnej.

Prowadzone działania nie spowodują przenoszenia problemów z obszarów rewitalizacji na inne obszary. Nie będą również prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność przestrzenna opierać się więc będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań w przestrzeni Gminy (synergia rewitalizacji z planami strategicznymi na szczeblu lokalnym);
- zapobieganiu przenoszeniu problemów na inne tereny;
- ciągłej analizie następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej Gminy

9.2 Komplementarność problemowa pomiędzy projektami/przedsięwzięciami i lokalnymi programami/strategiami na obszarze rewitalizacji

Prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu.

Komplementarność problemowa opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań sektorowych (dopełnienie programów, inwestycji służącym celom społecznym);
- parametryzacji pożądanego stanu, do którego osiągnięcia prowadzi realizacja programu (wskaźniki rezultatu);
- ocenie spójności działań z efektami analiz na obszarze województwa (monitorowanie i ocena wpływu rewitalizacji na wskaźniki regionalne).

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych polach, pod uwagę brane będą zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Należy wskazać, że program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

Powiązania rewitalizacji z dokumentami planistycznymi i strategicznymi na szczeblach: krajowym, regionalnym i lokalnym wykazano w rozdziale 1.

9.3 Komplementarność instytucjonalno-proceduralna w zakresie instytucji, procedur funduszy na obszarze rewitalizacji

Struktura i system zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Olszewo-Borki, pozwala na efektywne współdziałanie ze sobą różnych instytucji, co wpłynie na skuteczniejsze rozwiązywanie występujących na tym terenie negatywnych zjawisk i zagrożeń.

System zarządzania programem rewitalizacji został oparty na systemie działania i zarządzania Gminy Olszewo-Borki w związku z czym zapewniona jest komplementarność proceduralna i instytucjonalna.

W celu wsparcia zarządzania Programem Rewitalizacji, w szczególności w zakresie współpracy i dialogu z interesariuszami zostanie powołany Komitet Rewitalizacji, który oprócz struktur formalnych Gminy wesprze proces wdrażania Programu. W dniu 24 maja 2017r opublikowano ogłoszenie o konsultacjach społecznych projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Rozpoczęcie konsultacji społecznych projektu uchwały i regulaminu nastąpiło 1 czerwca 2017 r.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się więc będzie na:

- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją (patrz rozdz. 12);
- spójności działań proceduralnych (monitorowanie czy proceduralność działań nie wpływa na ich skuteczność);
- wypracowaniu trwałych standardów.

9.4 Komplementarność finansowa

Projekty rewitalizacyjne zawarte w niniejszym programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszy Spójności (FS) oraz środków własnych Gminy.

9.5 Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki nawiązuje do doświadczeń z wcześniej zrealizowanych przedsięwzięć oraz do ciągłości programowej z poprzedniej perspektywy 2007-2013. Doświadczenie z poprzedniego okresu finansowania wpłynęło na wsparcie planowanych projektów w ramach obecnej perspektywy finansowej.

Komplementarność międzyokresowa opierać się będzie na:

- analizie dotychczasowych działań Gminy, ocenie skuteczności osiągnięć, efektywności;
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań.

W tabeli nr 41 zaprezentowano wybrane komplementarne projekty (międzyokresowo, instytucjonalnie lub problemowo), realizujące zarówno społeczne jak i infrastrukturalne potrzeby społeczności lokalnej.

Tab. 41 Wybrane projekty komplementarne

Beneficjent	lp	Tytuł projektu	Program	Nr projektu/umowy	Okres realizacji	Wartość - zł	Dofinans. - zł
Gmina Olszewo-Borki	1	Budowa "Wodociągu Północnego" oraz sieci kanalizacyjnej w gminie Olszewo-Borki	RPO WM / EFRR	RPMA.04.01.00-14-112/08-00 z dn. 4.10.2010 r.; aneks nr 2 z dn. 14.10.2013r.; aneks nr 3 z dn. 11.03.2014r.; aneks nr 4 z dn. 24.03.2015r.	01.06.2008 - 30.11.2013	4 646 994,38	3 211 694,63
Gmina Olszewo-Borki	2	Remont zabytkowego dworu i parku w msc. Przystań - "Wrota na Kurpie"	RPO WM / EFRR	RPMA.06.01.00-14-085/08-00 z dn. 17.08.2010 r.	01.07.2007 - 31.07.2011	1 445 338,77	964 908,28
Gmina Olszewo-Borki	3	Przebudowa drogi gminnej Zabrodzie - Antonie - Łazy - Siarki w ramach aktywizacji społeczno - gospodarczej wsi wraz z infrastrukturą towarzyszącą	RPO WM / EFRR	UDA-RPMA.03.01.00-14-548/08/00 z dn. 28.05.2010	01.01.2007 - 31.08.2012	1 721 692,95	1 392 222,98
Gmina Olszewo-Borki	4	Przebudowa ulicy Wierzbowej ze zwirowej na bitumiczną na odcinku Olszewo-Borki - Drężewo - Ostrołęka	RPO WM / EFRR	UDA-RPMA.03.01.00-14-116/08-00 z dn. 26.10.2010 r.	01.10.2008 - 30.07.2011	2 442 850,70	990 368,44
Gmina Olszewo-Borki	5	Przebudowa drogi gminnej zwirowej na bitumiczną Żebry Chudek - Żebry Ostrowy od km 0+000 do km 3+500	RPO WM / EFRR	UDA-RPMA.03.01.00-14-062/08/00 z dn. 28.05.2010	01.07.2008 - 31.12.2011	2 151 766,78	1 793 872,18
Gmina	6	"Białe Kruki" - strefa	RPO WM /	RPMA.01.03.00-14-011/08-00 z dn. 27.07.2010 r.; aneks	02.11.2007 -	5 478 973,21	3 292 807,15

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Olszewo-Borki		gospodarcza Gminy Olszewo-Borki	EFRR	RPMA.01.03.00-14-011/08-05 z dn. 07.03.2016	31.12.2012		
Gmina Olszewo-Borki	7	Kształtowanie przestrzeni publicznej miejscowości Olszewo-Borki	PROW / EFROW	00021-6930-UM0730014/10 RW.II./BW/0219.11-14/10 z dn. 30.11.2010	30.11.2010 - 31.03.2012	1 309 941,72	420 621,00
Gmina Olszewo-Borki	8	"Wieś odnową stoi" - zagospodarowanie miejscowości w gminie Olszewo-Borki	PROW / EFROW	00062-6922-UM0700278/09 RW.II./AK/0219.4-278/09 z dn. 24.10.2009	24.10.2009 - 30.06.2010	1 300 011,43	500 000,00
Gmina Olszewo-Borki / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszewie-Borkach	9	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych z terenu gminy Olszewo-Borki	POKL / EFS	UDA-POKL.07.01.01-14/100/08-00 z dn. 18.12.2008 r.	01.07.2008 - 30.12.2008; 01.05.2009 - 31.12.2009; 01.05.2010 - 31.12.2010	378 181,74	338 086,37
Gmina Olszewo-Borki	10	Inicjatywa lokalna w Zabelu Wielkim	POKL / EFS	UDA-POKL.09.05.00-14-021/09-00 z dn. 6.09.2010	17.01.2011 - 17.05.2011	49 100,00	49 100,00
Gmina Olszewo-Borki / Przedszkole Samorządowe w Olszewie - Borkach	11	Dziecięca podróż w świat zabawy i wiedzy	POKL / EFS	UDA-POKL.09.01.01-14-001/10-00 z dn. 29.10.2010	16.08.2010 - 31.07.2011	465 703,00	465 703,00
Gmina Olszewo-Borki	12	Sołtys - Lider wsi	POKL / EFS	POKL.09.05.00-14-139/08-00 z dn. 18.05.2009 r.	02.03.2009 - 30.11.2009	49 935,00	49 935,00
Gmina Olszewo-Borki	13	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe - Zagrajmy o sukces	POKL / EFS	195/ES/ZS/D-POKL/10 z dn. 17.11.2010	01.09.2010 - 30.11.2011	22 090,00	22 090,00
Gmina Olszewo-Borki	14	Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe - Zagrajmy o sukces	POKL / EFS	194/ES/ZS/D-POKL/10 z dn. 17.11.2010	01.09.2010 - 30.11.2011	22 090,00	22 090,00
Gmina Olszewo-Borki	15	Twój nowy zawód? - Hotelarz!	POKL / EFS	UDA.POKL.07.03.00-14-589/10-00 z dn. 3.02.2011	01.01.2011 - 31.07.2011	49 996,00	49 996,00
Gmina Olszewo-Borki	16	Twój nowy zawód - organizator usług gastronomicznych	POKL / EFS	UDA.POKL.07.03.00-14-586/10-00 z dn. 3.02.2011	01.01.2011 - 31.07.2011	49 970,00	49 970,00
Gmina Olszewo-Borki	17	Pierwsza pomoc ratuje życie	POKL / EFS	UDA.POKL.07.03.00-14-587/10-00 z dn. 13.06.2011	01.07.2011 - 30.11.2011	50 000,00	50 000,00
Gmina Olszewo-Borki	18	Zagospodarowanie terenów sportowych we wsi Zabiele Wielkie	PROW / EFROW	00211-6922-UM0700343/10 RW.II./AR/0219.4-343/10 z dn. 17.01.2012r.	30.11.2010 - 29.08.2013	175 033,51	106 747,00
Gmina Olszewo-Borki	19	Zagospodarowanie terenów sportowych we wsi Nakły	PROW / EFROW	00207-6922-UM0700322/10 RW.II./AR/0219.4-322/10 z dn. 17.01.2012r.	29.05.2009 - 31.08.2013	204 583,57	121 050,00
Gmina	20	Zagospodarowanie terenów	PROW /	00208-6922-UM0700323/10 RW.II./AR/0219.4-323/10 z	25.05.2009 -	115 804,84	70 634,00

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Olszewo-Borki		sportowych we wsi Chojniki	EFROW	dn. 17.01.2012r.	29.08.2013		
Gmina Olszewo-Borki	21	Zagospodarowanie centrum wsi Żebry Perosy i Dobrołęka	PROW / EFROW	00214-6922-UM0700264/10 RW.II./AR/0219.4-264/10 z dn. 17.01.2012r.	30.11.2010 - 30.09.2012	158 441,52	89 323,00
Gmina Olszewo-Borki	22	Zagospodarowanie terenów sportowych we wsi Rżaniec	PROW / EFROW	00216-6922-UM0700250/10 RW.II./AR/0219.4-250/10 z dn. 17.01.2012r.	25.05.2009 - 29.08.2013	163 789,32	99 893,00
Gmina Olszewo-Borki	23	Dożynki Gminne	PROW / EFROW	00247-6930-UM0740675/11 RW-VII.7161.4.179.2011.MG z dn. 24.08.2012r.	12.05.2011 - 30.09.2012	65 672,18	25 000,00
Gmina Olszewo-Borki	24	Wyposażenie świetlicy wiejskiej w Olszewie-Borkach w okresie 5-ciu miesięcy	PROW / EFROW	00310-6930-UM0740681/11 RW-VII.7161.4.185.2011.MG z dn. 20.09.2012r.	01.08.2012 - 31.12.2012	36 420,00	25 000,00
Gmina Olszewo-Borki	25	Indywidualizacja uczniów szkół podstawowych z gminy Olszewo-Borki kluczem do sukcesu	POKL / EFS	UDA-POKL.09.01.02-14-029/12-00 z dn. 11.10.2012r.	01.09.2012 - 31.07.2013	279 975,20	96 635,77
Gmina Olszewo-Borki	26	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Gminie Olszewo- Borki	PROW / EFROW	00061-6921-UM0700154/11 z dn. 05.11.2012r.	05.11.2012 - 09.12.2013	2 455 299,50	1 452 499,00
Gmina Olszewo-Borki	27	Turysto weekendowy Przystań w gminie Olszewo-Borki	RPO WM / EFRR	UDA-RPMA.06.02.00-14-021/13-00 z dn. 04.11.2013r.	01.04.2013 - 31.12.2014	344 677,22	292 975,64
Gmina Olszewo-Borki	28	Kształtowanie przestrzeni publicznej miejscowości Drężewo gm. Olszewo-Borki	PROW / EFROW	00051-6930-UM0730038/12 z dn. 06.03.2013r.	20.03.2012 - 01.10.2014	379 426,11	139 000,00
Gmina Olszewo-Borki	29	Ścieżki zdrowia w gminie Olszewo-Borki	PROW / EFROW	00275-6930-UM0740496/13 z dn. 13.08.2014	19.06.2013 - 31.12.2014	80 194,00	25 000,00
Gmina Olszewo-Borki	30	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej z przyłączami w Gminie Olszewo- Borki	PROW / EFROW	00075-6921-UM0700172/14 z dn. 17.06.2014r.; Aneks nr 1 z dn. 12.12.2014r.; Aneks nr 2 z dn. 18.05.2015r.	17.06.2014 - 30.06.2015	3 645 521,06	2 160 454,00
Gmina Olszewo-Borki / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszewie-Borkach	31	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych z terenu gminy Olszewo-Borki	POKL / EFS	UDA-POKL.07.01.01-14-100/08-00 z dn. 2008-12-03	01.05.2013 - 31.10.2014	93 970,00	84 103,14
Gmina Olszewo-Borki	32	Remont budynku z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w msc. Rataje gm. Olszewo-Borki	PROW / EFROW	00052-6922-UM0700175/14 z dn. 27.11.2014r.; aneks nr 1 z dn. 19.06.2015r.	27.11.2014 - 31.05.2015	142 243,02	86 733,00
Gmina Olszewo-Borki	33	Przebudowa budynku z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w msc.	PROW / EFROW	00056-6922-UM0700177/14 z dn. 27.11.2014r.; aneks nr 1 z dn. 19.06.2015r.	27.11.2014 - 31.05.2015	87 317,65	53 242,00

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

		Żebry - Stara Wieś					
Gmina Olszewo-Borki	34	Kształtowanie przestrzeni publicznej miejscowości Drzewo gm. Olszewo-Borki - cz. II	PROW / EFROW	00055-6922-UM0700179/14 z dn. 27.11.2014r.; umowa rozwiązana dn. 26.08.2015r.	27.11.2014 - 30.06.2015	309 798,05	-
Gmina Olszewo-Borki	35	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w budynku pełniącym funkcje społeczno- kulturalne w Zabieli Wielkim	PROW / EFROW	00053-6922-UM0700178/14 z dn. 27.11.2014r.; aneks nr 1 z dn. 19.06.2015r.	27.11.2014 - 31.05.2015	68 880,59	42 000,00
Gmina Olszewo-Borki	36	Przebudowa budynku z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w msc. Kordowo gm. Olszewo-Borki	PROW / EFROW	00054-6922-UM0700176/14 z dn. 27.11.2014r.; aneks nr 1 z dn. 19.06.2015r.	27.11.2014 - 30.06.2015	123 703,02	98 495,00
Gmina Olszewo-Borki	37	Budowa systemu zaopatrzenia w wodę - budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Olszewo-Borki	RPO WM / EFRR	RPMA.04.01.00-14-013/14-00 z dn. 25.05.2015r.	30.05.2007 - 30.06.2015	2 331 632,79	726 325,88
Gmina Olszewo-Borki	38	Przygotowanie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w Olszewie-Borkach i Nowej Wsi do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci 3-5 letnich	POKL / EFS	UDA-POKL.09.01.01-14-016/15-00 z dn. 27.04.2015r.	01.04.2015 - 30.11.2015	335 642,20	335 642,20
Gmina Olszewo-Borki	39	Wyrównywanie szans edukacyjnych w gminie Olszewo-Borki - budowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej	RPO WM / EFRR	RPMA.07.02.00-14-148/09 z dn. 15.04.2016r.	01.03.2007 - 31.12.2014	4 068 058,99	2 862 877,65

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Olszewo-Borki

10 MECHANIZM WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Jednym z istotnych aspektów prac nad *Gminnym Programem Rewitalizacji* i planowania działań rewitalizacyjnych jest partycypacja społeczna. Zgodnie z art. 5 ustawy o rewitalizacji, partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz pracach Komitetu Rewitalizacji (jeżeli został powołany). Polega ona na realizacji wśród interesariuszy następujących działań, tj.:

- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istotnie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowywaniu i realizacji programów rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.
- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań,

Partycypacja społeczna jest więc nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).

Podmiotami uczestniczącymi w procesie tworzenia i konsultacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki zaliczanymi do interesariuszy rewitalizacji były:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, tj wsi Grabówek, Nożewo, Rżaniec, Zabiele Wielkie,
- Mieszkańcy Gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie Gminy,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie Gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- Urząd Gminy i jej jednostki organizacyjne,
- Organy władzy publicznej.

W przygotowaniu GPR wykorzystano **formy konsultacji społecznych**, o których mowa w **art. 6 ust. 4 uor**, a mianowicie:

- zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, w tym formularzy zamieszczonych na stronie Gminy w BIP,
- spotkania i debaty z interesariuszami, w tym uczestnictwo w sesji Rady Gminy,
- zbieranie uwag i opinii w formie ankiet skierowanych do wszystkich interesariuszy.

Partycypacja społeczna w procesie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 oparta została na metodzie **klasycznej drabiny partycypacji**.

Klasyczna drabina partycypacji wyróżnia zasadniczo trzy główne poziomy:

- informowanie (uczestnictwo bierne),
- konsultowanie (aktywne uczestnictwo)
- i współdecydowanie (aktywne uczestnictwo).

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki został wypracowywany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru.

Podczas opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Olszewo-Borki przeprowadzono spotkania informacyjne, w tym na posiedzeniu Rady Gminy oraz konsultacje z mieszkańcami i ankietyzację, aby zapewnić im aktywny udział w przygotowaniu dokumentu oraz poznać ich oczekiwania wobec procesu rewitalizacji. Propozycje i argumenty mieszkańców wysunięte podczas dyskusji oraz analiza uzupełnionych ankiet, były kluczowym aspektem branym pod uwagę podczas podejmowania decyzji o wyborze obszaru rewitalizacji oraz projektów rewitalizacyjnych na terenie Gminy.

Zgodnie z ustawowym wymogiem, pracownicy Urzędu Gminy publikowali ogłoszenia i komunikaty w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Gminy i tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy, dotyczące postępów prac nad przygotowaniem dokumentu.

W trakcie prac nad programem rewitalizacji wykorzystano więc zarówno z form biernych i aktywnych. Reasumując tą dziedzinę prac nad GPR należy stwierdzić, że:

- Wykorzystano następujące formy bierne:
  - działania edukacyjne i informacyjne o rewitalizacji, w tym publikację materiałów informacyjnych, aktywna informacjach na stronie BIP i stronie internetowej gminy,
  - bieżące informowanie o postępie prac z wykorzystaniem wszystkich w/w kanałów informacyjnych
- Natomiast wykorzystane w trakcie prac nad projektem GPR formy aktywne to m.in.:

- spotkania informacyjne i edukacyjne z mieszkańcami i samorządem Gminy
- konsultacje projektów opracowywanych dokumentów,
- utrzymywanie stałego punktu konsultacyjnego (w UG),
- ankiety

Co do zasady aktywne uczestnictwo powinno mieć charakter dominujący. W tym konkretnym przypadku spektrum podmiotów aktywnie uczestniczących w procesie konsultacji pozostawia pewien niedosyt. Frekwencja w prowadzonych działaniach aktywnego uczestnictwa była zazwyczaj dość niska.

W załącznikach nr 1-6 zaprezentowano tryb, formy, terminy, wyniki, sposób komunikowania konsultacji społecznych w ramach wszystkich etapów diagnozowania i identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz projektu GPR i trybu powołania Komitetu Rewitalizacji.

11 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Podstawowym źródłem finansowania projektów zaplanowanych do zrealizowania w ramach *Gminnego Programu Rewitalizacji* będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Realizacja projektów będzie możliwa, poprzez zapewnienie komplementarności i skoordynowania projektów z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach EFS i EFRR. Potencjalne źródła finansowania oraz ewentualne typy projektów objętych możliwym dofinansowaniem UE zaprezentowano w tabelach nr 37 i 38.

W tabeli poniżej przedstawiono ramy finansowe dla przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki.

Tab. 42 Indykatywne ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych

Obszar rewitalizacji							GRABÓWEK				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			1 500 000,00	80%	1 200 000,00	EFS				
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na potrzeby świetlicy wiejskiej w Grabówku						EFRR	1 200 000,00			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	300 000,00			
	1	S, FP	2018				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							GRABÓWEK				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			10 000,00	80%	8 000,00	EFS	8 000,00			
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Grabówka z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej						EFRR				
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	2 000,00			
	2	S	2018-2023				śr. prywatne, w tym dłużne				

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji							ZABIELE WIELKIE				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			2 000 000,00	80%	1 600 000,00	EFS				
	Przebudowa obiektu bylej szkoły na potrzeby świetlicy wiejskiej w Zabieli Wielkim						EFRR	1 600 000,00			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	400 000,00			
	3	S, FP	2018-2020				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							ZABIELE WIELKIE				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			10 000,00	80%	8 000,00	EFS	8 000,00			
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Zabiela Wielkiego z wykorzystaniem zrewitalizowanej świetlicy wiejskiej						EFRR				
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	2 000,00			
	4	S	2020-2023				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							ZABIELE WIELKIE				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			500 000,00	80%	400 000,00	EFS				
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej bylej stacji PKP i przyległego terenu w Zabieli Wielkim						EFRR	400 000,00			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	100 000,00			
	5	S, FP	2018-2019				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							GRABÓWEK, NOŻEWO, RZANIEC, ZABIELE WIELKIE				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			2 207 681,27	80%	1 766 145,02	EFS				
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na Gminny Ośrodek Kultury w Olszewie-Borkach						EFRR	1 766 145,02			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	441 536,25			
	6	S, FP	2017-2018				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							ZABIELE WIELKIE				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Publiczny Terapeutyczny Punkt Przedszkolny w Zabieli Wielkim	Nazwa projektu			100 000,00	80%	80 000,00	EFS				
	Remont Publicznego Terapeutycznego Punktu Przedszkolnego w Zabieli Wielkim						EFRR	80 000,00			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	20 000,00			
	7	S, FP	2018				śr. prywatne, w tym dłużne				

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji							GRABÓWEK, NOŻEWO, RŻANIEC, ZABIELE WIELKIE				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki/GOPS	Nazwa projektu			350 000,00	80%	280 000,00	EFS	50 000,00			
	Aktywizacja osób defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym						EFRR	230 000,00			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	70 000,00			
	8	S, FP	2019-2023				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							NOŻEWO				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			1 000 000,00	80%	800 000,00	EFS				
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na potrzeby świetlicy wiejskiej w Nożewie						EFRR	800 000,00			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	200 000,00			
	9	S, FP	2018				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							NOŻEWO				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			10 000,00	80%	8 000,00	EFS	8 000,00			
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Nożewa z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlicy)						EFRR				
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	2 000,00			
	10	S	2019-2023				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							RŻANIEC				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			1 000 000,00	80%	800 000,00	EFS				
	Zagospodarowanie przestrzeni zdegradowanej na potrzeby świetlicy wiejskiej w Rżanicy						EFRR	800 000,00			
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	200 000,00			
	11	S, FP	2018				śr. prywatne, w tym dłużne				
Obszar rewitalizacji							RŻANIEC				
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				
					%	zł	Nazwa	kwota zł			
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			10 000,00	80%	8 000,00	EFS	8 000,00			
	Działania w zakresie kultury służące aktywizacji i integracji mieszkańców Rżanicy z wykorzystaniem zrewitalizowanej przestrzeni zdegradowanej (świetlicy)						EFRR				
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	2 000,00			
	12	S	2019-2023				śr. prywatne, w tym dłużne				

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Obszar rewitalizacji		GRABÓWEK, RŻANIEC, ZABIELE WIELKIE						
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	kwota zł
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			30 000,00	80%	24 000,00	EFS	24 000,00
	Wakacje juniora i seniora						EFRR	
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	6 000,00
	13	S	2018-2023				śr. prywatne, w tym dłużne	
Obszar rewitalizacji		GRABÓWEK, NOŻEWO, RŻANIEC, ZABIELE WIELKIE						
Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań			Szacowana wartość - zł	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania	
					%	zł	Nazwa	kwota zł
Gmina Olszewo-Borki	Nazwa projektu			240 000,00	80%	192 000,00	EFS	192 000,00
	Mamo, tato - nie pij						EFRR	
	Nr projektu	Typ projektu	Okres realizacji				Wkład własny	48 000,00
	14	S	2018-2023				śr. prywatne, w tym dłużne	

12 SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GPR

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015r. przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości Gminy, stanowią jej zadania własne. Wszelkie koszty związane z zarządzaniem programem będą pokrywane z budżetu Gminy.

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki

Głównymi podmiotami, na których spoczywa obowiązek sprawnego przygotowania i wdrożenia programu to:

• Wójt Gminy Olszewo-Borki

Do zadań Wójta Gminy należy w szczególności:

- Prowadzenie analiz służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie gminnego programu rewitalizacji, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji,
- Oglaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- Oglaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia gminnego programu rewitalizacji,
- Występowanie do instytucji wskazanych w art. 17 ustawy o rewitalizacji o zaopiniowanie projektu gminnego programu rewitalizacji,
- Prowadzenie konsultacji społecznych,
- Powołanie w drodze zarządzenia Komitetu Rewitalizacji,
- Zapewnienie obsługi organizacyjnej Komitetu Rewitalizacji,

• Rada Gminy Olszewo-Borki

Zadaniami Rady Gminy są w szczególności:

- Wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- Zatwierdzenie i uchwalenie gminnego programu rewitalizacji,

- Uchwalenie zasad wyznaczania składu i zasad działania Komitetu Rewitalizacji,
- Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w gminnym programie rewitalizacji, służących realizacji zadań własnych Gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej Gminy,

Zakres zawartości załącznika do WPF określa przepis art. 226 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym zamieszcza się w nim odrębnie dla każdego przedsięwzięcia:

1. nazwę i cel;
  2. jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za realizację lub koordynującą wykonywanie przedsięwzięcia;
  3. okres realizacji i łączne nakłady finansowe;
  4. limity wydatków w poszczególnych latach;
  5. limit zobowiązań.
- Uchwalanie zmian Gminnego Programu Rewitalizacji,
  - Podjęcie uchwały o uchyleniu gminnego programu rewitalizacji w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych.

• **Komitet Rewitalizacji**

Stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni rolę opiniodawczo-doradczą Wójta.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, określi w drodze uchwały Rada Gminy Olszewo-Borki w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Zgodnie z Ogłoszeniem z dnia 24 maja 2017 r w dniu 1 czerwca 2017 r rozpoczęto konsultacje społeczne w tej sprawie (**załącznik nr 5**).

Koordynacja całego procesu rewitalizacji jest w gestii Urzędu Gminy Olszewo-Borki, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania. Wójt Gminy wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań związanych z rewitalizacją.

Osoba wyznaczona do koordynacji procesu rewitalizacji będzie realizowała m.in. następujące zadania:

- Współpraca ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację programu,
- Współpraca z innymi referatami Urzędu Gminy w zakresie realizacji programu.
- Współpraca z Komitetem Rewitalizacji w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną rewitalizacji, tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
- Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz dialogu społecznego
- Koordynowanie działań projektowych wymagających jednoczesnego zaangażowania jednostek i spółek Gminy oraz strony społecznej,
- Działania informacyjno-promocyjne w zakresie realizacji GPR, w tym umieszczanie tablic informacyjnych i tablicy pamiątkowej w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, które będą informować o projekcie. Działania informacyjne i promocyjne są nierozdzielnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu,

- Przygotowywanie w uzasadnionych przypadkach projektów aktualizacji programu, w tym w szczególności wykazu projektów,
- Dokonywanie okresowych przeglądów realizacji projektów,
- Organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu,
- Sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu,

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 obejmuje okres od m-ca lutego 2017 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu.

13 SYSTEM MONITORINGU I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ ORAZ MODYFIKACJI PROGRAMU

W zależności od charakteru dostępnych danych przeprowadzone będą dwa rodzaje monitoringu:

- **monitoring rzeczowy** – dostarczy informacji na temat efektów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na podstawie wskaźników produktu i rezultatu;
- **monitoring finansowy** – dostarczy informacji na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, które będą podstawą do oceny efektywności i racjonalności wydatkowania potencjalnych środków.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami gminnego programu rewitalizacji.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Odpowiedzialny za monitoring będzie wyznaczony pracownik Urzędu Gminy. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów projektów.

Raport dotyczący oceny skuteczności działań wynikający z przeprowadzonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych sporządzany będzie co najmniej **raz na 3 lata** i przekazywany IZ RPO WM. (art. 22 ust 1 uor).

Zakres przedmiotowych raportów powinien obejmować następujące informacje, dotyczące:

- postępów finansowych, źródeł finansowanych zadań,
- postępów rzeczowych, zgodności z przyjętym harmonogramem,
- przebiegu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposobu komunikacji ze społecznością lokalną w zakresie wdrażania GPR.

Prowadzący monitoring koncentrować się będzie na stopniu i postępie realizacji wskaźników określonych dla poszczególnych celów szczegółowych rewitalizacji oraz projektów rewitalizacyjnych (rozdziały 6 i 7).

Istotnym elementem jest **aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji**, w przypadku wystąpienia podczas jego realizacji zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji lub na terenie pozostającym z nim w zależności i wywierającym na niego wpływ. W przypadku takiej sytuacji istnieje konieczność dokonania odpowiednich zmian i uchwalenie aktualizacji dokumentu. Gminny Program Rewitalizacji ma formułę otwartą, tzn. że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawiania się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. W szczególności aktualizacja będzie przeprowadzona w sytuacji:

- Zmiany aktualnych warunków sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy,
- Nowo zidentyfikowanych problemów, potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- Wzrost bądź spadek poziomu zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania,
- Konieczności dostosowania działań do możliwości budżetu Gminy oraz dostępności środków zewnętrznych

Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym horyzoncie czasowym GPR.

Przepisy ustawy o rewitalizacji określają procedurę postępowania aktualizacyjnego. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, w przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, Wójt Gminy występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię Komitetu Rewitalizacji.

Zmiana/aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on uchwalony, a więc nie tylko w zakresie legislacyjnym, ale również przy spełnieniu wszystkich ustawowych wymogów partycypacji społecznej. Procedura wprowadzania zmian do gminnego programu rewitalizacji wymaga więc przeprowadzenia następujących działań:

- 1) Rada Gminy z własnej inicjatywy lub na wniosek Wójta, po uzyskaniu opinii Komitetu Rewitalizacji, podejmuje uchwałę o przystąpieniu do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji.
- 2) Wójt ogłasza informację o przystąpieniu do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji.
- 3) Na podstawie w/w uchwały Wójt przygotowuje projekt zmiany Gminnego Programu rewitalizacji.
- 4) Jeśli zmiana/aktualizacja GPR dotyczy listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji, opracowany projekt aktualizacji GPR poddany zostanie konsultacjom społecznym,
- 5) Wnioski o zaopiniowanie projektu zmiany gminnego programu rewitalizacji do podmiotów wymienionych w art. 17 ustawy o rewitalizacji obowiązuje odpowiednio jak w procedurze opracowania GPR (jeśli zmiana dot. listy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub wymaga zmiany uchwały o Specjalnej Strefie Rewitalizacji).
- 6) Rada Gminy Olszewo-Borki podejmuje następnie uchwałę o przyjęciu zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji. Uchwała nie stanowi aktu prawa miejscowego.

Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji **nie wymaga** uzyskania opinii ani przeprowadzania konsultacji społecznych, jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć zawartych na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. (art. 23 ust 2 uor).

14 WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN I OPINII

14.1 Ocena oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z art. 46 i 47 ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m.in. projekty:

- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione powyżej, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony;
- dokumentów, innych niż wymienionych powyżej, jeżeli w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie (RDOŚ), organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów, o którym mowa powyżej. W związku z tym co do zasady istnieje konieczność przeprowadzenia SOOS dla projektu GPR. Koniecznym jest jednak stwierdzenie, że dokument wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, lub że realizacja postanowień tego dokumentu może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Oczywiście gmina po przeprowadzeniu stosowanych analiz może stwierdzić, że nie ma konieczności przeprowadzania SOOS. W takim przypadku możliwe jest podjęcie kroków, które mogą spowodować odstępianie od niej.

W związku z obszarem oddziaływania jak i zakresem i charakterem zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 w rozumieniu przepisów regulujących ocenę oddziaływania na środowisko stanowi dokument, o którym mowa w art. 48 i 49 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko - jeżeli Wójt Gminy Olszewo-Borki, po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska uzna, że GPR jedynie wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i możliwe będzie odstępianie od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z powyższym projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Warszawie celem **uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko**.

Możliwość uzyskania uzgodnienia o odstępianiu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu pn. „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 wynika z następujących faktów:

1. Projekt GPR obejmuje obszar w granicach jednej gminy – Olszewo-Borki,
2. Projekt GPR nie wpłynie negatywnie na środowisko i zdrowie ludzi,
3. Projekt GPR jest zgodny z dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Uzgodnienie ewentualnego odstąpienia od przeprowadzenia SOOŚ podane zostanie do publicznej wiadomości, bez zbędnej zwłoki wraz z informacją o odstąpieniu, a informacja o tym zamieszczona zostanie w programie, a po przyjęciu programu w publicznie dostępnym wykazie danych o dokumentach o środowisku.

Zarówno Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie (w piśmie znak: ZS.9022.996.2017 DB z dnia 04 lipca 2017r.) jak i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie (w piśmie znak: WOOŚ-III.410.313.2017.DC z dnia 13 lipca 2017r.) jednoznacznie **uzgodnili brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko** dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023.

14.2 Gminny Program Rewitalizacji a ochrona zabytków

Na obszarze rewitalizacji objętym Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki brak jest obiektów podlegających ochronie zabytków.

Jednakże jeśli w trakcie realizacji przedsięwzięć objętych programem wystąpi konieczność przeprowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, roboty budowlane, badania konserwatorskie i restauratorskie, a także inne działania, które mogłyby prowadzić do naruszenia lub zmiany wyglądu obiektów i terenów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w ewidencji zabytków lub wskazane do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, będą prowadzone zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków.

W przypadku **obiektów i terenów objętych ochroną zabytków** przed ewentualnymi planowanymi pracami polegającymi m.in. na remoncie, budowie, modernizacji, iluminacji świetlnej, zagospodarowaniu terenu oraz rewaloryzacji parków skwerów zieleni, Gmina każdorazowo wystąpi do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o **zalecenia konserwatorskie**. Wskazane prace będą prowadzone **zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków**.

14.3 Gminny Program Rewitalizacji a ochrona przyrody

Na obszarach rewitalizacji, na których **występują formy ochrony przyrody**, wszelkie podejmowane działania będą prowadzone **zgodnie z wymogami odrębnych przepisów** dotyczących ustanowionych form ochrony przyrody.

14.4 Gminny Program Rewitalizacji a obszary szczególnie zagrożone powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych

Na terenie gminy Olszewo-Borki nie zidentyfikowano źródeł szczególnego zagrożenia powodzią. Prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi nie występuje. Ponadto sieć hydrograficzna obszaru objętego projektem jest stosunkowo uboga. Występują powierzchnie terenów podmokłych, które sprzyjają powstawaniu lokalnych, sezonowych podtopień. Jednak ich występowanie zależy głównie od okresowych zjawisk meteorologicznych.

Ponadto na terenie gminy Olszewo-Borki nie zidentyfikowano obszarów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych.

15 Wykaz zmian w uchwałach

Ze względu na zaplanowane w niniejszym programie przedsięwzięcia rewitalizacyjne **nie jest konieczne dokonywanie zmian w uchwałach**, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001r o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2014r., poz. 150 oraz z 2015r., poz. 1322).

Realizacja niniejszego programu w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego **nie wymaga wprowadzania zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olszewo-Borki** - (art. 15 ust 1 pkt 13a uor) **ani nie wymaga wskazania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany** (art. 15 ust 1 pkt 13b uor).

Dla prawidłowej realizacji założeń programu **nie jest konieczne uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji**, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dla obszaru objętego rewitalizacją **nie będzie tworzona Specjalna Strefa Rewitalizacji**. Jeżeli w późniejszym terminie zajdzie konieczność ustanowienia Strefy, zostanie ona wprowadzona w drodze uchwały będącej aktem prawa miejscowego na okres maksymalnie 10 lat, zgodnie z postanowieniami ustawy o rewitalizacji.

Niezwłocznie po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017- 2023, Rada Gminy wprowadzi przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w tym programie, służące realizacji zadań własnych gminy, do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, o którym mowa w art. 226 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, Rada Gminy wprowadzi przedsięwzięcia do tego załącznika niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.

Zgodnie z harmonogramem prac dotyczących opracowania GPR w trakcie prac nad Gminnym Programem rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023, tj jeszcze przed jego uchwaleniem, zostanie podjęta uchwała Rady Gminy w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania **Komitetu Rewitalizacji**. Podjęcie niniejszej uchwały będzie poprzedzone 30 dniowymi konsultacjami społecznymi. Niezwłocznie po podjęciu uchwały, Wójt w drodze zarządzenia powoła **Komitet Rewitalizacji**. (załącznik nr 5)

16 Wykaz niezbędnych opinii

Dla Gminnego Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 **wystąpiono o wydanie opinii przez podmioty wskazane w art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o rewitalizacji podmioty:**

- Zarząd Powiatu Ostrołęckiego - w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- Zarząd Województwa Mazowieckiego – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- Wojewoda Mazowiecki – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r. o gospodarce nieruchomościami, **oraz właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności, z tego:**
- Nadwiślański Oddział Straży Granicznej w Warszawie – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,

- Komenda Powiatowa Policji w Ostrołęce – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
oraz:
  - Komendant Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Ostrołęce – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
  - Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie,
  - Powiatowa Komisja Urbanistyczno – Architektoniczna,
  - Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego w Warszawie w zakresie zgodności GPR z kształtowaniem ładu przestrzennego w województwie mazowieckim
- oraz operatorzy sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządcy dróg oraz linii i terenów kolejowych, z tego:**
- Powiatowy Zarząd Dróg w Ostrołęce,
  - Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie,
  - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie,
  - PGE Dystrybucja SA – oddział w Warszawie,
  - Telekomunikacja Polska S.A. - Zakład Telekomunikacji w Warszawie
- oraz w zakresie ochrony środowiska, przyrody i zabytków:**
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
  - Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie – w zakresie form ochrony przyrody,
  - Wojewódzki Konserwator Zabytków – w zakresie form ochrony zabytków,
  - Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie - w zakresie zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,

Wójt Gminy Olszewo-Borki w pismach skierowanych do w/w podmiotów wyznaczył, na podstawie art. 18 ust. 1 uor 14-dniowe terminy przedstawienia w/w opinii, licząc od dnia doręczenia projektu GPR. Niektóre wyżej wymienione podmioty przekazały pisemnie pozytywne uzgodnienia dla projektu a inne wniosły swe uwagi. Liczna część w/w podmiotów nie przedstawiła jakiegokolwiek opinii. Nieprzedstawienie opinii w wyznaczonym terminie jest traktowane jako pozytywne zaopiniowanie GPR (art. 18 ust. 3 uor).

Wszystkie uwagi i sugestie wniesione przez:

1. Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie - uwaga
2. Polskie Koleje Państwowe - zapytanie
3. Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Ostrołęce - uwaga,
4. Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie - uwaga

zostały uwzględnione i wprowadzone do niniejszego ostatecznego tekstu projektu. W wyniku zgłoszonych uwag i sugestii dokonano:

1. Rozszerzenia opisu w rozdz. 5.4 oraz w rozdz. 8, co wynikała z opinii wniesionej przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie,
2. Rozszerzenia opisu w rozdz. 8 wynikającego z opinii Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Ostrołęce,
3. Drobnych korekt w rozdz. 1 i 8 oraz wprowadzono nowy rozdz. 2.5.3 w wyniku opinii wniesionej przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie

Udzielono również wyczerpującej odpowiedzi na pytanie postawione przez PKP SA, wskazując na zapis w rozdz.15, w którym postawiona w zapytaniu kwestia była wyjaśniona.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Ogłoszenie oraz wzór ankiety

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 17 lutego 2017 r.

OGŁOSZENIE

Gmina Olszewo Borki przystąpiła do opracowania *Program Rewitalizacji dla Gminy Olszewo Borki na lata 2017 – 2023 (GPR)*. To ważny dokument, bo z jednej strony jest próbą diagnozy problemów, z którymi spotykamy się na naszym obszarze, z drugiej pozwoli nam sięgnąć po zewnętrzne środki na ich rozwiązanie. Zależy mi, jako Wójtowi Gminy, by dokument diagnozował wszystkie problemy i zagrożenia, a następnie definiował kompletny katalog działań, które będą przeciwdziałały sytuacji kryzysowej. Ważne, aby w programie ująć działania realizowane zarówno ze środków unijnych (EFRR, EFS, FS), jak i innych środków publicznych oraz prywatnych. Tylko suma działań i środków pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie problemy.

Niezmiernie istotne jest zaangażowanie w ten proces wszystkich osób i instytucji, które są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów na obszarze Gminy Olszewo-Borki, a także osób i instytucji, które chcą w tym procesie uczestniczyć i czują się za niego odpowiedzialne. To istotne, aby nie pominąć żadnych kwestii związanych zarówno z zagadnieniami społecznymi, jak i ekonomicznymi, przestrzennymi, technicznymi, środowiskowymi i kulturowymi. Im większa będzie różnorodność spojrzeń na problemy gminy, tym trafniejsza będzie diagnoza i lepsze propozycje rozwiązań.

Dlatego też pragnę bardzo serdecznie zaprosić wszystkich Mieszkańców Gminy do czynnego udziału w przygotowaniu GPR, czego wyrazem będzie zapoznanie się z załączonymi informacjami na temat celów i etapów opracowania GPR oraz liczny udział w rozpoczętej właśnie ankietyzacji. Punktem wyjścia będzie bowiem diagnoza problemów oraz wyznaczenie obszarów, które zgodnie z definicją przyjętą w *ustawie o rewitalizacji* określimy jako obszary zdegradowane tj. wymagające specjalnego wsparcia.

W pracach dotyczących przygotowania GPR współpracujemy z ekspertami z Pomorskiej Grupy Konsultingowej SA w Bydgoszczy.

Licząc na Państwa obecność, pozostaję z wyrazami szacunku,

Krzysztof Szewczyk
Wójt Gminy Olszewo Borki

Załączniki:

1. Ankieta
2. Wprowadzenie – pojęcia i definicje
3. Rewitalizacja w pigułce

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 17 lutego 2017 r.

OGŁOSZENIE

Szanowni Państwo,

w związku z prowadzonymi badaniami w ramach przygotowywania Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023 Wójt Gminy Olszewo Borki informuje, że w dniach 17.02 – 27.02. 2017 r. na terenie Gminy Olszewo Borki przeprowadzone zostanie badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy.

Na spotkaniu w dniu 14.02.2017 r. eksperci z Pomorskiej Grupy Konsultingowej SA przedstawili cele oraz tryb opracowania Gminnego programu Rewitalizacji. Na stronie BIP Urzędu Gminy Olszewo Borki będzie możliwość pobrania ankiet oraz uzyskania wyczerpujących informacji na temat jej wypełnienia.

Wyniki badań posłużą do opracowania Gminnego Program Rewitalizacji, który ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców, wizerunku gminy, odbudowę więzi lokalnych, a także przywrócenie ładu przestrzennego oraz ożywienie gospodarcze gminy. Zmiany zachodzące w efekcie realizacji programu będą polegać przede wszystkim na rozwiązaniu zaistniałych problemów społecznych i gospodarczych koncentrujących się na określonym terenie. Chcemy, aby zmiany te w największym stopniu odpowiadały potrzebom mieszkańców, dlatego też zdecydowaliśmy się poprosić Państwa o bezpośrednią opinię. Badanie ma na celu zebraniu opinii na temat aktualnego stanu gminy oraz wytypowanie obszarów, które najbardziej wymagają działań rewitalizacyjnych.

Ankiety skierowane są do mieszkańców Gminy Olszewo Borki.

Prosimy o życzliwe przyjęcie i zachęcamy wszystkich mieszkańców gminy do czynnego udziału w badaniu ankietowym. Będziemy wdzięczni, jeśli zechcecie podzielić się Państwo swoją opinią i oczekiwaniami.

Wypełnione ankiety proszę przysyłać na adres Urzędu Gminy W Olszewie-Borkach, ul. Wł. Broniewskiego 13 (biuro podawcze) lub przesłać na adres sekretariat@olszewo-borki.pl.

Link do ankiety

Zapraszamy do współpracy

Załącznik: Formularz ankiety

ANKIETA

Ankieta ma charakter anonimowy

Sposób wypełnienia: zaznaczenie „X” w polu wybranej odpowiedzi

1. Czy dostrzega Pan/i konieczność przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie Gminy Olszewo Borki?
O TAK   O NIE
2. Proszę powiedzieć w jakim stopniu (w skali 1-5) zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Przy czym 1 oznacza, że zdecydowanie się Pan/i nie zgadza, 5 zdecydowanie się Pan/i zgadza.

Gmina Olszewo Borki to dobre miejsce:	1	2	3	4	5
Do mieszkania	O	O	O	O	O
Do pracy/prowadzenia działalności gospodarczej	O	O	O	O	O
Do planowania przyszłości dla siebie i swojej rodziny	O	O	O	O	O

3. Które z obszarów znajdujących się na terenie Gminy Olszewo Borki powinny zostać poddane rewitalizacji? Zaznacz jedną miejscowość z poniższej listy.

Antonie	O	Rataje	O
Białobrzeg Bliższy	O	Rżaniec	O
Białobrzeg Dalszy	O	Siarki	O
Chojniki	O	Skrzypek	O
Dobrołęka	O	Stepna-Michalki	O
Drężewo	O	Stepna Stara	O
Działyń	O	Wyszel	O
Grabnik	O	Zabiele-Piliki	O
Grabowo	O	Zabiele Wielkie	O
Grabówek	O	Zabrodzie	O
Grądzik	O	Żebry-Chudek	O
Kordowo	O	Żebry-Ostrowy I	O
Kruki	O	Żebry-Ostrowy II	O
Łazy	O	Żebry-Perosy	O
Mostowo	O	Żebry-Sławki	O
Mostówek	O	Żebry-Stara Wieś	O
Nakły	O	Żebry-Wierzchlas	O
Nowa Wieś	O	Żebry-Żabin	O
Nożewo	O	Żerań Duży	O
Olszewo Borki	O	Żerań Mały	O
Przystań	O		O

4. Jakie problemy techniczne występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości?

Wypełniający nie tylko stwierdza występowanie lub brak problemu, ale także – w sytuacji stwierdzenia występowania danego problemu - ocenia stopień zagrożenia dla poziomu życia mieszkańców, jakie powoduje dany problem.

Rodzaj Problemu	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
Brak infrastruktury technicznej (np. co, wod-kan, gaz)	O	O	O	O
Zły stan obiektów użyteczności publicznej	O	O	O	O
Zdewastowane i opuszczone tereny/obiekty	O	O	O	O
Brak terenów rekreacyjnych (np. boisk, placów zabaw)	O	O	O	O
Zły stan dróg, chodników/ścieżek dla pieszych	O	O	O	O
Małe zasoby mieszkaniowe	O	O	O	O
Zły stan techniczny budynków mieszkalnych	O	O	O	O
Brak ścieżek rowerowych	O	O	O	O
Słaba komunikacja	O	O	O	O

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Zaniedbane zabytki (kultury/przyrody)	O	O	O	O
Zanieczyszczenie środowiska	O	O	O	O
Niska estetyka otoczenia	O	O	O	O
Inne	O	O	O	O

5. Jakie problemy społeczno-gospodarcze występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości? Wypełniający nie tylko stwierdza występowanie lub brak problemu, ale także – w sytuacji stwierdzenia występowania danego problemu - ocenia stopień zagrożenia dla poziomu życia mieszkańców, jakie powoduje dany problem.

Rodzaj Problemu	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
Sytuacja na lokalnym rynku pracy (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy)	O	O	O	O
Problemy z prowadzeniem biznesu/działalności gospodarczej (niedostępność lokali, małe wsparcie władz)	O	O	O	O
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	O	O	O	O
Niskie poczucie bezpieczeństwa (kradzieże, rozboje, wypadki)	O	O	O	O
Słaba integracja mieszkańców (brak więzi międzyludzkich)	O	O	O	O
Słaba współpraca instytucji publicznych z mieszkańcami	O	O	O	O
Słaba oferta spędzenia wolnego czasu (kulturalna, sportowa, rekreacyjna)	O	O	O	O
Bezdomność	O	O	O	O
Problemy z opieką nad dziećmi do lat 6	O	O	O	O
Brak dostępu do współczesnych technologii informacyjnych (np. telefonia komórkowa, internet).	O	O	O	O
Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (duży odsetek osób starszych, migracja ludzi młodych)	O	O	O	O
Ubóstwo (duży odsetek ludzi biednych, żebractwo)	O	O	O	O
Inne	O	O	O	O

6. Które ze wskazanych wyżej problemów technicznych i społeczno-gospodarczych we wskazanym obszarze wydają się Panu/i priorytetowe?

7. Czy poza wymienionymi wyżej problemami zauważa Pan/i jakieś inne negatywne zjawisko w gminie, które powinno zostać rozwiązane w ramach rewitalizacji? Co to za problem i kogo dotyczy?

8. Jakie z niżej wymienionych działań/przedsięwzięć powinny zostać podjęte w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla zaradzenia wskazanym w punktach 6 i 7 priorytetowym problemom?

O	Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan, gaz)
O	Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)
O	Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków)
O	Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów
O	Poprawa systemu komunikacji (w tym dojazdu do szkół)
O	Poprawa estetyki i ład przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych)
O	Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów
O	Nakłady na rozwój turystyki, w tym renowacja zabytków i wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju turystyki.
O	Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej)
O	Przedsięwzięcia przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu (w tym: poprawa systemu pomocy społecznej, wspieranie inicjatyw społecznych w tym zakresie)
O	Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskanie inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

	terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości)
O	Nakłady na poprawę bezpieczeństwa publicznego (np. system monitoringu)
O	Inne .....

METRYCZKA:

1. Płeć: O Kobieta   O Mężczyzna
2. Wiek: O poniżej 25 lat   O 26-45 lat   O 46-60 lat   O 61 lat i więcej
3. Miejsce zamieszkania:
4. Zatrudnienie:

o uczeń/student	o rolnik
o przedsiębiorca	o osoba pracująca
o osoba bezrobotna	
5. Poziom wykształcenia:

o podstawowe	o gimnazjalne
o zawodowe	o średnie
o wyższe	
6. Czy zamierza Pan/i aktywnie włączyć się we wdrażanie procesu rewitalizacji?
(uczestnictwo w organizowanych warsztatach, spotkaniach integracyjnych, wydarzeniach)

TAK

NIE

Dziękujemy za udział w ankiecie !!!

i zapraszamy do dalszej współpracy w przygotowaniu GPR Olszewo Borki

WPROWADZENIE – POJĘCIA I DEFINICJE

Szanowni Państwo,

Ważnym elementem przygotowania, opracowania i uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji jest partycypacja w całym procesie rewitalizacyjnym interesariuszy, czyli ogólnie mówiąc społeczności lokalnej. Z uwagi na to, że wiele występujących w tym procesie zwrotów, definicji, sformułowań mogą być niezrozumiałe w potocznym języku niespecjalistycznym, przedstawiamy Państwu poniżej niezbędne objaśnienia.

Dla potrzeb opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji pojęcia związane z procesem rewitalizacji zostały zdefiniowane w następujący sposób:

REWITALIZACJA	proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji
STAN KRYZYSOWY	stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności: bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji, kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z sfer: Gospodarczej - szczególnie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw Środowiskowej – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, np. obecności zanieczyszczeń stwarzających zagrożenie dla zdrowia, życia lub stanu środowiska , Przestrzenno-funkcjonalnej – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, niedoborów usług komunikacyjnych, Technicznej – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym mieszkaniowych, niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.
OBSZAR ZDEGRADOWANY	obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z podobszarów.
OBSZAR REWITALIZACJI	obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. ≤ 20% powierzchni gminy ≤ 30% ludności gminy
INTERESARIUSZE REWITALIZACJI	to w szczególności: 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy rzeczy nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego; 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1; 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy

	<p>działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;</p> <p>5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;</p> <p>6) organy władzy publicznej;</p> <p>7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.</p>
PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	<p>obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji;</p> <p>polega w szczególności na:</p> <p>1) poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;</p> <p>2) prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy oraz o przebiegu tego procesu;</p> <p>3) inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;</p> <p>4) zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;</p> <p>5) wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;</p> <p>6) zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy. W toku procesu rewitalizacji dąży się, aby działania te skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy rewitalizacji.</p>
KOMITET REWITALIZACJI	<p>stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta</p>
KONSULTACJE SPOŁECZNE	<p>forma pozyskiwania opinii, stanowisk i propozycji od osób, których dotyczyć będą działania planowane w ramach procesu rewitalizacji. Konsultacje prowadzi się w sposób ułatwiający zrozumienie prezentowanych treści i odniesienie się do nich, a w przypadku gdy jest to uzasadnione specyfiką konsultowanych treści, z użyciem wizualizacji oraz sporządzonych w języku niespecjalistycznym skrótów i zestawień informacji zawartych w dokumentach poddawanych konsultacjom. Formami konsultacji społecznych są:</p> <p>1) zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej;</p> <p>2) spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjne, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych. Konsultacje społeczne w procesie rewitalizacji prowadzi się z wykorzystaniem <u>formy, o której mowa w pkt 1, oraz co najmniej dwóch form, o których mowa w pkt 2.</u></p>
PROGRAM REWITALIZACJI	<p>to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.</p>
PROJEKT REWITALIZACYJNY	<p>to projekt zaplanowany w programie rewitalizacji, realizowany na obszarze rewitalizacji zespół przedsięwzięć, będących częścią programu rewitalizacji, w ramach których realizowane są zadania inwestycyjne, społeczne i ekonomiczne.</p>

Zapraszamy Państwa do współpracy przy przygotowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji,

Pomorska Grupa Konsultingowa SA

REWITALIZACJA W PIGUŁCE.

1. Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony kompleksowo, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Działania te są **skoncentrowane terytorialnie** co oznacza, że dotyczą wybranego, niewielkiego obszaru gminy
2. Rewitalizacją nie są pojedyncze inwestycje lub działania, takie jak remont linii kolejowej, przebudowa budynku, otwarcie nowego przedsiębiorstwa. Podstawą wszystkich działań rewitalizacyjnych jest **odpowiedź na problemy społeczne**, zaś działania w sferze planistycznej, technicznej, środowiskowej lub gospodarczej mają charakter uzupełniający.
3. Rewitalizacji nie prowadzi wyłącznie gmina – udział w niej biorą **interesariusze**, którymi mogą być podmioty publiczne, prywatne, organizacje pozarządowe, a przede wszystkim mieszkańcy. Rolą gminy jest koordynacja i odpowiednie zaprogramowanie tego procesu.
4. **Partycypacyjny charakter** rewitalizacji polega na tym, że proces ten programuje się, prowadzi i ocenia przy zapewnieniu aktywnego udziału interesariuszy. Służą temu m.in. konsultacje społeczne oraz powoływany Komitet Rewitalizacji. Ustawa określa obowiązki gmin związane z zapewnieniem partycypacji.
5. Zgodnie z *ustawą*, rewitalizacja prowadzona jest na podstawie **Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR)** – zawiera on m.in. przedsięwzięcia rewitalizacyjne, harmonogram ich realizacji oraz ramy finansowe. GPR to serce rewitalizacji w gminach.
6. Gmina przed uchwaleniem GPR wyznacza dwa obszary. **Obszar zdegradowany** to fragment jej terytorium, na którym kumulują się problemy społeczne, a także przestrzenne, techniczne, środowiskowe i gospodarcze. Ta część obszaru zdegradowanego, który gmina zamierza rewitalizować, wyznacza się jako **obszar rewitalizacji**.
7. Dla obszaru rewitalizacji gmina może uchwalić szczególny rodzaj miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – **miejscowy plan rewitalizacji**, który zawierać będzie dodatkowe regulacje pozwalające na określenie sposobu zagospodarowania objętego nim obszaru.
8. Rewitalizacja **jest procesem ciągłym** – oceniając i aktualizując GPR gmina może dojść do wniosku, że działań rewitalizacyjnych wymaga inny fragment obszaru zdegradowanego. Wówczas proces dla tego obszaru rozpoczyna się od uchwalenia dla niego GPR.

Pomorska Grupa Konsultingowa SA

Załącznik nr 2 –Ogłoszenie oraz wzór formularza konsultacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 3 marca 2017 r.

OGŁOSZENIE

o konsultacjach społecznych projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

1. Na podstawie art. 11 ust. 3, w związku z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U z 2015 r poz. 1777 ze zm.) zawiadamiam o terminie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.
2. **Projekt uchwały oraz „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki” wraz z mapą poglądową obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji będą dostępne do wglądu od dnia 10 marca 2017 r.:**
  - w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.olszewo-borki.samorzady.pl/?a=1080>
  - na stronie internetowej www.olszewo-borki.pl,
  - w siedzibie Urzędu Gminy w Olszewie-Borkach ul. Wł. Broniewskiego 13, BIURO PODAWCZE w godzinach pracy urzędu.Do w/w dokumentów dołączony zostanie również **FORMULARZ KONSULTACYJNY** dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki.
3. **Uwagi do projektu uchwały oraz do opracowania pn. „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki”** będzie można składać na w/w formularzu w okresie **od 10 marca 2017 r do 10 kwietnia 2017 r.** w postaci:
  - papierowej przesłanej na adres: Urząd Gminy Olszewo-Borki, 07-415 Olszewo-Borki ul. Wł. Broniewskiego 13 lub złożonej osobiście w siedzibie urzędu BIURO PODAWCZE
  - elektronicznej, przesłanej za pomocą poczty elektronicznej na adres sekretariat@olszewo-borki.pl

„Formularz konsultacyjny dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki” również będzie można pobrać w okresie przeprowadzenia konsultacji w siedzibie urzędu w godzinach pracy urzędu niezależnie od formy elektronicznej ze wskazanych w pkt 2 stron internetowych.

Osobą do kontaktu w sprawie konsultacji społecznych jest p. Aneta Gutowska-Grucelska tel. 29 761 31 07 w 109.

Krzysztof Szewczyk

**UCHWAŁA Nr ..... /2017
RADY GMINY OLSZEWO-BORKI
z dnia ..... 2017 r.**

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) w związku z art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r., poz. 1777, z 2016 r. poz. 1020, 1250) **Rada Gminy Olszewo-Borki uchwala, co następuje:**

§ 1

1. Wyznaczają się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji określa „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki”, stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszewo-Borki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Mapa obszaru zdegradowanego gminy Olszewo-Borki w skali 1:5000,

Mapa obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki w skali 1:5000,

Załącznik nr 2 - „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki ”

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 10 marca 2017 r.

FORMULARZ KONSULTACYJNY
dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, cechujący się występowaniem na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji jest to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa powyżej, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Proces wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji opisany jest w dokumencie pn. „Diagnoza i delimitacja obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji”, będącym załącznikiem do projektu uchwały Rady Gminy.

Prosimy o zapoznanie się z projektem uchwały oraz „Diagnozą i delimitacją obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji” oraz odpowiedź na poniższe pytania.

Wypełnione ankiety prosimy przesłać na adres poczty elektronicznej sekretariat@olszewo-borki.pl z dopiskiem „Formularz zgłaszania uwag” lub złożyć w Urzędzie Gminy Olszewo-Borki BIURO PODAWCZE w godzinach pracy Urzędu w nieprzekraczalnym terminie do dnia **10 kwietnia 2017 r.**

Na podstawie art. 10 pkt 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być również podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

1. Czy zgadza się Pani/Pan z wynikami przeprowadzonych analiz i dokonaną identyfikacją obszaru zdegradowanego? Proszę o zaznaczenie znakiem „X” w tabeli Pani/Pana opinii na temat przedstawionej propozycji wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Olszewo-Borki.

a) zdecydowanie pozytywna	
b) pozytywna	
c) negatywna	
d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Krótkie uzasadnienie w przypadku odpowiedzi c), d) lub e):

2. Propozycje ewentualnych zmian obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Olszewo-Borki wraz z uzasadnieniem **zawierającym – o ile możliwe - konkretne dane statystyczne** uzasadniające proponowaną korektę lub wyznaczenie dodatkowego obszaru.

Uzasadnienie, wraz z konkretnymi, policzalnymi danymi, które stanowią przesłankę do korekty lub wyznaczenia dodatkowego obszaru:

3. Czy zgadza się Pani/Pan z wynikami przeprowadzonych analiz i dokonaną identyfikacją obszaru rewitalizacji?

Proszę o zaznaczenie znakiem „X” w tabeli Pani/Pana opinii na temat przedstawionej propozycji wyznaczenia granic **obszaru rewitalizacji** na terenie Gminy Olszewo-Borki.

a) zdecydowanie pozytywna	
b) pozytywna	
c) negatywna	
d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

Krótkie uzasadnienie w przypadku odpowiedzi c), d) lub e):

4. Propozycje ewentualnych zmian granic obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Olszewo-Borki wraz z uzasadnieniem ze wskazaniem przesłanek oraz – o ile to możliwe - **konkretnych danych statystycznych** uzasadniających proponowaną korektę lub wyznaczenie dodatkowego obszaru.

Uzasadnienie, wraz z konkretnymi, policzalnymi danymi, które stanowią przesłankę do korekty lub wyznaczenia dodatkowego obszaru:

5. Dodatkowe propozycje i sugestie dotyczące przedmiotu konsultacji

Data i czytelny podpis (imię i nazwisko) osoby wypełniającej formularz oraz kontakt:

Imię i nazwisko	Data i podpis	Numer telefonu	Adres poczty elektronicznej

Uwaga!

Propozycje i opinie zgłoszone na formularzu konsultacji niepodpisany czytelnie imieniem i nazwiskiem nie będą rozpatrywane.

Dziękujemy za wypełnienie Formularza

Załącznik nr 3 – Ogłoszenie oraz wzór fiszki projektowej

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Olszewo-Borki 26.04.2017 r.

Szanowni Państwo,

Zachęcam Państwa do przedstawienia propozycji projektów do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w opracowywanym Programie Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023.

Przypominam, że zgodnie z wynikiem przeprowadzonych konsultacji społecznych nad projektem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023, w wyniku przeprowadzonej delimitacji, uchwała Nr XXXI/217/17 Rady Gminy Olszewo-Borki z dnia 26 kwietnia 2017 r, jako obszary rewitalizacji ustanowiła miejscowości: **GRABÓWEK, NOŻEWO, RŻANIEC, ZABIELE WIELKIE**.

W związku z powyższym zgłaszane propozycje winny ograniczać się tylko do obszaru wskazanych wyżej miejscowości lub być z nimi powiązane. (np. skutki społeczne inwestycji zrealizowanej poza obszarem rewitalizacji w ewidentny sposób będą korzystnie oddziaływać na mieszkańców obszaru rewitalizacji).

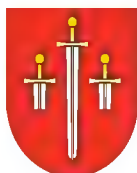
Propozycje, dotyczące innych niż w/wym miejscowości lub w żaden sposób nie związane z wyznaczonym obszarem rewitalizacji jak również propozycje niekompletne (tzn nie zawierające wszystkich informacji i danych zawartych w przedstawionym niżej formularzu) nie będą rozpatrywane.

Upoważnionymi do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych są **Interesariusze rewitalizacji** – to w szczególności: mieszkańcy obszaru rewitalizacji; właściciele, użytkownicy wiczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, działające na obszarze gminy organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.

Po zaakceptowaniu złożonej propozycji projektu oraz przeprowadzeniu konsultacji z autorami projektów, zostaną one zamieszczone w dokumencie „Gminny Program Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023”, w celu umożliwienia ich autorom pozyskania dofinansowania na ich realizację w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

Wypełnioną fiszkę projektową można składać do dnia **15 maja 2017 r.** w następujących formach:

- drogą elektroniczną na adres e-mail: sekretariat@olszewo-borki.pl wpisując w tytule „Fiszka projektowa – rewitalizacja”;
- drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Olszewo-Borki, BIURO PODAWCZE, z dopiskiem: „Fiszka projektowa – rewitalizacja” w godzinach pracy Urzędu.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY
OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

IDENTYFIKACJA ZGŁASZAJĄCEGO			
I.1. Osoba do kontaktu			
Imię i nazwisko			
Telefon kontaktowy		E-mail	
Reprezentowana instytucja/organizacja			
CHARAKTERYSTYKA PLANOWANEGO PROJEKTU			
II.1. Lokalizacja projektu na obszarze rewitalizacji			
Ulica(e)/nr ewidencyjny(e) działki			
II.2. Informacje dotyczące planowanego projektu			
1. Cel projektu			
2. Główne planowane działania/zadania			
3. Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu			
4. Jakie trzy najważniejsze efekty zostaną osiągnięte w wyniku realizacji projektu?			
Wzrost wykształcenia i dostosowanie kwalifikacji mieszkańców do potrzeb rynku pracy	☐	Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych	☐
Włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych marginalizacją	☐	Poprawa stanu infrastruktury technicznej i drogowej	☐
Zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej	☐	Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy turystycznej i rekreacyjnej	☐
Wzrost liczby miejsc pracy	☐	Stworzenie i/lub rozszerzenie bazy sportowej	☐
Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do usług publicznych	☐	Ograniczenie tzw. niskiej emisji i poprawa jakości środowiska naturalnego	☐
Pozyskanie inwestorów zewnętrznych	☐	Odnowa, ochrona i udostępnienie dziedzictwa kulturowego i naturalnego	☐
Wsparcie aktywności zawodowej i gospodarczej, w tym rozwój mikro i małej przedsiębiorczości, form samozatrudnienia itp.	☐	Poprawa bezpieczeństwa publicznego	☐
Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów	☐	Poprawa systemu komunikacji, w tym dojazdu do szkół	☐
Inne (jakie?)	☐	Inne (jakie?)	☐
5. W jakich sferach projekt wpłynie na rozwiązanie problemów?	☐ społecznej ☐ technicznej ☐ gospodarczej ☐ środowiskowej ☐ przestrzenno-funkcjonalnej		
6. Planowany termin realizacji (mm/rr)	od ..... do		

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

7. Czy projekt będzie realizowany we współpracy z partnerem/ami? (jeśli tak, proszę ich wskazać)	☐ TAK ☐ NIE	
	sektor publiczny	
	sektor społeczny	
	sektor gospodarczy	
8. Szacunkowa wartość całego projektu w złotych (netto)		
9. Źródło finansowania (EFS, EFRR, inne):		
II.3. Uwagi/dodatkové informacje		

Wyrażam zgodę na:

- przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w niniejszej fiszce projektowej zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922) w celu sporządzenia oraz przeprowadzenia konsultacji społecznych Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo- Borki na lata 2017-2023.

.....
Data i czytelny podpis

Załącznik nr 4 – Wyniki badań ankietowych i konsultacji społecznych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 18 kwiecień 2017 r.

Wyniki badań ankietowych i konsultacji społecznych dotyczących obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W trakcie opracowania diagnozy celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki wykorzystano dotąd następujące formy partycypacji społeczności lokalnej w procesie rewitalizacyjnym

1. Spotkanie informacyjne dn. 14 lutego 2017 r.

Na spotkaniu w dniu 14.02.2017r. eksperci z Pomorskiej Grupy Konsultingowej SA przedstawili cele oraz tryb opracowania Gminnego programu Rewitalizacji. W Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Gminy Olszewo Borki interesariusze mieli możliwość pobrania ankiet oraz uzyskania wyczerpujących informacji na temat jej wypełnienia.

<http://bip.olszewo-borki.samorzady.pl/?a=1080> lub www.olszewo-borki.pl

Na pierwszym spotkaniu informacyjnym zaprezentowano cele programu rewitalizacji, podstawowe pojęcia oraz etapy prac rewitalizacyjnych. Na spotkaniu wręczono uczestnikom ankietę z prośbą o wypełnienie.

2. Ankietyzacja prowadzona w dniach 17-27 lutego 2017 r.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEJ ANKIETYZACJI.

Liczba wypełnionych ankiet – 166

Spłynęło 168, w tym 166 wypełnionych ankiet, dwa formularze wpłynęły nie wypełnione. Stanowi to zaledwie 1,59% mieszkańców gminy. Najwięcej ankiet (43, co stanowi 25,9%) wpłynęło od mieszkańców z miejscowości Olszewo-Borki. Następne w kolejności to miejscowości: Antonie (34, co stanowi 20,5%), Nowa Wieś (18, co stanowi 10,8%). Z tych trzech miejscowości wpłynęło aż 56,7% ankiet, przy liczbie ludności w tych 3-ch miejscowościach stanowiącej tylko 35,8% ludności gminy.

Z pozostałych miejscowości spłynęły pojedyncze ankietę (od 1 do 6). Aż z 13-tu miejscowości odzew na przeprowadzoną ankietę był zerowy.

Szczególnie symptomatycznym jest niski udział w ankietyzacji mieszkańców miejscowości, zidentyfikowanych na podstawie analizy wskaźnikowej jako obszar rewitalizacji w gminie Olszewo-Borki. (Zabiele Wielkie – 0; Nożewo – 1; Grabówek – 2; Rżaniec – 6)

Udział ankiet wg miejscowości

Miejscowość	Ilość wypełnionych ankiet	% w ilości ogółem	frekwencja - % zwróconych ankiet	Miejscowość	Ilość wypełnionych ankiet	% w ilości ogółem	frekwencja - % zwróconych ankiet
Antonie	34	20,5%	0,32%	Rataje	1	0,6%	0,01%
Białobrzeg	1	0,6%	0,01%	Rżaniec	6	3,6%	0,06%
Białobrzeg	5	3,0%	0,05%	Siarki	0	0,0%	0,00%
Chojniki	4	2,4%	0,04%	Skrzypek	0	0,0%	0,00%
Dobrolęka	0	0,0%	0,00%	Stepna-	0	0,0%	0,00%
Drężewo	4	2,4%	0,04%	Stepna Stara	2	1,2%	0,02%
Działyń	0	0,0%	0,00%	Wyszel	0	0,0%	0,00%
Grabnik	2	1,2%	0,02%	Zabiele-Piliki	0	0,0%	0,00%
Grabowo	4	2,4%	0,04%	Zabiele	0	0,0%	0,00%
Grabówek	2	1,2%	0,02%	Zabrodzie	6	3,6%	0,06%
Grądzik	0	0,0%	0,00%	Żebry-	1	0,6%	0,01%
Kordowo	1	0,6%	0,01%	Żebry-	3	1,8%	0,03%
Kruki	4	2,4%	0,04%	Żebry-			
Łazy	4	2,4%	0,04%	Żebry-Perosy	6	3,6%	0,06%
Mostowo	1	0,6%	0,01%	Żebry-Sławki	0	0,0%	0,00%
Mostówek	0	0,0%	0,00%	Żebry-Stara	0	0,0%	0,00%
Nakły	1	0,6%	0,01%	Żebry-	2	1,2%	0,02%
Nowa Wieś	18	10,8%	0,17%	Żebry-Żabin	1	0,6%	0,01%
Nożewo	1	0,6%	0,01%	Żerań Duży	0	0,0%	0,00%
Olszewo	43	25,9%	0,41%	Żerań Mały	4	2,4%	0,04%
Przystań	5	3,0%	0,05%				
OGÓŁEM GMINA	166	100,0%	1,59%				

obszar rewitalizacji

METRYKA.

PŁEĆ	K	122	M	40	BD	4
		73,5%		24,1%		2,4%

Wśród interesariuszy, którzy wzięli udział w ankietyzacji zdecydowanie dominowały kobiety.

PRZEDZIAŁ WIEKU	<25	25-45	46-60	>60	bd
	6	91	50	12	7
	3,6%	54,8%	30,1%	7,2%	4,2%

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wieku 25-45 lat. Można także stwierdzić bardzo niskie zainteresowanie ludzi młodych w prowadzonym badaniu.

Deklaracja udziału w pracach rewitalizacyjnych	TAK	121	NIE	23	BD	22
		72,9%		13,9%		13,3%

Tylko niespełna 14% biorących udział w ankietyzacji zdecydowanie odmówiło aktywnego włączenia się w prace rewitalizacyjne. Aż blisko 73% stanowiącymi taki udział potwierdziło.

Zatrudnienie	Uczeń/student	Przedsiębiorca	Osoba bezrobotna	Rolnik	Osoba pracująca	bd
	2	3	10	18	120	13
	1,2%	1,8%	6,0%	10,8%	72,3%	7,8%

Wśród uczestników ankietyzacji dominowały osoby obecnie pracujące (72,3%).

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

Wykształcenie

Podstawowe	Zawodowe	Gimnazjalne	Średnie	Wyższe	bd
5	20	0	39	95	7
3,0%	12,0%	0,0%	23,5%	57,2%	4,2%

Aż 57,2% uczestników ankietyzacji to osoby z wyższym wykształceniem.

CELOWOŚĆ PROWADZENIA REWITALIZACJI.

1. Czy dostrzega Pan/i konieczność przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie Gminy Olszewo-Borki?

TAK	154	NIE	3	BD	9
92,8%		1,8%		5,4%	

Aż 92,8% uczestników ankietyzacji potwierdziło konieczność przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Odmiennego zdania były zaledwie 3 osoby.

OGÓLNA OCENA GMINY

2. Proszę powiedzieć w jakim stopniu (w skali 1-5) zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Przy czym 1 oznacza, że zdecydowanie się Pan/i nie zgadza, 5 zdecydowanie się Pan/i zgadza.

Gmina Olszewo-Borki do dobre miejsce:	bd	1	2	3	4	5	ŚREDNIA
Do mieszkania	11	4	4	16	53	78	3,99
Do pracy/prowadzenia działalności gospodarczej	18	9	15	44	36	44	3,22
Do planowania przyszłości dla siebie i swojej rodziny	22	6	10	37	42	49	3,31

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców gmina Olszewo-Borki to:

- dobre miejsce do mieszkania
- oraz
- „takie sobie” miejsce do pracy i planowania przyszłości.

SPOŁECZNA DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

3. Które z obszarów znajdujących się na terenie Gminy Olszewo-Borki powinny zostać poddane rewitalizacji?

Miejscowość	Ilość wskazań	Udział wskazań w liczbie ankiet	Miejscowość	Ilość wskazań	Udział wskazań w liczbie ankiet
Antonie	34	20,5%	Rataje	1	0,6%
Białobrzeg Bliższy	1	0,6%	Rżaniec	6	3,6%
Białobrzeg Dalszy	5	3,0%	Siarki	0	0,0%
Chojniki	4	2,4%	Skrzypek	0	0,0%
Dobrolęka	0	0,0%	Stepna-Michalki	0	0,0%
Drężewo	5	3,0%	Stepna Stara	3	1,8%
Działyń	0	0,0%	Wyszel	0	0,0%
Grabnik	1	0,6%	Zabiele-Piliki	0	0,0%
Grabowo	4	2,4%	Zabiele Wielkie	0	0,0%
Grabówek	2	1,2%	Zabrodzie	5	3,0%
Grądzik	0	0,0%	Żebry-Chudek	1	0,6%
Kordowo	2	1,2%	Żebry-Ostrowy I	3	1,8%
Kruki	5	3,0%	Żebry-Ostrowy II		
Łazy	4	2,4%	Żebry-Perosy	6	3,6%
Mostowo	1	0,6%	Żebry-Sławki	1	0,6%
Mostówek	0	0,0%	Żebry-Stara Wieś	0	0,0%
Nakły	2	1,2%	Żebry-Wierzchlas	2	1,2%
Nowa Wieś	18	10,8%	Żebry-Zabin	2	1,2%
Nożewo	1	0,6%	Zerań Duży	0	0,0%
Olszewo Borki	38	22,9%	Zerań Mały	4	2,4%
Przystań	5	3,0%			

Niestety, ten obszar badania obarczony jest dużym błędem lokalnego patriotyzmu i preferencji mieszkańców poszczególnych miejscowości, wypełniających ankiety. Odpowiedzi na zadane pytanie prawie w 100% pokrywają się z miejscem zamieszkania respondentów, stąd należy je uznać za nie w pełni wiarygodne niemniej, mogą stanowić podstawę do analizy obszarów, które należy poddać rewitalizacji.

PROBLEMY SFERY TECHNICZNEJ/PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Co do zasady respondenci powinni wskazać problemy sfery technicznej, środowiskowej czy funkcjonalno-przestrzennej na wskazanym wcześniej – zdaniem respondenta – obszarze rewitalizacji. Z uwagi jednak na wskazane wyżej niedoskonałości badań i mało obiektywnej ilości odpowiedzi wskazujących obszar rewitalizacji, należy zinterpretować podane wyżej odpowiedzi, jako odpowiadające miejscu zamieszkania respondenta a nie jak zamierzano, miejscu obiektywnie wskazanego jako obszaru rewitalizacji.

4. Jakie problemy techniczne występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości?						
Rodzaj problemu	bez oceny	0 Brak problemu	1 Niskie zagrożenie problemem	2 Średnie zagrożenie problemem	3 Wysokie zagrożenie problemem	ŚREDNIA
Brak infrastruktury technicznej (np. co, wod-kan, gaz)	38	20	16	43	49	1,50
Zły stan obiektów użyteczności publicznej	44	20	39	33	30	1,17
Zdewastowane i opuszczone tereny/obiekty	56	29	49	27	5	0,71
Brak terenów rekreacyjnych (np. boisk, placów zabaw)	41	32	44	26	23	0,99
Zły stan dróg, chodników/ścieżek dla pieszych	25	13	17	32	79	1,92
Małe zasoby mieszkaniowe	54	34	36	33	9	0,78
Zły stan techniczny budynków mieszkalnych	54	27	58	24	3	0,69
Brak ścieżek rowerowych	29	8	14	32	83	1,97
Słaba komunikacja	41	11	34	42	38	1,40
Zaniedbane zabytki (kultury/przyrody)	54	42	45	23	2	0,58
Zanieczyszczenie środowiska	36	19	31	34	46	1,43
Niska estetyka otoczenia	43	11	59	38	15	1,08
Inne (*)	7	0	0	0	7	0,13

(*)
palenie w piecach
brak koszy na śmieci i nazw ulic
zły stan budynku SP w Olszewie-Borkach
brak instalacji gazowej
brak kładki przez rzekę Narew

Najistotniejsze problemy/niedobory wskazane przez respondentów to:

- brak ścieżek rowerowych oraz zły stan dróg, chodników/ścieżek dla pieszych,
- brak infrastruktury technicznej, głównie wskazywano infrastrukturę gazową,

W dalszej kolejności wskazano:

- zanieczyszczenie środowiska i niezadawalająca komunikacja

PROBLEMY SFERY SPOŁECZNEJ.

Podobnie jak wyżej wskazane problemy odnoszą się do miejsc zamieszkania respondentów a nie wskazanych obiektywnie miejsc/obszarów rewitalizacji.

Jako największe problemy sfery społecznej wskazano:

- złą sytuację na lokalnym rynku pracy, w tym głównie wysoki poziom bezrobocia,

W dalszej kolejności wskazano na:

- słabą ofertę spędzenia wolnego czasu,
- proces starzenia społeczeństwa
- problemy z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej,
- słabą integrację mieszkańców

Jako problemy o stosunkowo niższym poziomie zagrożenia wskazano:

- patologie społeczne,
- słabą współpracę instytucji publicznych z mieszkańcami
- niewystarczające poczucie bezpieczeństwa

gospodarcze występują Pana/i zdaniem na obszarze wskazanej powyżej miejscowości?						
		0	1	2	3	
Rodzaj problemu	bez oceny	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Srednie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem	ŚREDNI A
Sytuacja na lokalnym rynku pracy (bezrobocie, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy)	17	2	18	65	64	2,05
Problemy z prowadzeniem biznesu/działalności gospodarczej (niedostępność lokali, małe wsparcie władz)	33	7	38	65	23	1,43
Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie)	41	8	42	54	21	1,28
Niskie poczucie bezpieczeństwa (kradzieże, rozboje, wypadki)	38	12	62	40	14	1,11
Słaba integracja mieszkańców (brak więzi międzyludzkich)	35	9	47	51	24	1,33
Słaba współpraca instytucji publicznych z mieszkańcami	39	16	49	46	16	1,14
Słaba oferta spędzenia wolnego czasu (kulturalna, sportowa, rekreacyjna)	29	7	42	55	33	1,51
Bezdomność	43	69	46	7	1	0,38
Problemy z opieką nad dziećmi do lat 6	39	35	42	27	23	0,99
Brak dostępu do współczesnych technologii informacyjnych (np. telefonia komórkowa, internet).	43	50	44	22	7	0,66
Problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa (duży odsetek osób starszych, migracja ludzi młodych)	30	11	42	47	36	1,47
Ubóstwo (duży odsetek ludzi biednych, żebractwo)	43	19	69	33	2	0,85
Inne (*)	1	0	0	0	1	0,02

(*)

Tereny zalewowe Zabrodzie

Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika z kolei, że takie problemy jak bezdomność lub wysokie ubóstwo występują jedynie w ograniczonym zakresie i nie stanowią kluczowego problemu gminy.

OCZEKIWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA.

8. Jakie z niżej wymienionych działań/przedsięwzięć powinny zostać podjęte w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla zaradzenia wskazanym priorytetowym problemom?		
Ilość propozycji	Opis przedsięwzięcia	% ogółem ankiet
84	Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan, gaz)	50,6%
105	Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)	63,3%
54	Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków)	32,5%
58	Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów	34,9%
42	Poprawa systemu komunikacji (w tym dojazdu do szkół)	25,3%
45	Poprawa estetyki i ład przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych)	27,1%
43	Modernizacja/budowa obiektów kulturalnych, w tym poprawa wyposażenia i oferty istniejących obiektów	25,9%
27	Nakłady na rozwój turystyki, w tym renowacja zabytków i wykorzystanie ich potencjału dla rozwoju turystyki.	16,3%
59	Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej)	35,5%
24	Przedsięwzięcia przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu (w tym: poprawa systemu pomocy społecznej, wspieranie inicjatyw społecznych w tym zakresie)	14,5%
42	Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskanie inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości)	25,3%
36	Nakłady na poprawę bezpieczeństwa publicznego (np. system monitoringu)	21,7%
0	Inne	0,0%

Wśród oczekiwanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zdecydowany prym wiodą:

- Modernizacja/budowa infrastruktury drogowej (w tym: chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie),
- Modernizacja/budowa infrastruktury technicznej (co, wod-kan, gaz) – tutaj głównie wskazywano na instalacje gazowe,

W dalszej kolejności oczekiwania społeczne dotyczą następujących przedsięwzięć:

- Wsparcie aktywności gospodarczej i zawodowej (w tym: wsparcie różnych form samozatrudnienia, zwiększenie działalności szkoleniowo-doradczej),
- Modernizacja/budowa infrastruktury edukacyjnej, w tym poprawa wyposażenia istniejących obiektów,
- Modernizacja/budowa infrastruktury ochrony środowiska (np. instalacja odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków).

Mieszkańcy gminy oczekują ponadto (choć nie priorytetowo):

- Poprawy estetyki i ład przestrzennego (w tym: zagospodarowanie pustych przestrzeni, budowa skwerów, placów zabaw, miejsc spacerowych),
- Modernizacji/budowy obiektów kulturalnych, w tym poprawy wyposażenia i oferty istniejących obiektów,
- Rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw oraz pozyskania inwestorów zewnętrznych (np. przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozwoju przedsiębiorczości),
- Poprawy systemu komunikacji (w tym dojazdu do szkół).

Należy podkreślić ewidentną zbieżność powyższych oczekiwań ze wskazywanymi przez respondentów głównymi

problemami społecznymi, technicznymi, środowiskowymi i funkcjonalno-przestrzennymi.

Na podstawie przedstawionych powyżej wyników należy stwierdzić, że ten etap partycypacji interesariuszy nie wprowadził jakichkolwiek istotnych elementów wymagających ewentualnej zmiany lub modyfikacji projektowanej uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki.

3. Konsultacje projektu uchwały RG w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji od 10 marca 2017r. do 10 kwietnia 2017r.

Przedmiotem konsultacji był projekt uchwały Rady Gminy o poniższej treści:

UCHWAŁA Nr ..... /20167 RADY GMINY OLSZEWO-BORKI
z dnia ..... 2017 r.

w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) w związku z art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015r., poz. 1777), **Rada Gminy Olszewo-Borki uchwala, co następuje:**

§ 1

1. Wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki w granicach określonych w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.
2. Potwierdzenie spełnienia przez obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przesłanek ich wyznaczenia wskazanych w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji określa „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki”, stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszewo-Borki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Załączniki:

Załącznik nr 1 – Mapa obszaru zdegradowanego gminy Olszewo-Borki w skali 1:5000,
Mapa obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki w skali 1:5000,

Załącznik nr 2 - „Diagnoza i delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Olszewo-Borki”,

Uczestnictwo w konsultacji polegało na wypełnieniu przez interesariuszy formularza konsultacyjnego, załączonego do ogłoszenia o przeprowadzeniu konsultacji.

WYNIKI KONSULTACJI PROJEKTU UCHWAŁY W SPRAWIE OZ I OR.

W dniach 10.03.2017 – 10.04.2017 mieszkańcy gminy Olszewo-Borki mogli się wypowiedzieć odnośnie projektowanej uchwały RG w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wypełniając wspomniany wyżej formularz konsultacyjny.

Poniżej przedstawiamy wynik tej konsultacji:

Otrzymano zaledwie 5 wypełnionych formularzy konsultacyjnych oraz jedną odpowiedź w wersji elektronicznej. Nie można jednoznacznie zinterpretować tak niskiego udziału interesariuszy w tej formie konsultacji. Zwłaszcza, że przeprowadzona wcześniej ankietyzacja wykazała dość znaczące zainteresowanie lokalnej społeczności problemem rewitalizacji w gminie.

W tej sytuacji, tj. wcześniejszego dość istotnego zaznaczenia społecznej aktywności w problematykę rewitalizacyjną, należy przyjąć wyniki tego etapu jako brak sprzeciwu w stosunku do zaprezentowanej publicznie diagnozy oraz zawartej w niej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Podsumowanie odpowiedzi:

Czy zgadza się Pani/Pan z wynikami przeprowadzonych analiz i dokonaną identyfikacją obszaru zdegradowanego?

a) zdecydowanie pozytywna	1
b) pozytywna	5
c) negatywna	
d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

Czy zgadza się Pani/Pan z wynikami przeprowadzonych analiz i dokonaną identyfikacją obszaru rewitalizacji?

a) zdecydowanie pozytywna	
b) pozytywna	5
c) negatywna	1
d) zdecydowanie negatywna	
e) trudno powiedzieć	

Konkluzja.

Zaproponowany w opracowanej diagnozie i projektowanej uchwale RG obszar zdegradowany spotkał się ze 100- procentową aprobatą oceniających osób, z tego 16,7% dla oceny bardzo pozytywnej a 83,3% dla oceny pozytywnej.

Zaproponowany w opracowanej diagnozie i projektowanej uchwale RG obszar rewitalizacji spotkał się z ponad 83- procentową aprobatą oceniających osób.

Jedna osoba wyrażająca negatywną ocenę zaproponowanego obszaru rewitalizacji zaproponowała włączenie do or obiektów po zlewni mleka w Dobrolęce, co z uwagi na zdiagnozowany w miejscowości zaledwie jeden stan kryzysowy w sferze społecznej jest niemożliwe.

W komentarzach do wypełnionych formularzy interesariusze sugerowali poszerzenie obszaru rewitalizacji o obiekty lub przestrzenie, które ich zdaniem wymagają interwencji rewitalizacyjnej. Jednakże lokalizacja tych obiektów/przestrzeni wyklucza taką możliwość, albowiem sugerowane obiekty/przestrzenie zlokalizowane są w miejscowościach, w których albo brak zdiagnozowanych stanów kryzysowych albo zdiagnozowana ilość tych stanów jest dalece niższa od zdiagnozowanych stanów w miejscowościach zaliczonych do projektowanego obszaru rewitalizacji. Przykładowo:

- Olszewo –Borki: brak zdiagnozowanych stanów kryzysowych,
- Białobrzeg Bliższy, Mostówek: zdiagnozowano zaledwie 1 stan kryzysowy w sferze społecznej
- Nowa Wieś – zdiagnozowano 3 stany kryzysowe w sferze społecznej natomiast nie zidentyfikowano w miejscowości ani przestrzeni zdegradowanej ani stanu kryzysowego w sferze gospodarczej,
- Stepna Stara – zdiagnozowano 3 stany kryzysowe w sferze społecznej, ale brak w miejscowości przestrzeni zdegradowanej.

Konkludując należy stwierdzić, że zaproponowany w projekcie uchwały Rady Gminy Olszewo- Borki obszar rewitalizacji obejmujący miejscowości: Grabówek, Nożewo, Rżaniec i Zabiele Wielkie jest optymalny zarówno w świetle przeprowadzonej diagnozy jak i wyników konsultacji społecznych. Przeprowadzona diagnoza przy zaprezentowanej powyżej partycypacji społecznej są odpowiednią rekomendacją dla przyjęcia uchwały Rady Gminy wyznaczającej obszar rewitalizacji w obszarze w/w miejscowości.

4. Prezentacja audiowizualna dla radnych i mieszkańców Gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz dalszych etapów prac nad GPR - Dobrolęka 26 kwietnia 2017r.

Załącznik nr 5 – Konsultacje społeczne dotyczące powołania Komitetu Rewitalizacji.

Jednym z etapów opracowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023* podjęcie uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania **Komitetu Rewitalizacji**. Podjęcie przedmiotowej uchwały wiąże się przeprowadzeniem konsultacji społecznych do jej treści.

Ogłoszenie o konsultacjach społecznych zostało zamieszczone dn. 24.05.2017r. w następujący sposób:

- w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.olszewo-borki.samorzadv.pl/?a=1080> zakładka „Rewitalizacja”,
- na stronie internetowej Gminy Olszewo Borki www.olszewo-borki.pl zakładka „Komunikaty”,
- tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Olszewie-Borkach ul. Wł. Broniewskiego 13 oraz siedzibie tymczasowej w budynku Gimnazjum w Olszewie-Borkach ul. Dojazdowa 14A.

Interesariusze mieli możliwość pobrania formularza konsultacyjnego oraz uzyskania wyczerpujących informacji na temat jej wypełnienia.

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 24 maja 2017r.

OGŁOSZENIE

o konsultacjach społecznych projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Na podstawie art. 7 ust. 3, w związku z art. 6 ust. 2 ustawy z dn. 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015r. poz. 1777, z 2016r. poz. 1020 i 1250) zawiadamiam o terminie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Projekt uchwały będzie dostępny do wglądu w terminie od dnia 1 czerwca 2017r. do dnia 30 czerwca 2017r.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.olszewo-borki.samorzadv.pl/?a=1080>
- na stronie internetowej www.olszewo-borki.pl
- w tymczasowej siedzibie Urzędu Gminy w Olszewie-Borkach ul. Dojazdowa 14A (budynek Gimnazjum) w każdy dzień roboczy w godzinach pracy urzędu.

Do powyższych dokumentów dołączony zostanie również **FORMULARZ KONSULTACYJNY** dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie określenia zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Uwagi do projektu uchwały będzie można składać na formularzu konsultacyjnym w okresie **od 1 czerwca 2017r. do 30 czerwca 2017r.** w postaci:

- papierowej przesłanej na adres: Urząd Gminy w Olszewie-Borkach 07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13 lub złożonej osobiście w tymczasowej siedzibie urzędu w Olszewie-Borkach przy ul. Dojazdowej 14A (budynek Gimnazjum);
- elektronicznej, przesłanej za pomocą poczty elektronicznej na adres sekretariat@olszewo-borki.pl

„Formularz konsultacyjny dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji” również będzie można pobrać w okresie przeprowadzenia konsultacji w siedzibie urzędu w godzinach pracy urzędu niezależnie od formy elektronicznej ze wskazanych w pkt 2 stron internetowych.

Osobą do kontaktu w sprawie konsultacji społecznych jest p. Aneta Gutowska-Grucelska tel. 505 778 625 lub mail sekretariat@olszewo-borki.pl

Wójt Gminy Olszewo-Borki

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 24 maja 2017r.

FORMULARZ KONSULTACYJNY

dotyczący projektu uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Na podstawie art. 7 ust. 3 w związku z art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777, z 2016r. poz. 1020 i 1250) Wójt Gminy Olszewo-Borki informuje o terminie konsultacji społecznych projektu **uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu**

Rewitalizacji powoływanego w związku z planowanym do opracowania *Gminnym Programem Rewitalizacji*.

Zachęcamy do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych oraz zgłaszania uwag do opracowanego regulaminu wyłaniania i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji, który stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, przeprowadzenia i oceny rewitalizacji oraz będzie pełnił funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta Gminy Olszewo-Borki, w sprawach dotyczących opracowania i wdrażania *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023*.

Lp	Jednostka redakcyjna uchwały (rozdział, paragraf, ustęp, punkt)	Treść uwagi	Proponowane zmiany	Uzasadnienie
1				
2				
3				

Nazwa instytucji zgłaszającej uwagę: .....

Siedziba: .....

Imię i nazwisko osoby zgłaszającej uwagę: .....

Adres zamieszkania: .....

Wypełniony formularz należy przesłać elektronicznie na adres sekretariat@olszewo-borki.pl lub złożyć w formie pisemnej w siedzibie tut. urzędu w terminie do 30 czerwca 2017r.

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby procesu konsultacji społecznych mających na celu zebranie od mieszkańców gminy Olszewo-Borki wniosków, uwag i opinii w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016r., poz. 922 ze zm.).

.....

czytelny podpis osoby wypełniającej formularz

Dziękujemy za poświęcony czas i wypełnienie formularza.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW PRZEPROWADZONEJ ANKIETY

Uczestnictwo w konsultacji polegało na wypełnieniu przez interesariuszy formularza konsultacyjnego, załączonego do ogłoszenia o przeprowadzeniu konsultacji.

Przedmiotem konsultacji był projekt uchwały Rady Gminy o poniższej treści:

Projekt-

Uchwała nr

RADY GMINY OLSZEWO-BORKI z dnia ..... 2017 r.

w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Na podstawie art. 7 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, z 2016r. poz. 1020 i 1250) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Mając na celu realizację procesu rewitalizacji na obszarze Gminy Olszewo-Borki, przyjmuje się „Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji”, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszewo-Borki.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Uzasadnienie

Kluczowym założeniem rewitalizacji jest partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz pracach Komitetu Rewitalizacji.

Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji, zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa się w drodze uchwały Rady Gminy. Zasady działania Komitetu Rewitalizacji ustala się, uwzględniając funkcję Komitetu oraz zapewniając wylanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli.

Komitet Rewitalizacji stanowi forum opiniujące i doradcze, w skład którego wchodzi przedstawiciele gminy i lokalnej społeczności. Komitet będzie współpracował z samorządem w czasie przygotowania, realizacji i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023, pełniąc funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Olszewo-Borki.

Niniejsza uchwała określa zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji dla Gminy Olszewo-Borki.

Uchwała została poddana konsultacją społeczną w formie ogłoszenia na stronie BIP Gminy Olszewo-Borki zawierającym oprócz treści uchwały wraz z załącznikiem, zaproszenie do składania uwag i wniosków w terminie od 1 czerwca 2017 r do 30 czerwca 2017 r.

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Gminy Olszewo-Borki
z dnia ..... 2017r.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji

Rozdział 1

Zasady wyznaczania składu Komitetu Rewitalizacji

§1.

1. Komitet liczy nie więcej niż 9 członków, w tym:

- 1) nie więcej niż 2 przedstawiciele Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych wskazanych przez Wójta
  - 2) nie więcej niż 2 przedstawiciele Rady Gminy;
  - 3) nie więcej niż 1 przedstawiciel przedsiębiorców;
  - 4) nie więcej niż 2 przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na obszarze Gminy Olszewo-Borki;
  - 5) nie więcej niż 2 przedstawiciele mieszkańców Olszewo-Borki, imych niż wymienieni w pkt 1-4.
2. Zgłoszenie chęci przystąpienia do Komitetu następuje na podstawie pisemnego zgłoszenia, którego wzór stanowi **załącznik**.
3. Informacja o naborze członków do Komitetu zostanie udostępniona na stronie internetowej gminy. Zaproszenia do składania deklaracji przystąpienia będą także wysłane do wszystkich wskazanych w §1 ust. 1 środowisk. Informacja będzie określała:
- 1) termin naboru nie krótszy niż 14 dni;
  - 2) sposób i miejsce składania deklaracji;
  - 3) wzór deklaracji stanowiący załącznik do niniejszego regulaminu.
4. W przypadku zgłoszenia większej liczby kandydatów do prac w Komitecie, niż wskazuje § 1 ust. 1, Wójt zorganizuje spotkanie, podczas którego składający deklaracje wybiorą spośród siebie członków Komitetu. Z przebiegu wyboru sporządza się protokół, który podpisują wszyscy obecni.
5. W przypadku, kiedy członek Komitetu nie może dłużej pełnić swojej funkcji, przedkłada stosowną rezygnację Wójtowi, który powołuje na jego miejsce nowego członka Komitetu zgodnie z procedurą określoną powyżej, jednocześnie powiadamiając Przewodniczącego Komitetu o rezygnacji.

Rozdział 2

Zasady działania Komitetu Rewitalizacji

§ 2.

1. Pierwsze posiedzenie Komitetu zwołuje Wójt.
2. Komitet wybiera na swoim pierwszym posiedzeniu Przewodniczącego i Zastępcę Przewodniczącego.
3. Wybór Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego następuje zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym spośród członków Komitetu obecnych na posiedzeniu.
4. Przewodniczący Komitetu zwołuje posiedzenia Komitetu, kieruje pracami Komitetu oraz reprezentuje Komitet na zewnątrz.

§ 3.

1. Posiedzenia Komitetu odbywają się według potrzeb.
2. Członkowie Komitetu będą powiadomieni o posiedzeniach Komitetu pisemnie, telefonicznie lub w inny przyjęty przez Komitet sposób.
3. Z posiedzenia Komitetu sporządzany jest protokół i każdorazowo sporządzana jest lista obecności.
4. W przypadku, gdy Komitet zajmuje stanowisko w drodze głosowania, czyni to zwykłą większością głosów przy wymaganej obecności przynajmniej połowy członków.

§ 4.

Uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny. Za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie ani dieta.

§ 5.

Do zadań obsługi organizacyjnej Komitetu należy w szczególności:

- 1) sporządzanie protokołów z posiedzeń Komitetu;
- 2) powiadamianie członków Komitetu oraz innych zaproszonych osób o terminie i tematyce posiedzenia;

- 3) *przygotowanie materiałów na posiedzenia Komitetu;*
  - 4) *archiwizacja dokumentów Komitetu.*
- Załącznik do Zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji*

W dniach 01.06.2017 – 30.06.2017 mieszkańcy gminy Olszewo-Borki mogli się wypowiedzieć odnośnie projektowanej uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, wypełniając zaprezentowany wyżej formularz konsultacyjny. W toku prowadzonych konsultacji nie wpłynął żaden formularz konsultacyjny.

Ogłoszenie było pobrane w BIP – 145 razy, natomiast sam projekt uchwały tylko 7 razy.

Konkludując należy stwierdzić, że zaproponowane w projekcie uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki rozwiązania co do sposobu powołowania jak i sposobu działania Komitetu Rewitalizacji są optymalne. Przeprowadzone konsultacje społeczne są odpowiednią rekomendacją dla przyjęcia uchwały Rady Gminy Olszewo-Borki.

Załącznik nr 6 – Konsultacje społeczne dotyczące projektu GPR.

Ogłoszenie o konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 zostało zamieszczone dn. 05.06.2017r. w następujący sposób:

- w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.olszewo-borki.samorzadv.pl/?a=1080> zakładka „Rewitalizacja”,
- na stronie internetowej Gminy Olszewo Borki www.olszewo-borki.pl zakładka „Komunikaty”,
- tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Olszewie-Borkach ul. Wł. Broniewskiego 13 oraz siedzibie tymczasowej w budynku Gimnazjum w Olszewie-Borkach ul. Dojazdowa 14A.

Interesariusze mieli możliwość pobrania formularza konsultacyjnego oraz uzyskania wyczerpujących informacji na temat jej wypełnienia.

W okresie konsultacji, tj od 12 czerwca 2017 do 11 lipca 2017 nie wpłynął żaden formularz konsultacyjny ani jakiegokolwiek inne uwagi do projektu GPR przekazane przez interesariuszy.

Poniżej treść obwieszczenia wraz z formularzem konsultacyjnym.

Gmina Olszewo-Borki
07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13
www.olszewo-borki.pl
sekretariat@olszewo-borki.pl

Olszewo-Borki, 05 czerwiec 2017r.

OBWIESZCZENIE WÓJTA GMINY OLSZEWO-BORKI z dnia 05 czerwca 2017 r.

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r., poz. 1777, z 2016 r. poz 1020 i 1250), ogłaszam, co następuje:

W dniach od 12 czerwca 2017 r. do 11 lipca 2017 r. odbędą się konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023

1. Przewidziano następujące formy konsultacji społecznych:
  - a) Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej poprzez formularz konsultacji,
  - b) Zbieranie uwag ustnych,
2. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 będzie dostępny do wglądu w terminie od dnia 12 czerwca 2017r. do dnia 11 lipca 2017r.:
  - w Biuletynie Informacji Publicznej <http://bip.olszewo-borki.samorzadv.pl/?a=1080>
  - na stronie internetowej www.olszewo-borki.pl
  - w tymczasowej siedzibie Urzędu Gminy w Olszewie-Borkach ul. Dojazdowa 14A (budynek Gimnazjum) w każdy dzień roboczy w godzinach pracy urzędu.

Do powyższego dokumentu dołączony zostanie również **FORMULARZ KONSULTACYJNY** dotyczący projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023.

3. Uwagi do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023 będzie można składać na formularzu konsultacyjnym w okresie **od 12 czerwca 2017r. do 11 lipca 2017r.** w postaci:
  - papierowej przesłanej na adres: Urząd Gminy w Olszewie-Borkach 07-415 Olszewo-Borki, ul. Wł. Broniewskiego 13 lub złożonej osobiście w tymczasowej siedzibie urzędu w Olszewie-Borkach przy ul. Dojazdowej 14A (budynek Gimnazjum);
  - elektronicznej, przesłanej za pomocą poczty elektronicznej na adres sekretariat@olszewo-borki.pl

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023

„Formularz konsultacyjny dotyczący projektu GPR Gminy Olszewo-Borki również będzie można pobrać w okresie przeprowadzenia konsultacji w siedzibie urzędu w godzinach pracy urzędu niezależnie od formy elektronicznej ze wskazanych w pkt 2 stron internetowych.

Osobą do kontaktu w sprawie konsultacji społecznych jest p. Aneta Gutowska-Grucelska tel. 505 778 625 lub mail sekretariat@olszewo-borki.pl

4. Termin zakończenia konsultacji społecznych – 12.07.2017 r.

5. Informacja o wynikach przeprowadzonych konsultacji zostanie zamieszczona niezwłocznie po zakończeniu konsultacji w Biuletynie Informacji Publicznej oraz udostępniona na żądanie osób zainteresowanych w siedzibie Urzędu Gminy.

Wójt Gminy Olszewo-Borki
Krzysztof Szewczyk

FORMULARZ KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

dotyczący projektu Gminnego Programu Rewitalizacji
Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023

....., dnia .....2017 r.

CZĘŚĆ I- DANE UCZESTNIKA KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Imię i nazwisko: .....

Nazwa organizacji: .....

Adres korespondencyjny: .....

Telefon/ e-mail: .....

Uwagi do projektu:

LP.	CZĘŚĆ DOKUMENTU, KTÓREGO DOTYCZY UWAGA (ROZDZIAŁ, PUNKT)	TREŚĆ PROPONOWANEJ UWAGI	UZASADNIENIE

Wyrażam zgodę na gromadzenie, przetwarzanie i przekazywanie moich danych osobowych, zbieranych w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych dotyczących projektu programu współpracy zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 922 j. t.).

.....
czytelny podpis

WYNIKI KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROJEKTU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI GMINY OLSZEWO-BORKI NA LATA 2017-2023.

Konsultacje przeprowadzono w okresie 12 czerwiec 2017 - 11 lipiec 2017. W okresie konsultacji żaden z interesariuszy nie skorzystał z możliwości wypowiedzenia się w sprawie przekazanego do publicznej konsultacji projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Olszewo-Borki na lata 2017-2023.

17 Spis tabel

Tab. 1	Struktura ludności Gminy Olszewo Borki na tle regionu	24
Tab. 2	Struktura bezrobocia w gminie Olszewo-Borki na tle regionu	25
Tab. 3	Samowystarczalności ekonomicznej ludności na tle regionu	26
Tab. 4	Wyniki testów szóstoklasisty oraz wyniki egzaminów gimnazjalnych na tle regionu	27
Tab. 5	Opieka przedszkolna w gminie na tle regionu	28
Tab. 6	Poziom czytelnictwa na tle regionu	29
Tab. 7	Dostępność do usług ochrony zdrowia na tle regionu	29
Tab. 8	Bezpieczeństwo publiczne w gminie na tle regionu	30
Tab. 9	Działalność gospodarcza na tle regionu	31
Tab. 10	Dostępność sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej na tle regionu	32
Tab. 11	Elementy sfery funkcjonalno-przestrzennej na tle regionu	34
Tab. 12	Przestrzeń zdegradowana	35
Tab. 13	Podział gminy na jednostki administracyjne	37
Tab. 14	Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego	39
Tab. 15	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem, wg miejscowości	41
Tab. 16	Wskaźniki dotyczące rynku pracy w poszczególnych miejscowościach gminy	42
Tab. 17	Wskaźnik samowystarczalności ekonomicznej ludności wg miejscowości	44
Tab. 18	Wyniki testów szóstoklasisty za lata 2013-2016 wg miejscowości należących do rejonu obsługi szkół podstawowych	45
Tab. 19	Wskaźniki przestępczości kryminalnej wg miejscowości	47
Tab. 20	Rozkład problemów sfery społecznej w miejscowościach gminy Olszewo-Borki	48
Tab. 21	Miejscowości z przestrzenią zdegradowaną w których zdiagnozowano co najmniej dwa problemy społeczne	49
Tab. 22	Ocena klimatu działalności gospodarczej	50
Tab. 23	Wyznaczone miejscowości w których zidentyfikowano stany kryzysowe w sferze społecznej wraz z ich liczbą	51
Tab. 24	Podsumowanie wyznaczenia obszaru zdegradowanego	52
Tab. 25	Miejscowości spełniające oba kryteria przestrzeni zdegradowanej	54
Tab. 26	Podsumowanie wyznaczenia obszaru rewitalizacji	55
Tab. 27	Powierzchnia, ludność Grabówek	67
Tab. 28	Powierzchnia, ludność Nożewo	67
Tab. 29	Powierzchnia, ludność Rżaniec	67
Tab. 30	Powierzchnia, ludność Zabiele Wielkie	68
Tab. 31	Dostępność do infrastruktury społecznej - Grabówek	85
Tab. 32	Dostępność do infrastruktury społecznej - Nożewo	85
Tab. 33	Dostępność do infrastruktury społecznej - Rżaniec	86
Tab. 34	Dostępność do infrastruktury społecznej – Zabiele Wielkie	86
Tab. 35	Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji	88
Tab. 36	Wskaźniki celów rewitalizacji	100
Tab. 37	Transpozycja działań i priorytetów RPO WM	102
Tab. 38	Typy adekwatnych projektów	103
Tab. 39	Lista główna projektów rewitalizacyjnych	106
Tab. 40	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	123
Tab. 41	Wybrane projekty komplementarne	126
Tab. 42	Indykatywne ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych	131

18 Spis rysunków

Rys. 1 Wskaźniki demograficzne - Grabówek	68
Rys. 2 Wskaźniki demograficzne - Nożewo	69
Rys. 3 Wskaźniki demograficzne – Rżaniec	69
Rys. 4 Wskaźniki demograficzne – Zabiele Wielkie	70
Rys. 5 Wskaźniki rynku pracy - Grabówek	70
Rys. 6 Wskaźniki rynku pracy – Nożewo	71
Rys. 7 Wskaźniki rynku pracy – Rżaniec	71
Rys. 8 Wskaźniki rynku pracy - Zabiele Wielkie	72
Rys. 9 Skala pomocy społecznej - Grabówek	72
Rys. 10 Skala pomocy społecznej – Nożewo	73
Rys. 11 Skala pomocy społecznej – Rżaniec	73
Rys. 12 Skala pomocy społecznej – Zabiele Wielkie	73
Rys. 13 Wyniki sprawdzianu 6-klasisty w szkołach podstawowych	74
Rys. 14 Wskaźnik edukacji Grabówek	75
Rys. 15 Wskaźnik edukacji – Nożewo	75
Rys. 16 Wskaźnik edukacji – Rżaniec	76
Rys. 17 Wskaźnik edukacji – Zabiele Wielkie	76
Rys. 18 Średnie wyniki sprawdzianu 6-klasisty	77
Rys. 19 Wskaźnik przestępczości - Grabówek	77
Rys. 20 Wskaźnik przestępczości - Nożewo	78
Rys. 21 Wskaźnik przestępczości – Rżaniec	78
Rys. 22 Wskaźnik przestępczości – Zabiele Wielkie	79
Rys. 23 Aktywność gospodarcza – Grabówek	80
Rys. 24 Aktywność gospodarcza – Nożewo	80
Rys. 25 Aktywność gospodarcza – Rżaniec	80
Rys. 26 Aktywność gospodarcza – Zabiele Wielkie	81

19 Spis fotografii

Fotografia 1 Grabówek	57
Fotografia 2 Grabówek - boisko	57
Fotografia 3 Nożewo, plac zabaw	60
Fotografia 4 Nożewo, dworek Aleksandria	60
Fotografia 5 Rżaniec – obiekt sportowy	61
Fotografia 6 Niepubliczny oddział dziennego pobytu dla dzieci z autyzmem	64
Fotografia 7 Zabiele Wielkie – boisko sportowe	64
Fotografia 8 Zabiele Wielkie – plac zabaw	64
Fotografia 9 Przestrzeń zdegradowana – Stacja PKP Zabiele Wielkie	87

20 Spis map

Mapa 1 Położenie gminy Olszewo-Borki na tle powiatu ostrołęckiego	23
Mapa 2 Podział administracyjny gminy Olszewo-Borki	38
Mapa 3 Obszar zdegradowany w gminie Olszewo-Borki	53
Mapa 4 Obszar rewitalizacji w gminie Olszewo-Borki	56